

**T.C.
BAHÇEŞEHİR ÜNİVERSİTESİ**

**LOFT TİPİ KONUTLARDA MEKÂNSAL
DÖNÜŞÜM SÜRECİ: LEVENT LOFT ÖRNEĞİ**

Yüksek Lisans Tezi

SELİN ELMAS

İSTANBUL, 2014

**T.C.
BAHÇEŞEHİR ÜNİVERSİTESİ**

**FEN BİLİMLERİ ENSTİTÜSÜ
İÇ MEKÂN TASARIMI**

**LOFT TİPİ KONUTLARDA MEKÂNSAL
DÖNÜŞÜM SÜRECİ: LEVENT LOFT ÖRNEĞİ**

Yüksek Lisans Tezi

SELİN ELMAS

Tez Danışmanı: Yrd. Doç. Dr. ALİ DEVRİM IŞIKKAYA

İSTANBUL, 2014

T.C.
BAHÇEŞEHİR ÜNİVERSİTESİ

FEN BİLİMLERİ ENSTİTÜSÜ
İÇ MEKÂN TASARIMI

Tezin Adı: LOFT TİPİ KONUTLARDA MEKÂNSAL DÖNÜŞÜM SÜRECİ:
LEVENT LOFT ÖRNEĞİ
Öğrencinin Adı Soyadı: SELİN ELMAS
Tez Savunma Tarihi: 9. 06. 2014

Bu tezin Yüksek Lisans tezi olarak gerekli şartları yerine getirmiş olduğu Fen Bilimleri Enstitüsü tarafından onaylanmıştır.

Doç. Dr. Tunç BOZBURA
Enstitü Müdürü
İmza

Bu tezin Yüksek Lisans tezi olarak gerekli şartları yerine getirmiş olduğunu onaylarım.

Yrd. Doç. Dr. Sezin TANRIÖVER
Program Koordinatörü
İmza

Bu Tez tarafımızca okunmuş, nitelik ve içerik açısından bir Yüksek Lisans tezi olarak yeterli görülmüş ve kabul edilmiştir.

Jüri Üyeleri

İmzalar

Tez Danışmanı
Yrd. Doç. Dr. Ali Devrim IŞIKKAYA

Üye
Yrd. Doç. Dr. Nilay Ünsal GÜLMEZ

Üye
Doç. Dr. Candan Çıtak ÇINAR

ÖNSÖZ

Tez çalışması boyunca, bana destek olan, ilgi ve yardımlarını esirgemeyen; çalışmanın gelişmesi ve sonuçlandırılmasında büyük emeği geçen tez danışmanım Sayın Yrd. Doç. Dr. Ali Devrim IŞIKKAYA' ya, en içten dileklerle sonsuz teşekkürlerimi ve saygılarımı sunarım...

Tez jürimde yer alan Sayın Doç. Dr. Candan Çıtak ÇINAR' a ve Yrd. Doç. Dr. Nilay Ünsal GÜLMEZ' e değerli katkılarından dolayı çok teşekkür ederim...

Sevgili aileme yanımda oldukları için tüm kalbimle teşekkür ederim...

İstanbul, 2014

Selin ELMAS

ÖZET

LOFT TİPİ KONUTLARDA MEKÂNSAL DÖNÜŞÜM SÜRECİ: LEVENT LOFT ÖRNEĞİ

Selin ELMAS

İç Mekân Tasarımı

Tez Danışmanı: Yrd. Doç. Dr. Ali Devrim IŞIKKAYA

Haziran, 2014, 92 sayfa

Endüstri Devrimi, 18. ve 19. yüzyıllar arasında tarım, üretim, madencilik ve ulaşım alanlarında yaşanan büyük gelişmelerin sonucu olarak sosyoekonomik ve kültürel şartların değişim ve dönüşüm gösterdiği bir süreci temsil etmektedir. Endüstrileşmeyle, el üretiminden makine üretimine geçilmesi ve üretim biçiminin değişmesi, üretim hacimlerinin genişlemesi, teknolojik gelişmelerin yaşanması, ucuz işgücü ve hizmet sektörünün yaygınlaşması gibi nedenler organize sanayi ve kampüs bölgelerin kent merkezinden uzaklaştırılmasını gerektirmiştir. Ekonomik faaliyetlerin yoğun olduğu özellikle kentlerin liman bölgelerinde yer alan, ekonomik değer kaybeden, yer değiştirme sonucu boşalan (tek alanda bölüntüsüz serbest plan, yüksek tavan, geniş pencereler, çıplak strüktüre sahip) atölye, depo gibi endüstriyel amaçlı yapılar, çalışacak ve yaşayacak yer ihtiyacında olan, ucuz ve fonksiyonel yaşam alanı arayan düşük gelirli sanatçıları kendisine çekmeye başlamıştır. Böylelikle, atıl kalmış depo ve fabrika alanları yeni kullanıcıları (sanatçı sakinler) tarafından evsizlik sorununa alternatif bir çözüm olarak konut kimliği edinmişlerdir. Bu yapıların yaşam alanına dönüştürülmesine dair ilk örneklere Manhattan'ın Soho bölgesinde rastlanmıştır. Sanatçıların endüstriyel yapılara konut kimliği yükleyerek dönüştürmeleri loft yaşamının kaynağını oluşturmuştur. Marjinal bir fenomen olarak tamamen ihtiyaç kaynaklı başlayan loft yaşamı ayırt edici özellikleri ve kendine has ruhu ile zamanla moda haline gelmiş ve bütün Dünya'da kısa sürede popüler bir kültürel, siyasi ve mimari olguya dönüşmüştür. Tez kapsamında, bu dönüşümün mekânsal boyutları ve tipolojik özellikleri, öne sürdüğü yaşamdaki endüstriyel bellek ve kullanıcı profili değerlendirilmiş, oluştuğu dönem ve günümüz koşulları altında başkalaşım süreci analiz edilmiştir.

Anahtar Kelimeler: Endüstri Devrimi, Loft, Mekânsal Dönüşüm, Endüstriyel Yansımalar

ABSTRACT

SPATIAL TRANSFORMATION PROCESS IN LOFT TYPE HOUSING: A CASE STUDY FOR LEVENT LOFT

Selin ELMAS

Interior Space Design

Thesis Supervisor: Yrd. Doç. Dr. Ali Devrim IŞIKKAYA

June, 2014, 92 pages

The Industrial Revolution in the 18th and 19th centuries, agriculture, manufacturing, mining and transport experienced great development in the areas of socio-economic and cultural conditions as a result of a process of change and transformation, which represents. With industrialization hand production turn into machinery production and the mode of production change, production volume expansion of the technological developments to occur, cheap labor and service sector such as widespread causes of organized industrial and campus areas from the city center removal have required. Economic activities are concentrated in particular urban harbor area contained in the economic value lost, displacement results vacated (free plan, high ceilings, large windows, bare structure) workshops, warehouses, industrial buildings, to work and a place to live in need cheap and functional living spaces looking for low-income artists began to draw to itself. Thus, the dormant warehouse and factory space for new users (artist residents) as an alternative solution to the problem of homelessness by housing have acquired identity. These structures have to be converted to living space on the first examples were found in the Soho area of Manhattan. By installing residential to industrial buildings identity of the artists loft conversions were the basis of life. Starting induced a marginal phenomenon needs completely distinctive features of loft living and unique fashion with the spirit of time and the whole world in a short time has become a popular cultural, political and architectural phenomenon has become. Scope of this thesis, the spatial dimension of this transformation and typological characteristics, suggesting that the life of industrial memory and user profile evaluated, and the periods when the process of metamorphosis under the present conditions were analyzed.

Keywords: Industrial Revolution, Loft, Spatial Transformation, Industrial Tracks

İÇİNDEKİLER

TABLolar	viii
ŞEKİLLER	ix
1. GİRİŞ	1
1.1 KURAMSAL TEMELLER	2
1.2 VERİ VE YÖNTEM	3
2. ENDÜSTRİYEL KONUTUN GELİŞİMİ VE BAŞKALAŞIM SÜRECİ	6
2.1 LOFT TANIMI	12
2.2 LOFT TİPİ YAPILARIN OLUŞUMU VE DÖNÜŞÜMÜ	12
3. LOFT KAVRAMININ TİPOLOJİK AÇIDAN İNCELENMESİ	25
3.1 LOFT TİPİ YAPILARIN ENDÜSTRİYEL KARAKTERİSTİK ÖĞELERİ	25
3.2 LOFT TÜRLERİ	29
3.2.1 Oluşum Özellikleri Bakımından Loft Türleri	29
3.2.1.1 Endüstri yapıları dönüştürülerek yeniden işlevlendirilen loft yapılar	29
3.2.1.2 Loft kavramı benimsenerek tasarlanan yapılar	43
3.2.2 Kullanım Özellikleri Bakımından Loft Türleri	45
3.2.3 Yapısal Özellikleri Bakımından Loft Türleri	49
4. LEVENT LOFT ÖRNEĞİNİN İNCELENMESİ	53
4.1 LEVENT LOFT TİPOLOJİK ÖZELLİKLER	54
4.1.1 Yapının Konumu ve Genel Özellikleri	54
4.1.2 Konut İç Mekânının Karakteristiği ve Niteliksel Özellikleri	58
4.2 LEVENT LOFT KULLANICI PROFİLİ ANALİZİ	68
4.2.1 Demografik Özellik ve Sosyokültürel Karakter	68
4.2.2 Loft Mekân ve Kullanıcı Etkileşimi	72
4.2.3 Komşuluk İlişkileri ve Sosyal Olanaklar	79
5. TARTIŞMA VE SONUÇ	83
KAYNAKÇA	86
EKLER	

EK A.1 Levent Loft proje ekibinde yer alan Volkan Lokumcu ile yazılı görüşme, Levent Loft'un değerlendirilmesi.....	90
--	-----------

TABLolar

Tablo 4.1: Levent Loft genel özellikler.....	54
Tablo 4.2: Cinsiyet.....	69
Tablo 4.3: Yaş Aralığı.....	69
Tablo 4.4: Medeni durum.....	70
Tablo 4.5: Konut biriminde yaşayan kişi sayısı.....	70
Tablo 4.6: Konut birimini paylaşma durumu.....	70
Tablo 4.7: Mülkiyet durumu.....	71
Tablo 4.8: Hanehalkı aylık gelir aralığı.....	71
Tablo 4.9: Eğitim durumu.....	72
Tablo 4.10: Loft yaşam biçimini tercih etmede etkili olan unsurlar.....	72
Tablo 4.11: Loft daire kullanım şekli.....	73
Tablo 4.12: Loft konutun kişiselleştirilebilmeye uygun bir mekân olması.....	73
Tablo 4.13: Konutu kişiselleştirmede etkin olan maddeler.....	74
Tablo 4.14: Loft konutta özel ve yarı özel ayrımı.....	75
Tablo 4.15: Tefriş elemanlarının mekânsal örgütlenmeye etkisi.....	75
Tablo 4.16: Mahremiyetin sağlanması.....	75
Tablo 4.17: İç mekânda kullanılan malzeme ve detayların endüstriyel dönemi anımsatması.....	76
Tablo 4.18: Endüstriyel karakter yansıtan unsurlar.....	76
Tablo 4.19: Loft konutun özgür bir birim olması.....	77
Tablo 4.20: Mobilyaların çok amaçlı kullanıma uygunluğu.....	77
Tablo 4.21: İç mekânda sanatsal değeri olan objelerin yer alması.....	78
Tablo 4.22: İç mekânda endüstriyel izler taşıyan objelerin yer alması.....	78
Tablo 4.23: Levent Loft' un kullanıcının hayalindeki konut olması.....	78
Tablo 4.24: Levent Loft komşuluk ilişkileri.....	79
Tablo 4.25: Loft konuttan taşınma düşüncesi.....	80
Tablo 4.26: Kullanıcıların tercih ettiği bir sonraki konut tercihi.....	81
Tablo 4.27: Bir sonraki konut tercihinin loft konut olmamasının nedenleri.....	82
Tablo 4.28: Genel değerlendirme.....	82

ŞEKİLLER

Şekil 2.1: Sanayileşme sürecinde kentin durumu, İngiltere.....	6
Şekil 2.2: Endüstri dönemi öncesi ve sonrası İngiltere nüfusu.....	7
Şekil 2.3: 19. yüzyıl sokak görünümü, İngiltere.....	8
Şekil 2.4: Olumsuz barınma koşulları, İngiltere.....	9
Şekil 2.5: Konut bünyesinde işlevlerin ayrışması ve hane halkının farklılaşması.....	10
Şekil 2.6: Sırt Sırta konut planı, İngiltere, 1845.....	11
Şekil 2.7: Aşağı Manhattan, Soho Bölgesi.....	13
Şekil 2.8: Endüstri devrimi ve kent koşulları.....	14
Şekil 2.9: Haughwout Binası, Soho.....	16
Şekil 2.10: Lord Taylor Binası, New York.....	17
Şekil 2.11: Henry Ossawa Tanner sanatçı loftu, Paris.....	19
Şekil 3.1: Loft mekanlarda serbest plan anlayışı, New York.....	26
Şekil 3.2: Loft mekanda mekan organizasyonu, Blesso loft, New York.....	26
Şekil 3.3: Loft yapılarında yüksek tavan anlayışı, Manhattan Loft, New York.....	27
Şekil 3.4: Açıkta bırakılan strüktürel öğeler, Soho Loft, New York.....	28
Şekil 3.5: Loft mekanda yer alan geniş pencereler, Nyc Loft, New York.....	28
Şekil 3.6: Doğal loft örneği, Londra.....	30
Şekil 3.7: Flex house planı, İspanya.....	31
Şekil 3.8: Flex House yaşam alanı ve hareketli paneller, İspanya.....	32
Şekil 3.9: Sources in light loftu, Belçika.....	33
Şekil 3.10: Roof under roof loftu, Amerika.....	34
Şekil 3.11: Roof under roof loftu endüstriyel elemanlar, Amerika.....	35
Şekil 3.12: Renaud Loft, New York.....	37
Şekil 3.13: Renaud loft aksonometrik görünüşü, New York.....	38
Şekil 3.14: Loft in plaza mayor, İspanya.....	39
Şekil 3.15: Loft in plaza mayor plan, İspanya.....	40
Şekil 3.16: Quandt loft plan, New York.....	41
Şekil 3.17: Quandt loft yaşam alanı, New York.....	42
Şekil 3.18: Berlin iLoft yaşam alanı, İstanbul.....	44
Şekil 3.19: Berlin iLoft daire planı, İstanbul.....	44
Şekil 3.20: Konut Loft örnek mekânsal dizilim, Bermondsay Loft, İngiltere.....	45

Şekil 3.21: Konut Loft iç mekanı, Bermondsay Loft, İngiltere.....	46
Şekil 3.22: Konut- atölye loft örnek mekânsal dizilim, Atelier en Loft, Fransa.....	47
Şekil 3.23: Konut- atölye loft örnek mekânsal dizilim, Atelier en Loft, Fransa.....	48
Şekil 3.24: Kamusal loft planı, Ofis Loft F27, Avusturya.....	49
Şekil 3.25: Loft ev perspektif, Amerika.....	50
Şekil 3.26: San Isidro loft apartman örnek kat planı, Peru.....	51
Şekil 3.27: San Isidro loft apartman kesitleri, Peru.....	51
Şekil 3.28: San Isidro loft apartman, konut birimi iç mekân görünüşü, Peru.....	52
Şekil 3.29: Collectors loft, Amerika.....	53
Şekil 4.1: Levent Loft konum.....	55
Şekil 4.2: Levent Loft dış cephe görünüşü.....	56
Şekil 4.3: Levent Loft giriş bölümü.....	57
Şekil 4.4: Levent Loft spor alanı.....	58
Şekil 4.5: Levent Loft kesiti ve örnek kat planı.....	59
Şekil 4.6: Levent Loft konut iç mekan görünüşü.....	59
Şekil 4.7: Örnek daire planı.....	61
Şekil 4.8: Örnek daire kesit görünüşü.....	61
Şekil 4.9: Levent Loft konut oturma bölümü.....	62
Şekil 4.10: Levent Loft yatma alanı ve giyinme dolabı.....	63
Şekil 4.11: Levent Loft geniş pencereler.....	64
Şekil 4.12: Levent Loft konut yemek alanı ve mutfak görünüşü.....	65
Şekil 4.13: Levent Loft yatma alanı görünüşü.....	66
Şekil 4.14: Aasma katlı loft konut.....	67
Şekil 4.15: Aasma katlı loft konut planı.....	67

1. GİRİŞ

Tarihsel gelişim içinde konut, barındırdığı toplumun üretim biçimi ve ilişkilerine; kalkınma düzeyi, kaynak kullanımı, gelir dağılımı, nüfus artışı, nüfusun mekânda dağılımı, kentleşme tipi ve hızı, aile yapısı, toplumsal yaşamın gereklerine göre oluşmuş, değişmiş ve gelişmiştir (Gür 1993). Konut tasarımıındaki, en büyük değişim, 18. ve 19. yüzyıllar arasında, tarım, üretim, madencilik ve ulaşım alanlarında yaşanan büyük gelişmelere bağlı olarak sosyoekonomik ve kültürel şartların dönüşüm gösterdiği Sanayi Devrimi'nde yaşanmıştır (Bingöl 2001). Bu dönemde etkisini gösteren teknolojik gelişmeler, kırsal alandan kente olan nüfus göçü, hızla artan kent nüfusu ve böylelikle değişen konut ihtiyacı toplumsal yaşamı etkilemiş ve büyük değişimlere sebep olmuştur (Yücel 2008).

Endüstride insan ve hayvan gücünün yerini makinelerin alması, üretim hacimlerinin genişlemesi, ulaşım, depolama gibi sorunlar organize sanayi ve kampüs bölgelerinin ekonomik açıdan değer kaybetmeye başlamasına ve endüstrinin şehir merkezinden uzaklaştırılmasına neden olmuştur. 19. yüzyılın sonları ve 20. yüzyılın başlarında, ekonomik faaliyetlerin yoğun olduğu özellikle kentlerin liman bölgelerinde yer alan, ekonomik değer kaybeden, yer değiştirme sonucu boşalan tek alanda bölüntüsüz serbest plan, yüksek tavan, geniş pencereler, çıplak strüktüre sahip atölye, depo ve endüstriyel amaçlı yapılar, sosyoekonomik nedenler ile loft konutlara dönüştürülmüşlerdir. Bu alanlar, çalışma ve barınma amaçlı yer ihtiyacında olan düşük kazançlı sanatçıları kendisine çekmeye başlamıştır (Zukin 1982). Sanatçılar küçük işletmelerin bölgeyi terkiyle birlikte, orta alt sınıf olan iş sahipleri ve onların işgücünün yerini almaya başlamışlardır. Böylelikle, atıl kalmış depo ve fabrika alanları yeni kullanıcıları (sanatçı sakinler) ile birlikte konut kimliği edinmişlerdir. Sanatçıların endüstriyel yapılara konut kimliği yükleyerek dönüştürmeleri loft yaşamının kaynağını oluşturmuştur.

Loft yapılar, endüstriyel işlevlere yönelik olarak tasarlanmış olmaları nedeniyle kendine özgü tasarım özelliklerine sahiptir. Sharon Zukin loft yapıları, genellikle beş ile on kat arasında ve 150 ile 900 metrekare arasında değişen alanlara sahip, servis asansörlerini

bulundurmalarına rağmen kullanıcıları için asansörleri mevcut olmayan, geleneksel konutlardan oldukça yüksek tavanlara sahip, mimari detayları klasik İtalyan Rönesansı'nın 19.yüzyıl sonlarının özelliklerini yansıtan yapılar olarak betimlemiştir (Zukin 1982).

Kullanıcı ihtiyaçları, istek ve gereksinimleri doğrultusunda, değiştirilebilir bir iç organizasyon sağlayan loft mekânlar 'kişiselleştirilmeye uygun' ve 'duvarlarla sınırlandırılmayan esnek mekânlar' olarak görülmektedirler. Bu yapılarda, 'tek mekân olgusu' hâkimdir. Oturma, yatma, çalışma, mutfak ve banyo alanları tek bir mekân içinde yer almaktadır. Banyo ve hizmet alanları özel alan olmaları nedeniyle bölücü elemanlarla mekândan ayrı tutulmakta, fakat mutfak yaşama mekânının bir ögesi olarak ele alınmaktadır. Bölücü elemanların ve duvarların olmayışı, düşeyde ve yatayda kesintisizlik sağlamakta ve böylelikle kullanıcı açısından mekân kolay algılanabilmektedir. Donatılar iç mekânda sınır ögesi görevi üstlenmektedir. Mekân ve mekânlar arası geçişlerde kullanılan 'donatı elemanlarının işlevsel olarak gruplandırılması ve yerleştirilmesi' gerçekleştirilen farklı eylemlerin görsel olarak birbirinden ayrılmasını sağlamaktadır. Böylelikle kullanıcı konutunun tasarımında önemli bir rol üstlenmekte ve bir anlamda kendi konutunun tasarımcısı olabilmektedir. Kullanıcının içerisinde mutlu olabileceği, kendi kimliğini çizebileceği loft mekânlar, dönüştürüldükleri ilk yıllardan itibaren dikkat çekici birer tasarım ürünü haline gelmişlerdir.

1.1 KURAMSAL TEMELLER

Tez çalışmasında, loft olgusunda mekânsal başkalaşım sürecinin tipolojik olarak tespit edilmesi ve öne sürdüğü yaşamdaki endüstriyel belleğin (mekân ölçütleri, mekânsal örgütlenme, mobilya, donatı, detaylar) kullanıcı profili üzerindeki etkisinin saptanması hedeflenmiştir.

Çalışma kapsamında, 'loft' yaşam biçiminde hâkim olan 'tek mekân olgusu' ve bu olgunun etkileri önemli bir yer teşkil etmektedir. Bu bağlamda loft yaşamında kullanılan 'iç mekân öğeleri', donatı kullanım biçimleri, kullanılan malzeme ve detaylar, sınırlayıcı

öğelerin konut iç mekân üzerinde etki ve fonksiyonları tartışılmış ve kullanıcı ihtiyaçları, istek ve gereksinimleri doğrultusunda avantaj ve dezavantajları yorumlanmıştır. Loft konut anlayışının oluşumu ve dönüşümü incelenmiş, günümüzdeki ve gelecekteki durumu tartışılmıştır.

1.2 VERİ VE YÖNTEM

Tez çalışması; endüstri devrimi, endüstriyel yer değiştirmenin yeniden yapılanmaya etkileri, sınıfsal değişim ve dönüşüm, soylulaştırma kavramı, loft konut anlayışının tanımı, ortaya çıkışı, oluşum ve dönüşüm koşulları, kentle ilişkisi, kent ve kentsel yaşama etkisi, kullanıcı profili, loft kavramının tipolojik olarak incelenmesi ve endüstriyel belleğinin saptanması başlıklarının analizini ve irdelenmesini kapsamaktadır.

Tez çalışması kapsamında öncelikli olarak loft kavramı; sanayi devrimi ile birlikte üretim, ticaret bölgelerinin değer kaybetmeye başlaması, çalışacak ve yaşayacak yer ihtiyacında olan ucuz ve fonksiyonel yaşam alanı arayan düşük kazançlı sanatçıların bu yapıları dönüştürerek konut kimliği kazandırması tanımı ile ele alınmıştır.

Birinci bölüm giriş bölümü kapsamaktadır.

İkinci bölümde endüstriyel konutun gelişimi ve başkalaşım süreci irdelenmiştir. İlk olarak endüstri devrimi, endüstriyel yer değiştirmenin yeniden yapılanmaya etkileri, sınıf ilişkileri ve bu ilişkilerin konuta etkileri üzerinde durularak gelenekselden moderne geçiş süreci analiz edilmiştir. Loft konut anlayışının tanımı, ortaya çıkışı, oluşum ve dönüşüm koşulları, kentle ilişkisi, kent ve kentsel yaşama etkisi, kullanıcı profili gibi etmenlerle birlikte kavramsal olarak irdelenmiş ve loft olgusunun evrimi analiz edilmiştir.

Üçüncü bölümde loft başkalaşım süreci üzerine tipolojik bir değerlendirme yapılmıştır. Bu bağlamda, öncelikli olarak loft mekânların endüstriyel karakteristik öğeleri (yüksek tavan, serbest plan, çıplak strüktür, geniş pencereler) incelenmiştir. Loft yapılar; oluşum ölçütleri, kullanım ölçütleri ve yapısal ölçütler bakımından sınıflandırılmıştır. Bu sınıflandırmada, öncelikle loft tipi yapıların dört temel endüstriyel karakteristik öğesi

olan ‘yüksek tavan, serbest plan, çıplak strüktür ve geniş pencereler’ göz önünde bulundurulmuştur. Loft mekân olgusundaki kavramsal ilişkilerin, mekânsal karşılığını tanımlamak amacıyla farklı örnekler ışığında; hacimsel, yapısal, iç mekân özellikleri, mekân ölçütleri ve mekânsal örgütlenme şekli; mobilya ve donatı elemanları plan şemaları incelenerek, tipolojik bir değerlendirilme yapılmıştır.

Dördüncü bölümde, alan çalışması için seçilen Levent Loft projesinin, mimari proje ve tasarım ilkelerinin analizi yapılmıştır. Bu bağlamda mekânsal başkalaşımın hangi mimari ölçüt ve öğeler ile sağlandığı tespit edilmiştir. Tek mekân olgusu, mekânın karakteristik öğeleri, mekânsal örgütlenme ve endüstriyel izler gibi faktörler analiz edilmiştir. Loft kullanıcıları ile ‘loft yaşam biçimi özelliklerini betimleyebilmek’ amacı ile anket çalışması yapılarak, ‘demografik özellik ve sosyokültürel karakter’, ‘yaşam biçimi özellikleri’, ‘komşuluk ilişkileri’ saptanmıştır.

Tez çalışmasında, kuramsal ve ampirik araştırma yöntemlerine başvurulmuştur. Kuramsal araştırma kapsamında, öncelikle literatür araştırması yapılmış, konu ile ilgili, birçok ulusal ve uluslararası kitap ve dergi, yüksek lisans ve doktora tezleri, makaleler ve ilgili internet siteleri kaynak olarak incelenmiştir.

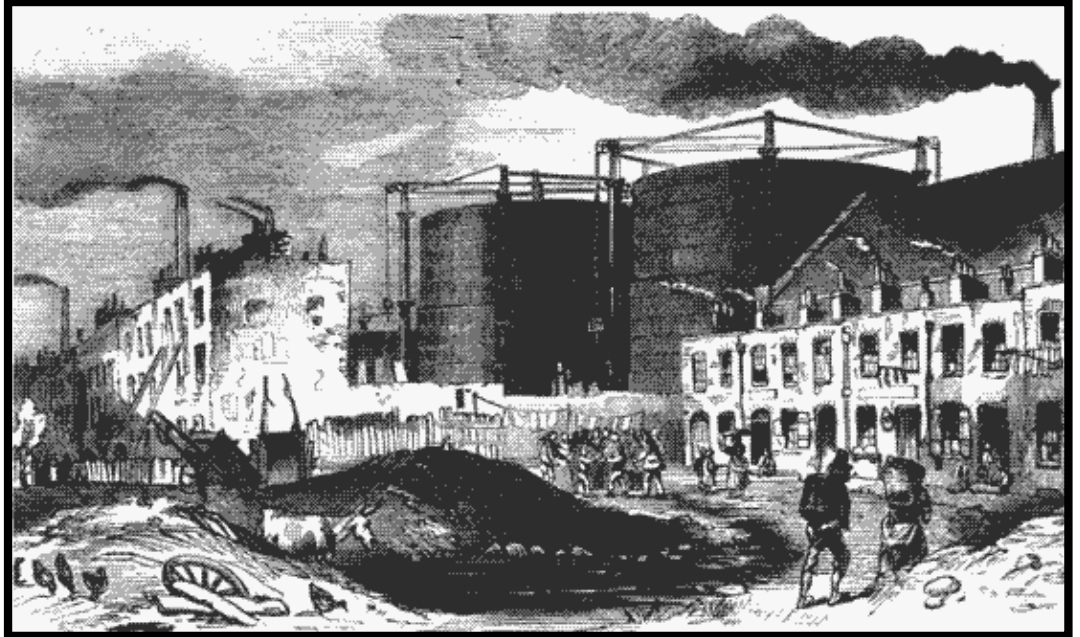
Kuramsal arka plana ek olarak, İstanbul, Levent’te yer alan ‘Levent Loft’ konut projesi, ampirik alan çalışması için seçilmiştir. Bu bağlamda ilk olarak tipolojik özellikler, iç mekân karakteristiği ve niteliksel özellikleri, mekânsal ve donatısal endüstriyel izler, dönüşüm, iç mekânın niteliksel ve niceliksel karakteristiği, içeriği analiz edilmiştir. Levent Loft proje ve tasarım özellikleri ile ilgili bilgi edinmek amacı ile proje tasarım ekibinde yer alan Volkan Lokumcu ile yazılı görüşme yapılmıştır. Görüşme ile birlikte; Levent Loft’ un mimari proje özellikleri ve tasarım anlamında hangi ölçütlere sahip olduğu, mekân organizasyonları, tek mekân olgusu ve bu olgusunun kullanıcı üzerindeki etkileri, konutu kişiselleştirme, tanımlanmış kullanıcı profili ve sınıf özelliklerini bunlara ek olarak loft yaşamının Türkiye’deki geleceği hakkında bilgiler değerlendirilmiştir “Bkz. EK A.1: Levent Loft proje ekibinde yer alan Volkan Lokumcu ile yazılı görüşme, Levent Loft’un değerlendirilmesi”.

Levent Loft kullanıcılarına yoğunluğu kapalı uçlu soruların oluşturduğu anket çalışması uygulanmıştır. Uygulanan anket formu üç bölümden oluşmaktadır. Birinci bölüm, 'demografik özellik ve sosyokültürel karakter, ikinci bölüm, 'yaşam biçimi özellikleri', üçüncü bölüm ise 'komşuluk ilişkileri' analizini kapsamaktadır. Çalışma sonunda 144 konut birimine sahip yapıdaki 34 konut birimi kullanıcılarından geri dönüş alınmıştır. Doldurulmuş 34 anket formundaki veriler SPSS programına aktarılarak değerlendirilmiştir. Oluşturulan grafikler ve tablolar ile birlikte kullanıcı profili, loft mekân karakteri, kullanıcı-mekân arasındaki etkileşim ve yansımalar gibi unsurlar değerlendirilmiştir.

2. ENDÜSTRİYEL KONUTUN GELİŞİMİ VE BAŞKALAŞIM SÜRECİ

Sanayi Devrimi, 18. ve 19. yüzyıllar arasında tarım, üretim, madencilik ve ulaşım alanlarında yaşanan büyük gelişmelerin sonucu olarak sosyoekonomik ve kültürel şartların değişim ve dönüşüm gösterdiği bir süreci temsil etmektedir (http://en.wikipedia.org/wiki/Industrial_Revolution). Gerçekleştiği dönemdeki toplumun ve gelecek toplumların yaşam tarzlarını büyük ölçüde etkilemiştir. Bu etkileşim tek bir alanda olmamış; insanların yaşam tarzlarından, hayat koşullarına, kıyafetlerinden, yiyeceklerine, hayatlarını her alanda değiştirmiştir. İnsanlar daha iyi bir yaşam için harekete geçmişlerdir. Bunlara ek olarak, sanayileşme ile birlikte ortaya çıkan yetersizliklerin giderilmesi için toplum değişmek ve gelişmek zorunda kalmıştır. Bu değişim ve gelişim direkt olarak kentleri de etkilemiştir (Şekil 2.1). Kentler hızla büyümeye ve mevcut doğal kaynakları tüketmeye başlamıştır. Bu süre zarfında var olan savaşlar ve savaşların yıkıcı etkileri, sonrasında beliren hastalıkların yok ediciliği insanların yaşamlarını daha da zorlaştırmıştır.

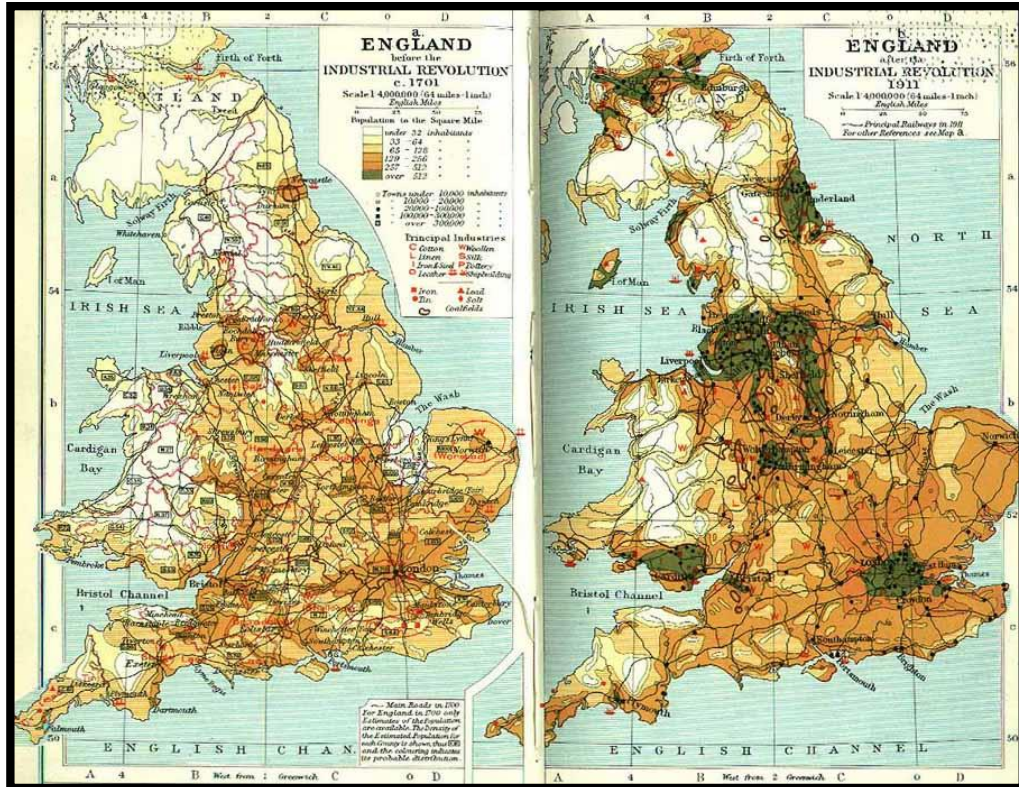
Şekil 2.1: Sanayileşme sürecinde kentin durumu, İngiltere

Kaynak: Sanayi devrimi. 2014. www.timarchive.freeuk.com/html/town_housing.htm [11, 01, 2014].

Sanayileşme süreci, sınıfsal değişimlerin ve oluşumların yaşanmasına sebep olmuştur. Teknolojinin de gelişmesi ile tarımla uğraşan kırsal kesim fabrikalarda çalışmaya yönelmiş ve köylü, zanaatkâr, asker, din adamı, aristokrasi, burjuvazi katmanlarına ek olarak yeni bir sınıf olan işçi sınıfı doğmuştur. Sanayileşme ile teknolojik gelişmelerin yaşanması sonrasında insan emeğinin yerini makineler almış, el üretiminden makine üretimine geçilmiştir. Bu durum, tarım ile uğraşan kısmın işsiz kalmasına neden olmuştur. Kurulan yeni fabrikalarda çalışmak üzere ve kentin sunduğu yeni olanaklardan yararlanabilmek için, kırsal kesimden kente nüfus göçü olmuştur. Böylelikle kent nüfusu hızla artmış ve kent bir çalışma kampına dönüşmüştür (Deane 1979). 19. Yüzyılın başında bir milyon nüfuslu tek şehir Londra iken yüzyılın sonuna gelindiğinde Paris, Berlin, Viyana, Moskova, St. Petersburg, New York, Chicago bir milyon sınırını geçen şehirler olmuştur (Şekil 2.2) (www.historylearningsite.co.uk/industrial_revolution_towns.htm).

Şekil 2.2: Endüstri dönemi öncesi ve sonrası İngiltere nüfusu

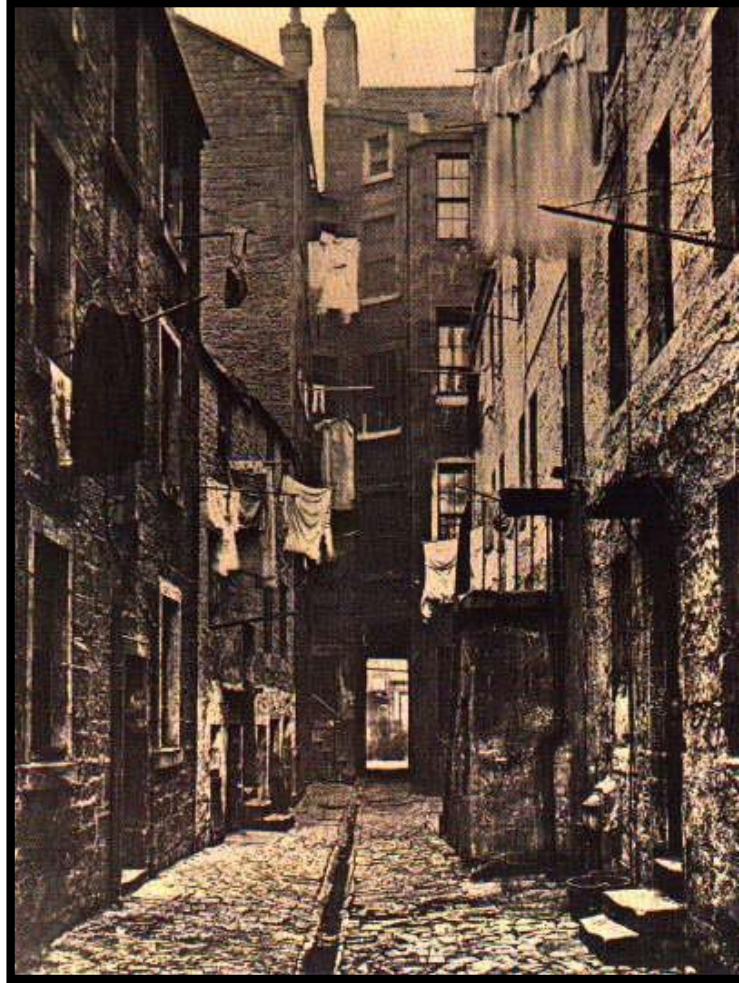

Kaynak: Thomas Southcliffe Ashton, The industrial revolution, 1760-1830, Oxford Üniversitesi Basımı, 1948.

İşçi kesimin kentlere göçü ile kent nüfusunun artması, ulaşım ve olumsuz barınma koşullarını doğurmuştur (Şekil 2.3). İnsanların tarih öncesi çağlardan beri olan barınma

ihtiyacı, kısıtlı alanda barınma ihtiyacına dönüşmüş ve kitlesel konut talebini ortaya çıkarmıştır. Endüstri şehirlerinde gayrimenkuller önemli spekülasyon araçları haline gelmiş, çok sayıda insan için ucuz ve düşük kaliteli konutlar yapılmıştır. Yan yana ve sırt sırta yığılan bloklarda kendini gösteren, dar gelirliilerin kira karşılığında oturduğu bu barınma alanları, ışık, hava ve güneşten yoksun sağlıksız çevreler olarak tanımlanmıştır (Başdoğan 2011).

Şekil 2.3: 19. yüzyıl sokak görünümü, İngiltere

Kaynak: İşçi konutu. www.schoolshistory.org.uk. [5, 12, 2013].

Alt gelir sınıfı olan işçi kesim, avluları havalandırmaz, bağımsız su kaynağı olmayan, tuvalet ve çöp çukurunun ortak olduğu, sulu, pis balçıklı duvarlı, pencerelerinden hastalık yayan gazların çıktığı tek odalı konutlarda birden çok aile bir arada yaşamışlardır (<http://histclo.com/essay/war/war-ir.html>). Alt gelir sınıfı, kırsal kesimde kendi evlerinde yaşarlarken, alışıktı olmadıkları, sıkışık, pis, yetersiz, sağlıksız, güvenli bir yaşam

tarzına maruz kalmışlardır (Şekil 2.4) (www.bbc.co.uk/history). Müstakil mülkiyetten, kat mülkiyetine geçiş yapmak zorunda bırakılmışlar ve en zor şartlar altında bu geçişi yaşamışlardır. Fabrikalarda daha ucuza çalıştıkları için çoğunlukla kadın ve çocuklar çalıştırılmıştır.

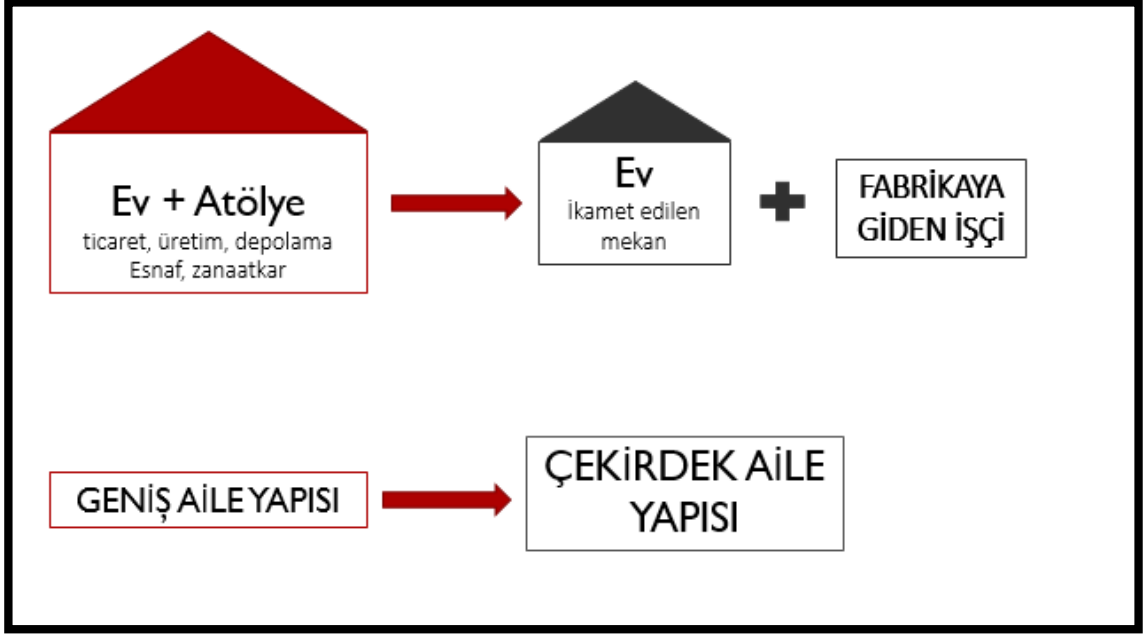
Şekil 2.4: Olumsuz barınma koşulları, İngiltere

Kaynak: Olumsuz yaşam koşulları. 2013. <http://blogs.isb.bj.edu.cn> [8, 12, 2013].

Endüstri devrimi ile birlikte, konut bünyesindeki ‘işlevler’ ayrılmıştır. Önceleri, evleri ve atölyeleri aynı çatı altında olan esnaf ve zanaatkarlar yerine artık fabrikalara giden işçiler söz konusudur. Bu bağlamda ev ve işyeri birbirinden ayrılmıştır. Endüstri devriminde konut sadece ikamet edilen bir mekâna dönüşmüş; ticaret, üretim, depolama işlevlerinden arınmıştır. Hane halkı farklılaşmış; geniş aile yaşamından, çekirdek aile yapısına dönüşmüştür (Şekil 2.5).

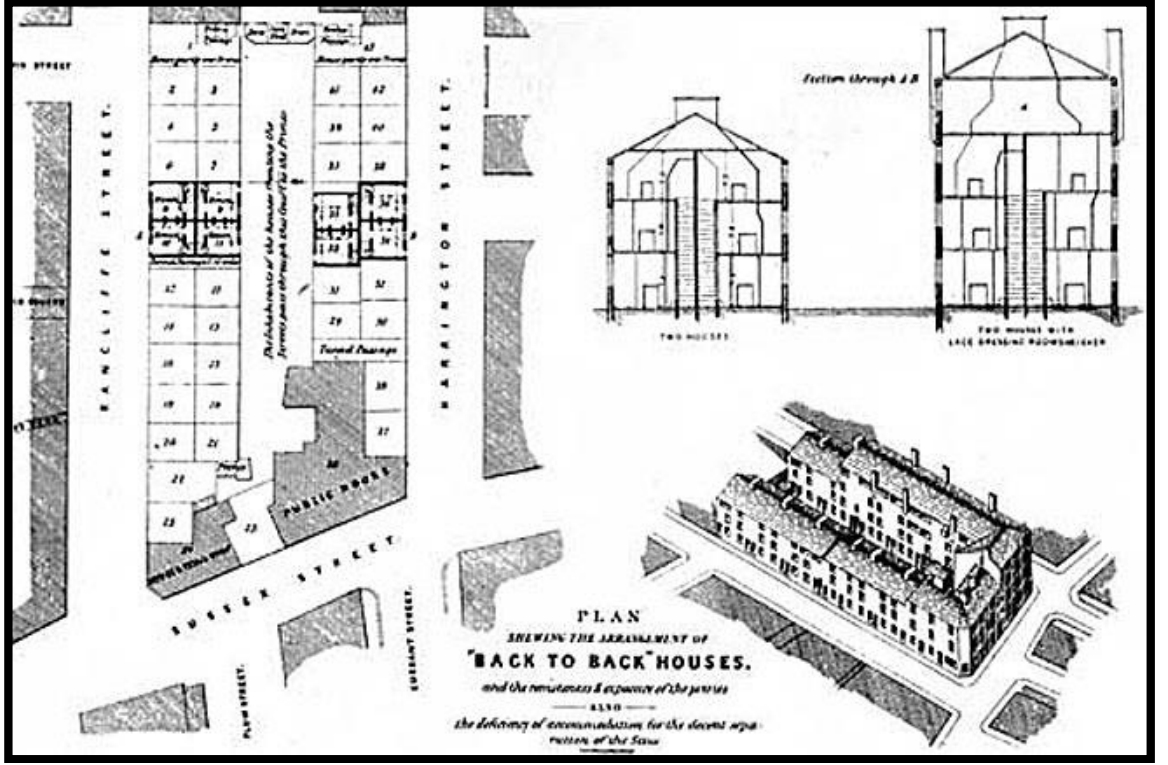
Şekil 2.5: Konut bünyesinde işlevlerin ayrışması ve hane halkının farklılaşması

Kaynak: Tez yazarı tarafından oluşturulmuştur.

Bu konutlara örnek olarak İngiltere’de *Back-to-Back housing* (sırt sırta evler), Berlin’de *Mietskaserne* (kira kışlası), New York’da *Dumbbell*, Paris’ te *Cite Ouvriere* (işçi yerleşmeleri) gösterilebilir (Bilgin 1997). Bu yerleşimler konut kavramından çok işlevi ‘ikamet’ ve ‘kiralananabilir mekânlar’ olarak tanımlanabilir. Bir anlamda bu yerleşimlere kira sağma makinesi de denilebilir. 19. Yüzyıl konut tiplerinin ortak özellikleri, geleneksel yapım teknikleri ve malzemeler ile üretilmeleri, mutfak ve tuvaletlerin ortak kullanımı, asgari ölçülerdeki odaların bir koridor veya merdiven sahanlığı etrafına dizilmesidir (Şekil 2.6). Yan yana ve üst üste gelen odalar bina kütlelerini oluşturmaktadır. Kütleler arasında aydınlıklar, çıkmaz sokaklar ve birbirine açılan avlular yapılarak arazi mümkün olduğu kadar değerlendirilmiştir.

Şekil 2.6: Sirt Sirta konut planı, İngiltere, 1845

Kaynak: Sirt sirta evler. 2009. <http://fet.uwe.ac.uk/conweb/backtoback>. [6, 10, 2013].

Endüstri dönemi işçi konutları ve asıl olarak endüstriyel yapılar olan depo ve fabrika alanlarının dönüşümü ile türeyen loft konutlar, oluşum özellikleri ve tipolojik özellikler bakımından benzerlikler ve zıtlıklar taşıyan konut türleridir. İhtiyaç kaynaklı evsizlik sorununa alternatif bir çözüm olarak oluşan, tek mekân olgusunun hâkim olduğu, iki farklı tipoloji yoksul yaşamı ve alt gelir sınıfını simgelemektedir. Bu tipolojiler beraberinde soylulaştırma kavramını getirmiştir. *Gentrification*, soylulaştırma terimi ilk defa 1964 yılında sosyolog Ruth Glass tarafından kullanılmıştır. Ruth, Londra'nın işçi mahallelerindeki konutların orta ve üst sınıf tarafından satın alınmasını, bu konutların yerine şık ve lüks konutlar yapılarak bölgenin sosyal karakterinin değiştirilmesini tanımlamak için bu terimi ortaya çıkartmıştır (Glass 1964). Eski kent merkezlerinin yatırım için cazip hale gelmesi ise 1960 ve 1970'lerde başlamıştır. Bu süreç yerleşim alanlarının yenilenmesi ve onarımından çok ekonomik ve sosyal boyutları ile daha kapsamlı ve çok boyutlu değişimi ifade etmektedir. Bu değişim süreci kentsel mekânda işçi mahallelerindeki konutların orta ve üst sınıf tarafından satın alınarak, bu konutların yerine şık ve lüks konutların yapılması ile bölgenin sosyal karakterinin değiştirilmesi,

kentsel mekânda soylulaştırma ile gerçekleşen bir yeniden yapılanma olarak sonuçlanmıştır.

Dünya’da endüstri ülkelerinin kent merkezlerinde etkisini gösteren dönüşümler, loft yapılarının ortaya çıkışını destekleyen faktörlerden olmuştur. Özellikle kentlerin liman bölgelerinde yer alan küçük üretim atölyeleri ve depo olarak inşa edilen endüstriyel yapılar, 20. yüzyılın ortalarından itibaren bir takım sosyoekonomik nedenlerle loft konutlara dönüştürülmüş ve böylelikle ürünlerin depolanmasının yerine ‘insanların’ depolanması söz konusu olmuştur. 1950’li yıllarda ilk olarak ortaya çıkan loft kavramı 1970’lerde orta gelir grubuna ve diğer potansiyel yerleşimcilere zamanla yayılmış ve daha geniş kitlelerin ilgisini çekmiştir. Bu bölümde, endüstriyel konutun gelişimi ve başkalaşım süreci incelenmiştir.

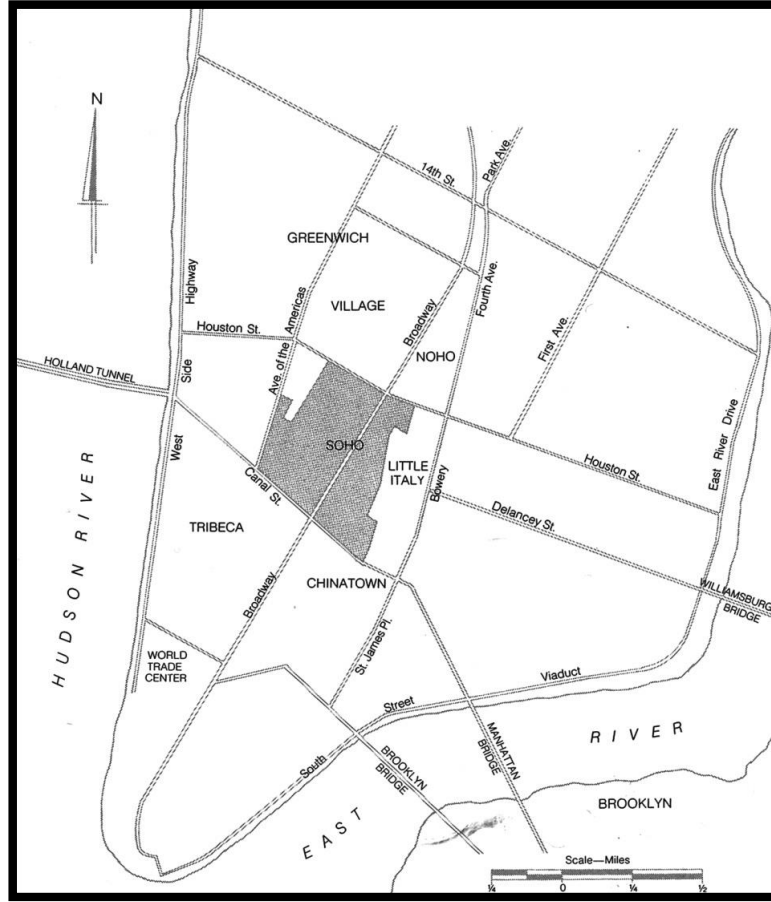
2.1 LOFT TANIMI

Loft, kelime anlamı olarak, eskiden, üst kat, beşik çatı altında kalan alan en üst katın tavanının duvarlarla çevrili taşıyıcıları, temelde depolama amaçlı kullanılan tavan arası şeklinde tanımlanmıştır. Teknik Terimler Sözlüğü’ nde loft kavramı “tavan arası, damaltı; samanlık, güvercinlik; kilise balkonu” şeklinde karşılık bulmuştur. En yaygın kullanımı, çok katlı depo ve endüstriyel yapıların her katındaki büyük ve genellikle açık alanlara verilen ad olarak tanımlanmaktadır. Günümüzde loft kavramını; fabrika, depo, üretim atölyeleri gibi endüstriyel hizmete yönelik tasarlanmış alanların, barınma ve çalışma alanına dönüşümü olarak tanımlamak mümkündür.

2.2 LOFT TİPİ KONUTLARIN OLUŞUMU VE DÖNÜŞÜMÜ

Loft tipi yapıların oluşum ve dönüşüm koşullarının incelendiği bölümde, loft yapılarının ilk olarak ortaya çıktığı bölge olması dolayısıyla New York kenti, ekonomisi büyük ölçüde küçük endüstriye dayalı olan, endüstriyel üretimin yoğun bir şekilde görüldüğü Manhattan’ın özellikle Soho bölgesi detaylı olarak incelenmiştir. Endüstriyel yapılar olan, depo ve fabrikaların konut yaşam alanına dönüştürülmesine dair ilk örnekler Manhattan’ın Soho bölgesinde rastlanmıştır (Şekil 2.7) (Hornick, O’Keefe 1984).

Şekil 2.7: Aşağı Manhattan, Soho Bölgesi

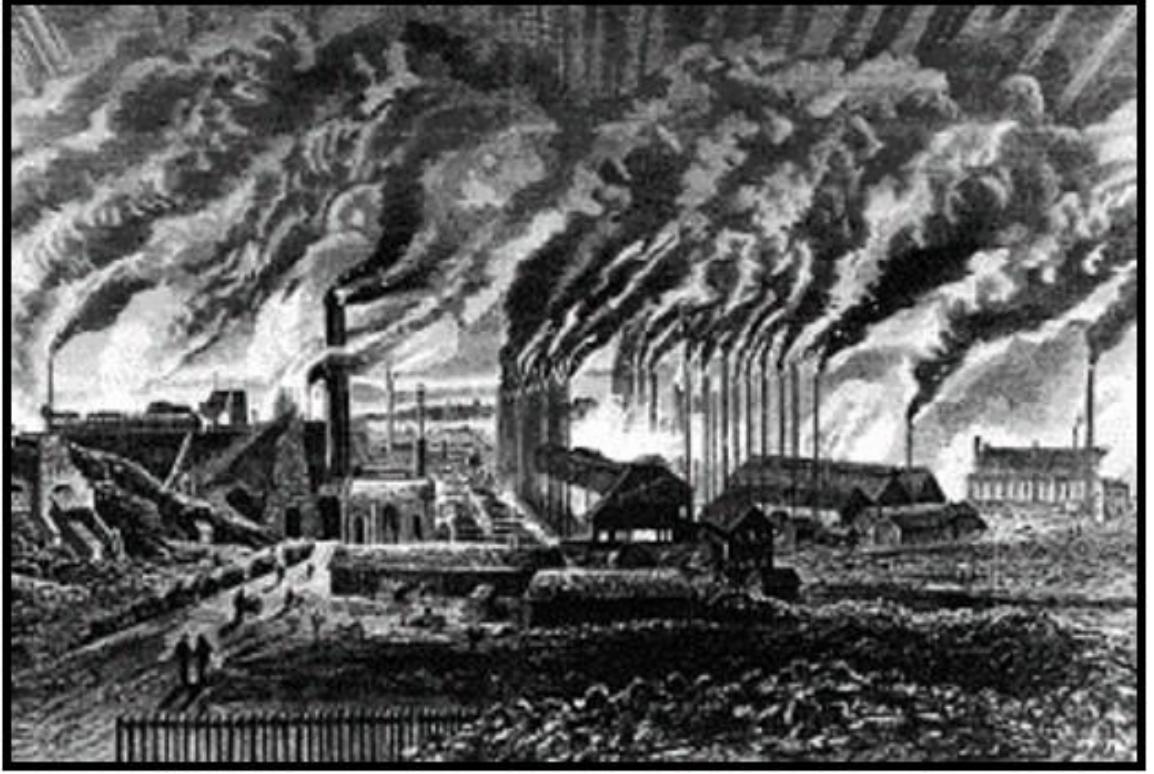

Kaynak: James Hudson, *The unanticipated city: loft conversions in Lower Manhattan*, Amerika: Massachusetts Üniversitesi Basım, 1987.

Endüstri Devrimi sonrasında faaliyete geçen endüstriyel alanlar (depolar, atölyeler, fabrikalar) liman bölgelerinde konumlanmıştır. New York, Manhattan bölgesi Hudson ve East nehirleri ile olan ilişkisinin sonucunda bir liman bölgesi olarak çalışan ve endüstriyel faaliyetlerin yaşandığı bir bölgedir (Hornick, O'Keefe 1984).

1879 senesinde Soho, deniz ticareti ve imalat sanayi için alan temin eden depo inşaatlarına tanıklık etmiştir. Depolar genellikle beş, altı kat yüksekliğinde, geniş ve içeriye yeterli ışık girmesini sağlayan geniş pencere binalardır. Endüstri devrimi yükselişirken ve imalat sanayi zirvedeyken bu binaların büyük şehirlerde yer alması uygun görülmüştür. Ancak endüstri devrimi ile yaşanan teknolojik gelişmeler, insanları şehrin dışına taşınmaya zorlayan temel neden olmuştur. Gürültü ve kirlilik, yolların genişlemesi, nüfusun kent dışına ve banliyölere dağılmasına neden olmuştur.

Şekil 2.8: Endüstri devrimi ve kent koşulları

Kaynak: Endüstri devrimi. 2011. <http://merryfarmer.net/2011/11/02/historys-dirtiest-secret/> [21, 12, 2013].

Şehir sadece çalışmak için düzenlenmiş bir yere dönüşmüş ve boşalmıştır (Şekil 2.8). Amerika’da tam bu dönemde hükümet politikaları banliyölerin inşasını teşvik etmiş ve bu politikalar insanların bu yerlere taşınıp, şehri terk edilmiş halde bırakmaları ile sonuçlanmıştır. Şehir gündüzleri bir dizi olayın yaşandığı ancak geceleri terk edilen bir endüstriyel çorak toprağa dönüşmüştür.

Soho ve Manhattan’ın diğer bölgeleri imalat merkezleri olarak ekonomik refahın tadını çıkarmaya devam etmiş fakat 1920’lere gelindiğinde, İkinci Dünya Savaşı esnasındaki seferberlikten kaynaklı olarak, Soho önemli bir ticari alan olma özelliğini yitirmiştir (Hudson 1987). 1960’ların ekonomik büyüme havasında, teknolojik değişim ve ilerleme kaçınılmaz olmuştur. Endüstride makineleşmeye gidilmesi, üretim hacimlerinin genişlemesi, ulaşım, depolama gibi sorunlar (organize sanayi, kampüs bölgeler) endüstrinin şehir merkezinden uzaklaştırılmasını gerektirmiştir. Geleneksel imalat endüstrileri, demiryolları ve pazarlar gereksiz hale gelmiştir. Depo ve fabrikalar, bu durumdan etkilenmiş ve bu binalar kısa bir süre sonra değerlerini kaybetmişlerdir.

İmalatçılar, daha fazla alan ve gelişmiş yol bağlantısı sunan özel yapım fabrikalardan dolayı şehrin dış sınırlarına doğru itilmiştir.

Berens (2011, s. 19) bu binaların terk edilmesini şöyle tanımlamıştır:

Endüstrinin göçü kentsel alanlara ciddi bir darbe indirmiştir, şimdi daha önceki benliklerinin içi boş kabuğu haline gelmiş, iş gücünün dönüşümünün ve ürün dağılımının değişen yöntemlerinin kurbanı olan boş, durumu iyice kötüye giden binalarla bu alanlar çiçek bozuğuna yakalanmış gibidir. Geriye, genellikle şehir merkezlerinin yakınındaki çürümüş köprü ayakları, terk edilmiş fabrikalar ve boş, çökmek üzere olan depolar kalmıştır.

Bu binalar artık mevcut amaçlarına uygun olmadıkları için terk edilmiş ve değer kaybetmiştir. Yok olmaya terk edilen bu binalar, yeniden uyarlanma, yenileştirme ve yeni bir programın uygulamaya girmesi için beklemiştir. 1960'ların başında, depo ve fabrika alanlarında 'yaşama' hareketi New York'un Soho bölgesinde ortaya çıkmıştır. Canal Caddesi, Broadway, Howard, Crosby, Doğu ve Batı Houston ve Batı Broadway ile sınırlandırılmış Soho Tarihi Bölgesi mimari anlamda, New York'un en birleşmiş bölgesiydi ve dünyanın bugüne kadarki en büyük dökme demir yapıları da buradaydı (Garvin 2002). Loft konut anlayışının kökeni olan bu mekânlar, dönemin mimari özelliğini yansıtan yapılar dökme demir konstrüksiyonlu karkas binalardan oluşmaktadır.

Şekil 2.9: Haughwout Binası, Soho

Kaynak: Haughwout binası. New York. 2013. www.oda-architecture.com [13, 04, 2014].

Demir konstrüksiyonun olanak sağladığı yapılar, geniş cam cepheler ve çatı ışıklıkları ve endüstriyel yapıların mimari özelliklerinin bir sonucu olarak bölüntüsüz serbest planlı yüksek tavanlı geniş alanlardan oluşmaktadır. Tavanlar 3.6-4.6 metre yüksekliğinde ve tonoz biçimli kemerlerle (daha ufak binalarda) ya da sütunlarla desteklenmiştir (Şekil 2.9, Şekil 2.10). Modern binalarda kullanılan inşaat malzemesinin aksine, bu yapılarda kullanılan malzemeler daha sağlam (tuğla ve demir) ve daha değerli (zemin genelde meşe ve pencere pervazları bakır) öğelerden oluşmaktadır (Field 1999).

Şekil 2.10: Lord Taylor Binası, New York

Kaynak: Lord Taylor Binası. 2013. <http://fineprintnyc.com> [18, 05, 2014].

Yeniden kullanım söz konusu olduğunda, bina içindeki yapısal özelliklerin çoğu olduğu gibi bırakılmıştır. Sütunlar ve payandalar alanı bölüp, tavan kirişlerini ve tonozları desteklemiştir. Tavandan geçen havalandırma kanalı ve elektrik boruları ve tesisat öğeleri açıkta bırakılmıştır. Bunları kapatmak tavan yüksekliğini azaltabilirdi fakat binanın iskeleti görünür halde bırakılarak, maksimum açık alan ve yeniden kullanıma açık bir mekân elde edilmiştir (Tolliver 2002). Dolayısı ile bu terk edilmiş depolar uyarlanarak yeniden kullanım için ideal adaylar haline gelmiş, yapımlarında dökme demir ve taş kullanıldığı için mimari anlamda ise yenilikçi olmuşlardır. Ayrıca yeni bir programa kolayca uyarlanabilecek bu binalar, aynı ölçülere ve açık alana sahip daha yakın zamanda inşa edilmiş bina bulmanın olanaksızlığı düşünüldüğünde, yaşam alanına dönüştürülmeye en uygun adaylar olmuştur. Bu yapıların, endüstriyel kullanımdan yaşam alanına dönüşmesinin ironisi, bir zamanlar baskıcı bir çalışma ortamında 200 işçiyi barınması ve

yeniden uyarlandığında sadece bir çiftin ya da en fazla bir ailenin yaşam alanına dönüşme durumu olmuştur.

Terk edilmiş endüstriyel loft mekânların kullanıcıları sanatçılar olmuştur. Geniş alan ve düşük fiyat avantajından faydalanmak isteyen düşük gelirli sanatçılar bir önceki sahiplerinin değişen ekonomik altyapı nedeniyle terk etmek zorunda kaldıkları bu mekânlara yerleşmeye başlamışlardır. Soho bölgesi, bu eski depo ve atölye binalarına yerleşen yeni sakinleriyle birlikte Manhattan'ın çehresini değiştirmeye başlamıştır. Bu yeni 'sanatçı sakinler' Soho' daki soylulaştırma sürecini başlatmışlardır. 'Soylulaştırma' en geniş ve sınırlı tanımıyla, dar gelirli olanların yaşadığı, kent içerisindeki köhneleşmekte olan konut alanlarına, daha üst sınıfların yerleşmeye başlaması sürecidir. Depo ve atölyelerin konut ve yaşam alanı haline gelmesiyle birlikte soylulaştırmanın asıl mağdurları, orta-alt sınıf olan iş sahipleri ve onların işgücü olmuştur. 1970'den önce buradaki loflara taşınan ilk jenerasyon sanatçı, zanaatkar, oyuncu, fotoğrafçı, ve marangozlar da zaman içinde kendilerinden önceki yerleşikler gibi soylulaştırma süreciyle beraber bölgeyi terk etmek zorunda kalmışlardır (Hornick, O'Keefe 1984).

Boşalan depo ve atölyelerini sanatçılara kiralayan yapı sahipleri kiracılarına çok da yakından bakmamışlardır. Ne kiracılar ne de bina sahipleri yapılan yeniliklerin binanın tarihi niteliği ile tutarlılık gösterip göstermediğine ya da tarihi alan içerisindeki bağlamına aldırış etmemişlerdir. Bu binalar yasal olarak yaşam alanı kategorisinde olmadıkları için, değişiklik yapmakda maliyetli olmuştur. Sonuçta bu binalar yasal izin olmadan değiştirilmiştir. Depoda yaşamak kiracıya tamamen bireysel bir alan imkânı sağlamış ve bu alanlarda bir evin neye benzemesi gerektiği konusunda daha önceden belirlenmiş bir tarz ya da bütünlüğe dair sosyal bir fikir ortaya konmamıştır.

Soho' nun sanatçılara cazip gelen yönü, büyük alanlar sunan yapıların düşük kiralara sahip oluşudur. Sanatçıların depo ve atölye alanlarını ideal bulmalarının bir diğer nedeni de binaların mevcut yapısının sanatçıların ihtiyaç duyduğu her şeyi sunma özelliğidir. Bu özellikler, yaşayacak, çalışacak ve işlerini sergileyecek, bol miktarda engelsiz geniş alan ve doğal ışıktır (Şekil 2.11). Yapısal dayanıklılık kapasitesi ve standart olarak üç buçuk metre yüksekliğindeki tavanlar ve ikiyüz metrekare zemin sanatçıların büyük

sanat eserleri yaratabilmesine olanak tanıyor ve ayrıca büyük ölçekli deneyleri mümkün kılıyordu.

Şekil 2.11: Henry Ossawa Tanner sanatçı loftu, Paris

Kaynak: Artist Loft. 1900. Paris. 2012. <http://12moc.com/tag/artist-studios/> [8, 02, 2014].

Büyük heykeller üst katlarda yapılabilir ve bina içerisindeki büyük yük asansörleri sayesinde taşıma oldukça kolay oluyordu (Hudson 1987). Konut olarak kullanımın yasal olmadığı atölye ve depo alanlarında bir süre sonra sanatçıların tahliye edilmesi durumu söz konusu olmuştur. Bu imar ihlalden ziyade yangın tehlikesine dayandırılan bir tahliye önerisi sunmuştur.

Depolara ilk yerleşen sanatçılar, bina ya da yangın denetmenlerinin bu yasa dışı binalarda yaşamın olduğu izlenimini verebilecek her şeyi gizliyorlardı. Sanatçıların yakalanmamak ya da binadan atılmamak için yaptıkları manevraları, Slesin (1986, s. 3) şöyle anlatıyor:

...Yataklar makaralar üzerine yerleştirilmişti böylece bir bina ya da yangın denetmeni beklenmedik bir anda çıkıp geldiğinde tavana doğru çekilip, gizleniyordu... Market alışverişi, alışveriş torbalarıyla getirilmiyordu, evden çıkan çöp de genelde mahallenin dışına taşınıyor ya da sanat çalışmaları esnasında ortaya çıkan döküntülerin altına gizleniyordu.

Yapılarda çok fazla mobilya olmamasının ya da rahat yaşama konusuna çok fazla aldırış edilmemesinin bir nedeni de bu gizlilik ihtiyacı olmuştur. Kullanılan alanlarda sadece çalışmak ve uyumak için gerekli olan şeyler yer almıştır. Dolayısıyla bu binalarda geçici bir hava hâkimdir. Terk edilmiş bu loftlarda yaşamın cazibesinin bir nedeni de geçici olma fikri olmuştur. Yapı, sabit duvarların ya da bölmelerin olmadığı açık bir alan ve serbest plan anlayışına sahip olduğu için, sürekli değişebilme kapasitesine sahip olmuştur. Bu loft alanlarını tanımlayan tek şey, kullanım fonksiyonudur (Hornick, O'Keefe 1984).

Loftlar, büyük ve etkileyici yapılarıyla farklı potansiyel kullanımları olası kılmış mekânlar olmalarından dolayı zamanla büyük oranda halk desteğini toplamaya başlamıştır. Soho' da depo ve atölye alanlarının yeniden kullanımını aynı zamanda insanları kente geri getirerek kentin yenilenmesinde dahili bir rol oynamıştır. Bu terk edilmiş endüstriyel alanlarda halkın bir bölümü bu potansiyeli görmüş ve nostaljik olan her şeyi takdir etmişler, yapıların sade formlarını estetik anlamda güzel olarak algılamışlardır. Sanatçılar bu anlamda yeni bir trend oluşturarak endüstriyel loft mekanda yaşamın "modaya uygun ve havalı" bir şey olarak nitelendirilmesine yardım etmişler ve bu yaşam tarzına özenen başka kişiler de kısa süre sonra onların peşinden gitmişlerdir (Berens 2011). Bu durumu Zukin (1988, s. 74) , "Endüstriyel üretimin giderek artan otomasyonu ve bundan dolayı endüstriyel makinelerin değerinin giderek düşmesi, daha eski mekanik aletlerin sanatsal olarak takdir görmesine ilham verdi." şeklinde açıklamıştır. Loft yaşamı, sanat ve endüstri arasında bir ilişki kurmuştur (Zukin 1988).

Bu yeni alanların, daha önce yaşamı kolaylaştıran şeylere sahip olmadığı gerçeği, en baştan bir yaşam çevresi yaratma fikrini de beraberinde getirmiştir. Daha önce Soho' da bir topluluğun varlığını anımsatan hiçbir şey yer almamıştır. Konutların bulunduğu bir bölgeyle ilişkilendirilebilecek dükkânlar ve sosyal aktiviteye ayrılmış alanlar yaygın olarak bulunmamıştır.

Depo ve atölyelerde yaşama hareketi 1970’lerde orta kesime ve diğer potansiyel yerleşimcilere zamanla yayılmış ve daha geniş kitlelerin ilgisini çekmiştir. Şehrin içinde yaşamak yeniden trend ve popüler bir yaşam tarzı olarak görülmeye başlanmıştır. ‘Marjinal’ bir fenomen olarak başlayan yaşam zamanla moda haline gelmiştir. Berens (2011, s. 19) bu yapılara olan ilgiyi şöyle tanımlamıştır:

... depoda yaşama fikri şehir merkezinin ötesine geçip, daha fazla alan isteyen, depoda yaşamın sunduğu lokasyon ve genişliğin vaat ettiği yeni yaşam şeklinin büyümesine kapılan daha geleneksel düşünce yapısına sahip orta kesim insanına sıçradı. Depo haberleri, Depo kooperatif idareleri, depo meşruiyeti ile avukat ve iş adamlarının desteği, şehir planlamacıları ve mimarlar – ki bazıları depoda yaşama yeni geçmişlerdi- halkı ve yerel yetkilileri bu yeni hareketin potansiyeli ve gücü konusunda bilinçlendirdiler. Belediye yönetimi nihayetinde depoda yaşamının mümkünliğini kabul etti ve eski depo ve fabrikaların ikamete açılmasına izin verecek yasalar için itici güç oldu.

Orta sınıf terk edilmiş ancak yavaş yavaş mahalleye dönüşmeye başlayan bu yerlerde ekonomik ve kültürel bir değer olduğunu fark edip, depolara yatırım yapmanın ekonomik anlamda stratejik bir yaklaşım olduğunu anlayınca değer kazanma süreci de başlamıştır. Terk edilmiş bölgeler öncü sanatçıların girişimi ve yaratıcılığı sayesinde yeniden dirilmiş fakat bölge zenginleşince, sanatçılar kaçınılmaz olarak orayı terk eden ilk kişiler olmuşlardır. Ekonomik değeri ciddi şekilde artan ve bina fiyatları iyice yükselen Soho, şehir içinde yaşamak isteyen ve fiyatı artan depoların kirasını karşılayabilecek güce sahip yeni bir kullanıcı tipi ile tanışmıştır (Lorente 2000). Ekonomik güce sahip genç profesyonellerden oluşan yeni orta sınıf, bölgedeki fiyat artışına uyum sağlayamayan sanatçıların yerlerini almaya başlamıştır. Bu yaşam biçiminin çekici taraflarından biri şehir merkezine, iş yerine ve sosyal tesislere yakın konumlanışıdır. Bu da bölgeye daha çok insanın, kurumun ve paranın gelmesi ve sanatçıların, kaçınılmaz olarak, gitmesi ile neticelenmiştir. Sharon Zukin, yerinden edilme durumunu, evrimsel bir süreç olarak izah etmiştir (Zukin 1988). Franklin (2006, s. 198) bölgeyi ilk kez keşfeden ve canlandıran öncülerin zamanla nasıl popüler bir bölge yarattıklarını ve depolara yatırım yapılmasının yolunu açtıklarını şöyle anlatmıştır:

1970’lerin ortasına gelindiğinde kiralar artıyordu ve şehir idarecilerinin de teşvik ettiği profesyonel imarcılar burada bir gelişme potansiyeli olduğunu fark ettiler. Onların etkinlikleri, 1980lere gelindiğinde çoğu sanatçının bölgeden taşınması anlamına geldi; depo yaşantısının kurumsallaştırılması ve sanatçıların “keşfettiği” alanın “burjuvazi modası” için ticarileştirilmesi sanatçıları gitmek zorunda bıraktı.

Bir zamanlar kabul edilemez bir yaşam biçimi olarak görülen trend, modaaya uygun ve aranılan bir Őeye d6n6Őm6ŐŐt6r (Zukin 1988). Artık yeni bir sınıf depo ve at6lyede yaşama biĀimini benimsemiŐtir. Orta sınıf, iyi eēitimli ve varlıklı profesyoneller sanat d6nyasının genel ambiyansına ve parıltısına kapılmıŐlardır. EmlakĀılar b6y6k depoları kooperatif satıŐına ya da l6ks kiralık yerlere d6n6Őt6rmek iĀin yatırım yapmak 6zere b6lgeye akın edince, yeni moda bir kent yaşam tarzı da oluşmuş olmuştur. SonuĀ olarak binalar ufalmıŐ, hem kiralar hem kooperatif fiyatları metre kare başına artmıŐtır. Bu binalara yerleşen yeni nesli Hamnett (2007, s. 106) ‘‘metropol k6kenli, son derece havalı, yirmili ya da otuzlu yaŐlarında, muhtemelen k6lt6rel ya da yaratıcı iş kollarında ĀalıŐıyor ve depoda yaŐamayı, mimarisi, saēladığı alan, Şehir iĀindeki konumu ve kentsel yaşam tarzından 6t6r6 seviyor’’ Şeklinde tanımlamıştır.

Genel mekânsal yapı, iĀeride yaŐayanların tamamen kendilerine 6zg6 bir ev yaratabilmelerine olanak tanımaktadır. İĀeride yaŐayanlar duvarlarla sınırlandırılmamakta ve kendi eŐsiz vizyonlarını yaratma konusunda 6zg6r bırakılmaktadır. Bu mekânlar, 6zerine herkesin kendi kimliğini Āizebileceēi boş tuvaller olarak betimlenebilir. Bu yaşam biĀimi kabul edilir hale gelince depo ve at6lye yaşantısının evcilleŐtirilmesi s6reci de başlamıştır. Bu end6striyel estetiēi evcilleŐtirme konusunda burjuvalar 6nemli bir rol oynamıştır. O’Kelly ve Dean (2007, s. 10), loft hareketinin evrimini ekonomik anlamda baŐarılı bir emlak yatırımı olarak Ő6yle tanımlamıştır:

Bir grup avangard sanatĀı ve bohem tarafından yıkıcı bir hareket olarak baŐlatılan Şey 1990’lara gelindiēinde emlak giriŐimcilerinin Āabuk yoldan para kazanma rotasına d6n6Őm6ŐŐt6. İĀinde birkaç parĀa eŐya olan ve orijinal end6striyel donanımı ile duran bu binaların sakinleri bahĀesi, garajında arabası olan banliy6 evi hayaline karşı Āıkıyorlardı ve bu yerler artık son derece y6ksek kiraları olan ve iĀeride bulunması gereken teĀizatları ve eŐyaları olan yerlere d6n6Őt6ler.

Bu yapılarının giderek ilgi Āekmesine ve diēer insanları da bu b6lgede yaŐamaya iten bir diēer fakt6r de medyadır. BirĀoēu sanatĀı olan bu loft kullancılarının r6portajları ve fotoērafları gazete ve dergilerde yayınlanmıŐtır. Loft daireleri televizyonlarda, filmlerde g6r6nmeye başlanmıştır (Field ve Irving 1999).

Sharon Zukin’in (1988, s.61) ‘Loft living, culture and capital in urban change’ adlı kitabında yer verdiēi, sanat eleştirmeni Calvin Tompkins’in, New York’lu sanatĀı Robert

Rauschenberg’i loftunda ziyaret ettiği bir günü tanımladığı yazı o dönemin sanatçılarının loft yaşamlarına dair betimleyici bir örnektir. Sanat eleştirmeni Calvin Tompkins, New Yorklu sanatçı Robert Rauschenberg’in loftunu şu şekilde tanımlamıştır:

“Yük asansörünün kapısı doğrudan Rauschenberg’in loftuna açılıyordu. Sam, asansörü gün içinde çalıştıran sessiz hizmetli, anahtarı saat 6’dan sonra Rauschenberg’e teslim etmeyi kabul etmişti, böylece çıkıp inebilecekti. Loft 30 metre boyunda, 9 metre enindeydi. Bir sıra taşıyıcı kolon ortadan iniyordu ama öbür tarafı boş, engelsiz boşluktu. Yüksek, kirli camlar New York şehir merkezinin ayırt edilebilir beyaz ışığının ayrıca Broadway üzerindeki kamyonların gürültüsünün içeri girmesine izin veriyordu. Camların yanında içinde bir çift kinkajounun olduğu harap tel bir kafes, kafesin ötesinde bir grup büyük obje duruyordu; bir araba kapısı, bir pencere çerçevesi, tekerlekler üzerine monte bir çatı vantilatörü, bitmemiş beş parçalı bir heykelin içerikleri, resimler, ve yakın zamanda sonuçlanmış Musevi Müzesi retrospektivinden heykeller duvara dayanmıştı. Odanın ortasında büyük bir masa vardı, üzeri dergilerle, dergilerden kesilmiş resimlerle, düşen kurşun ve mürekkepli kalemlerle ve boya tüpleri ve diğer malzemelerle örtülmüştü. Arka odaya doğru, bir sayaç, dip duvardan buzdolabı, elektrik ocağı ve yatak için açılmış köşeden parlıyordu, bir döşek yere seriliydi. Loftun bütün geri kalanı çalışma alanıydı.”

Medya ile de desteklenen bu yaşam tarzı bir pazar haline gelmiş ve insanların ilgisini çekmeye başlamıştır. Kimliği sanatçılar tarafından oluşturulan, medya ve sinemanın katkısıyla imajı oluşturulan bu yeni yaşam tarzı planlamacıların ve politikacıların da gelişimini desteklemesi sonucu sıra dışı bohem hayatın simgesi olmaktan çıkmıştır (Banks ve Tanqueray 1999).

Loft yapı tipleri, Amerika’da, New York’un endüstriyel merkezlerinde ortaya çıkmış olsa da, ayırt edici özellikleri ve kendine has ruhu ile çekim gücünü oluşturmuş ve farklı bölgelere doğru yayılmıştır. Endüstrisizleşme faktörünün bir sonucu olan işlevsiz kalmış endüstri yapılarının dönüştürülmesiyle ortaya çıkan loft yapı tipleri her coğrafyada kendine özgü bir gelişim göstermiştir. Özellikle endüstriyel yapılar bakımından zengin bölgeleri bulunan İngiltere’de büyük ölçekli değişim ve dönüşümler gerçekleşmiştir. Avrupa’daki yayılmanın merkezi Londra olmuştur. İkinci Dünya Savaşı’ndan sonra Londra’nın sanayisi gerilemeye başlamış ve Londra yarım milyon fabrika işçisini kaybetmiştir. 1950 ile 1981 yılları arasında limanlarda çalışan işçi nüfusu 30.000’den 2000’e kadar gerilemiştir. Bütün bu gelişmeler sonrasında ticari fonksiyonlar Londra’nın merkezinden taşınmaya başlamış ve böylelikle Londra’da modern loft akımı başlamıştır. Geniş alan ve düşük fiyat avantajından faydalanmak isteyen düşük gelirli sanatçılar bir önceki sahiplerinin değişen ekonomik altyapı nedeniyle terk etmek zorunda kaldıkları bu

mekânlara yerleşmeye başlamışlardır. Londra'da da sanatçılar, boş binalarda yerleşmeye başlayan ilk gruplardan olmuşlardır.

3. LOFT KAVRAMININ TİPOLOJİK AÇIDAN İNCELENMESİ

Endüstriyel yapılardan dönüştürülerek konut, ofis, atölye, stüdyo gibi kullanım potansiyeline sahip olabilen loft yapılar mevcut yapılarında var olan, belli iç mekân tasarım özelliklerine sahiptirler. Bu özellikler, loft mekânların endüstriyel karakteristik ögesini vurgulamak ve mekânsal durumu değerlendirmek amacı ile irdelenmiştir. Buna ek olarak loft mekânlar; oluşum, kullanım ve yapısal ölçütler bakımından sınıflandırılmıştır. Bu sınıflandırmada, öncelikle loft tipi yapıların dört temel endüstriyel karakteristik ögesi olan ‘yüksek tavan, serbest plan, çıplak strüktür ve geniş pencereler’ göz önünde bulundurulmuştur. Farklı ülkelerde yer alan loft örneklerinin, hacimsel, yapısal, iç mekân özellikleri, mekân ölçütleri ve mekânsal örgütlenme şekli; mobilya ve donatı elemanları plan şemaları incelenerek, tipolojik bir değerlendirilme yapılmıştır.

3.1 LOFT TİPİ YAPILARIN ENDÜSTRİYEL KARAKTERİSTİK ÖĞELERİ

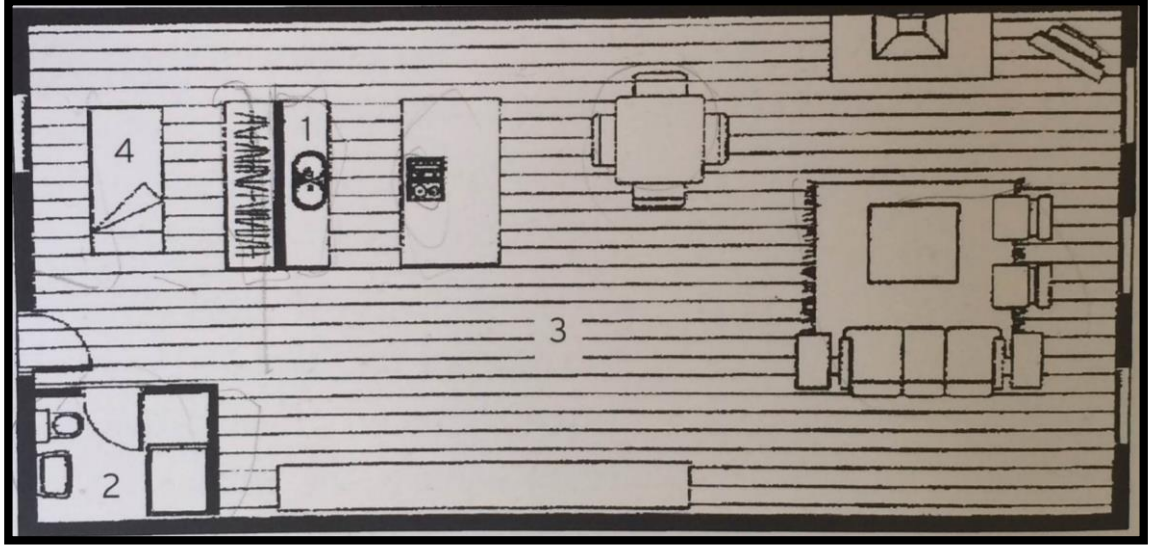
Loft mekânlar, üretim yapıları olmaları ve endüstriyel işlevlere yönelik tasarlanmaları dolayısıyla ‘serbest plan’ anlayışına sahiptirler. Loft yapılarda, iç mekânda keskin duvarlar ve bölüntü elemanları mümkün olduğunca kullanılmamaktadır. Şekil 3.1’ de olduğu gibi, tek mekân olgusu hâkim olup, yaşama alanı ve diğer alanlar tek bir hacim içerisinde yer almakta, sadece banyo ve tuvaletler özel alanlar olmaları ve iç mekânda mahremiyeti sağlamak amacı ile yaşam alanından ayrı tutulmaktadır (Şekil 3.1).

İç mekânda sınır ögesi ‘donatı elemanları’ ile sağlanmaktadır. Bölme duvarların olmayışı, düşeyde ve yatayda kesintisizlik sağlamak ve mekânın daha kolay algılanmasını sağlamaktadır. Bu özelliklerinin yanı sıra serbest plan anlayışı var olan ışığın tüm mekâna yayılmasına da katkı sağlamaktadır.

Geleneksel bölme duvarlar yerine hareketli veya sabit panellerin kullanılması ve tefriş elemanlarının işlevsel olarak gruplandırılması, farklı eylemlerin birbirlerinden görsel olarak ayrılmasına olanak sağlamaktadır (Şekil 3.2). Kullanıcı ihtiyaçları, istek ve gereksinimleri doğrultusunda mekânı kurgulama şansına sahiptir. Loft mekânların serbest

plan anlayışına sahip oluğu kullanıcıya, değiştirilebilir bir i organizasyon, duvarlarla sınırlanılmayan esnek ve kişiselleştirilebilir mekânlar sunmaktadır.

Şekil 3.1: Loft mekânlarda serbest plan anlayışı, New York

Kaynak: Alejandro Bahamon, Small Lofts, HarperCollins Yayınevi, 2005.

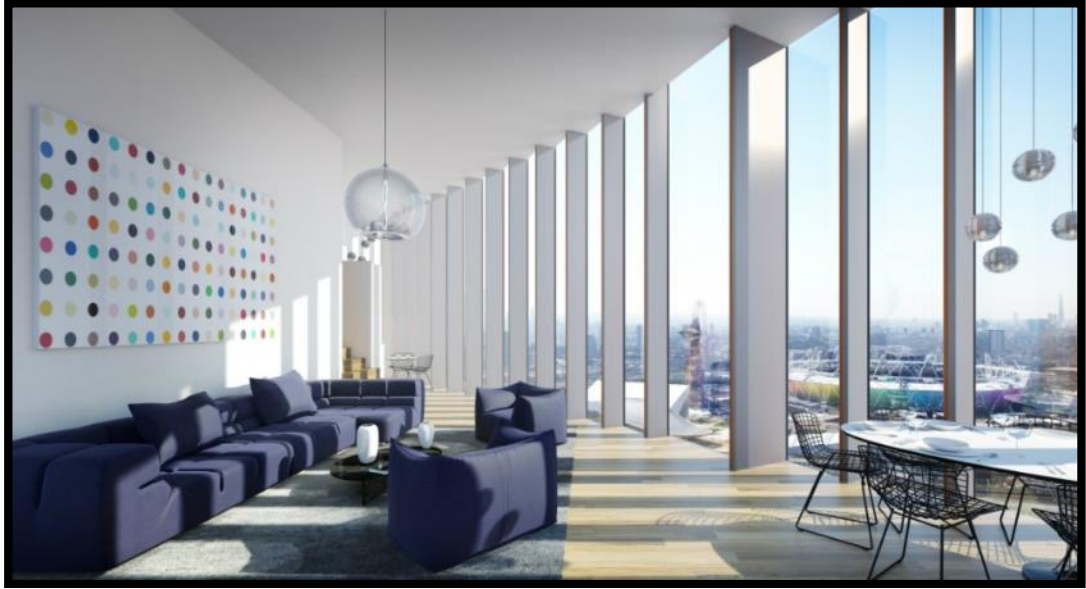
Şekil 3.2: Loft mekânda mekan organizasyonu, Blesso Loft, New York

Kaynak: Blesso Loft. 2011. www.houseidea.wordpress.com[13, 04, 2014].

Loft yapılar mekân özellikleri açısından, endüstriyel ölçekte görünmekte ve geniş hacimli alanlar sunmaktadır. Şekil 3.3’ de görüldüğü gibi, ‘tavan’ yükseklikleri günümüz konut mimarisine göre çok daha yüksektir (Şekil 3.3).

Şekil 3.3: Loft yapılarda yüksek tavan anlayışı, Manhattan Loft, New York

Kaynak: Manhattan Loft Gardens. 2012. www.manhattanloftgardens.co.uk/press/ [15, 04, 2014].

Sharon Zukin’ in incelemelerine göre; loft yapılar genellikle 150 ile 900 metrekare arasında değişen alanlara sahiptir ve tavan yükseklikleri 3,5 - 5 metre kadardır. Bu bağlamda loftlar büyük sanat yapıtlarını sergilemek, endüstriyel soba ve buzdolaplarını kullanmak, yenilik yaratmak veya dekor deneyimleri yapmak isteyen kullanıcılar için uygun ölçütlere ve mekânsal özelliklere sahiptir (Zukin 1982).

Loft yapılar genellikle ahşap ve çelik karkas kâgir yapılardır. Şekil 3.4’ de görüldüğü gibi, bu sistemde açıkta bulunan taşıyıcı kirişler ve kolonlar, havalandırma ve tesisat boruları yapının endüstriyel geçmişinden izler olarak iç mekânda yer alırlar (Şekil 3.4). Tasarlanmış loft mekânların özgün özelliği olan bu görünüş ‘çıplak strüktür’ olarak ifade edilmektedir.

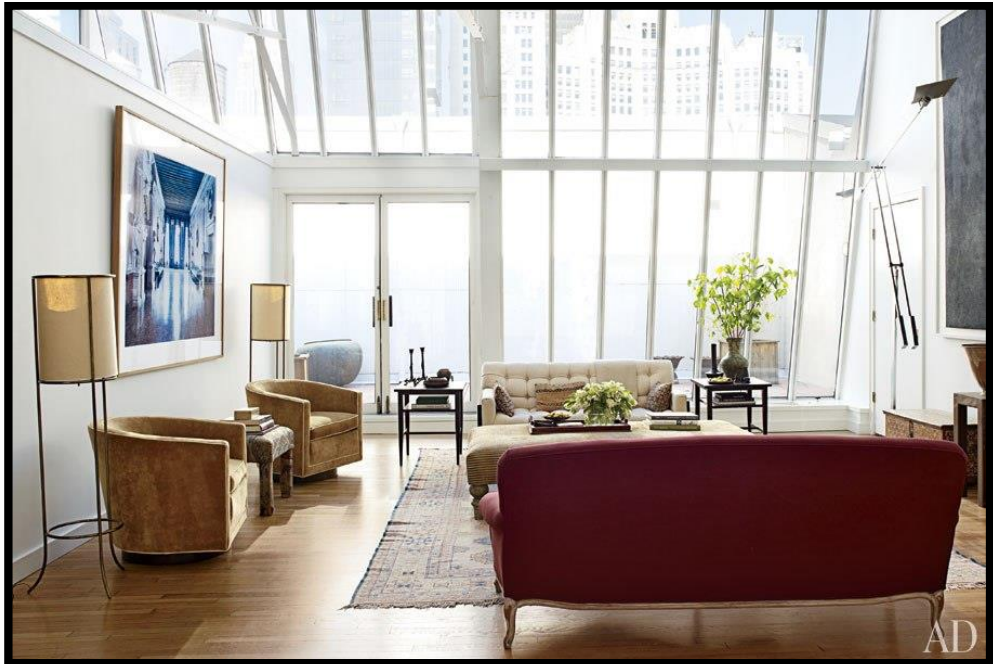
Şekil 3.4: Açıkta bırakılan strüktürel öğeler, Soho Loft, New York

Kaynak: Soho Loft. 2013. <http://renovatingnyc.com> [5, 02, 2014].

Loft mekânların üretim geçmişinden ileri gelen ‘geniş pencereleri’, güneş ışığının içeri girmesini kolaylaştırarak iç mekânın aydınlık olmasını sağlamaktadır (Şekil 3.5).

Şekil 3.5: Loft mekanda yer alan geniş pencereler, Nyc Loft, New York

Kaynak: Nyc Loft. 2013. <http://renovatingnyc.com> [11, 03, 2014].

Bazı loflarda bulunan çatı pencereleri veya tavan pencereleri mekânın doğal olarak aydınlanmasına olanak sağlamaktadır.

Loft yapılar, köken olarak endüstriyel alanların dönüşümünden oluşmasından dolayı belli tasarım özelliklerine sahiptir. Bu özellikler mekânın karakterini vurgulamış ve ‘Serbest plan, Yüksek tavan, Çıplak strüktür ve Geniş pencereler’ olarak incelenmiştir.

3.2 LOFT TÜRLERİ

20. yüzyılın ikinci yarısından günümüze kadar ulaşan loft yapılar; oluşum, kullanım ve yapısal özellikleri doğrultusunda sınıflandırılmıştır. Bu sınıflandırmada, öncelikle loft tipi yapıların dört temel endüstriyel karakteristik ögesi olan ‘yüksek tavan, serbest plan, çıplak strüktür ve geniş pencereler’ göz önünde bulundurulmuştur.

3.2.1 Oluşum Özellikleri Bakımdan Loft Türleri

Loft yapılar oluşum ölçütleri bakımından birbirlerinden farklılaşmaktadırlar. Fonksiyonunu yitirmiş imalathane, fabrika, depo yani kullanılmayan üretim ve endüstri yapılarından dönüştürülerek işlevlendirilen loftlar ve günümüzde kullanıcı ve istek ve talepleri doğrultusunda loft mimari ölçütleri taklit edilerek tasarlanan loftlar olarak iki grupta incelenebilir.

3.2.1.1 Endüstri yapıları dönüştürülerek yeniden işlevlendirilen loft yapılar

‘Doğal loft’, ‘gerçek loft’ ve ‘ara loft’ olarak adlandırılan loftlar, ‘endüstri yapılarından dönüştürülerek yeniden işlevlendirilen’ loft yapılar olarak nitelendirilebilir (Karagöz, 2007).

Doğal loftlar, bu yapıların ilk kullanıcıları olan düşük gelirli sanatçılar tarafından, endüstriyel ve ticari işlevlerinin sonlanmasından sonra, bir süre serbest plan anlayışı dâhilinde yaşama ve çalışma alanı olarak kullanılmıştır. Şekil 3.6’ da görüldüğü gibi doğal loftlar, büyük mekânsal hacim ve yüksek tavanlara sahiptir. Bölüntüsüz tek alanda,

yapı strüktürü açıkta bırakılmış ve geniş pencereler kullanılmıştır (Şekil 3.6). Maddi yetersizlik ve yasal kısıtlamalardan dolayı onarım ve yenileme görmemiş ve konutsal yaşam koşulları için gerekli konforu sağlayamamıştır.

Şekil 3.6: Doğal loft örneği, Londra

Kaynak: Marcus Field & Mark Irving , 'Lofts', Laurence King Yayınevi, 1999.

Doğal loft yapıların, onarım ve yenileme çalışmaları ile yeni bir kullanım fonksiyonu yüklenerek dönüştürülmesi ile 'gerçek loft' kavramı oluşmuştur. Endüstri yapıları dönüştürülerek yeniden işlevlendirilen gerçek loft yapılar, yaşamsal kullanıma yönelik düzenlemeler ile kullanıcıya elverişli mekânlar sunarlar. Loftların dört temel endüstriyel karakteristik ögesi 'yüksek tavan, serbest plan, çıplak strüktür ve geniş pencereler' sahiptirler. Bir loft yapının, gerçek loft özelliklerine sahip olabilmesi için mekândaki endüstriyel karakterin korunmuş olması esastır.

Kullanıcı tercih ve ihtiyaçları, mekânın fonksiyonu doğrultusunda şekillenen gerçek loftlar, farklı mekân organizasyonları, renk ve dokular, donatılar, tefriş elemanları ile birçok farklı tasarım örüntüsüne sahiptir. Bu bağlamda loft mekanların doğasını vurgulamak amacı ile çeşitli ülkelerden verilen örneklerde; mekân organizasyonu, yapısal özellikler, tefriş ve donatı elemanları incelenmiştir. 'Tek mekân olgusu', 'mekânın karakteristik öğeleri', 'mekânsal örgütlenme', 'endüstriyel izler ve bu izlerin mekana yansımaları' değerlendirilmiştir.

Şekil 3.7’ de yer alan, gerçek loft örneği olan, Barselona’ da yer alan *Flex House*, loftların mekânsal kriterleri esas alınarak örgütlendirilmiştir. Serbest plan anlayışının hakim olduğu loftta, çeşitli mekânlar; paneller, hareketli bölücüler ve mobilyalar ile birbirinden ayrılmaktadır (Şekil 3.7).

Şekil 3.7: Flex house planı, İspanya

Kaynak: Flex House. 2010. <http://en.wikiarquitectura.com> [9, 02, 2014].

Buradaki temel ilke, ev sahiplerinin evi kendi ihtiyaçlarına göre değiştirebilmesidir. Şekil 3.8’ de görüldüğü gibi, kırmızı bir panel, oturma odasını ikiye ayırabildiği gibi kullanıcı ihtiyaçlarına bağlı olarak mutfağı da yemek alanından ayırabilmektedir (Şekil 3.8). Tüm ortamları entegre edebilen bir eleman olan kırmızı panel, geriye kalan alanın beyaz duvarları ile bir zıtlık oluşturmaktadır.

Şekil 3.8: *Flex House* yaşam alanı ve hareketli paneller, İspanya

Kaynak: Alejandro Bahamon, Small Lofts, HarperCollins Yayınevi, 2005.

Bu loftta mekânlar, gece ve gündüz bölgesi olarak ikiye ayrılmıştır. Bu ayrım banyoyu oluşturan, duvarları tavana ulaşmayan ve yapıya entegre bir küp ile sağlanmıştır. Bu çözüm, mekânda açık alan hissini korumuş ve mevcutta bulunan ahşap tavan kirişlerinin görünür kılınmasını sağlamıştır (Bahamon 2005). Banyo kapılarının hareketli ve sürdürülebilir olması mekânın genişletilebilir, kişiselleştirilebilir ve şekil değiştirebilir olması fikrine katkıda bulunmuştur. Banyo, yaşam alanı ile uyuma alanını birleştiren ya da bunları birbirinden ayıran elementtir. Banyodaki detaylar, bitirmeler ve döşemeler her iki ortam (yaşam alanı ve banyo) ile birleşebilecek şekilde tasarlanmıştır.

Esneklik, taşınabilir elemanlar ve kullanılan hafif malzeme ile sağlanmıştır. Mutfaktaki çalışma yüzeyi, frenli tekerlekler sayesinde başka bir bölümde masa işlevi görmüştür.

Kırmızı panel de alanı kaplayan metal ray üzerinde farklı yerlere taşınabilmektedir. Alanı boydan kaplayan ahşap kırmızı panel, biçimsel ve işlevsel etkileyciliğe sahip bir elemandır. Metal ray üzerindeki hareketi, mekânlar arasındaki ilişkileri değiştirebilmektedir. Ayrıca, alanın algılanmasını ve tasarımını da değiştirmektedir. Bu bağlamda kullanıcı, kendi ihtiyaçlarına göre mekân organizasyonunu sağlayabilmektedir.

Mekânsal sürekliliği vurgulamak adına zeminde beton kaplama kullanmıştır. Loft serbest plan üzerinde organize olmuştur fakat farklı alanlar arasındaki mahremiyeti korumak amacıyla kayar kapılar (özel bir yapışkan bant ile birbirine yapışan, doğal mat alüminyum ve güvenli camdan oluşan) kullanılmıştır. Loft' un farklı işlevlere sahip olması fikrine dayanan bu proje, mekân ve kullanıcı ilişkisi arasındaki ilişkileri desteklemektedir. Elde edilen dönüştürülebilir, taşınabilir mimari, çağdaş ihtiyaçları karşılamakta ve evin mekânsal ilişkilerini zenginleştirmektedir (Bahamon 2005).

Şekil 3.9: Sources in light loftu, Belçika

Kaynak: Alejandro Bahamon, Small Lofts, HarperCollins Yayınevi, 2005

Şekil 3.9' da yer alan, Brüksel'in merkezinde bulunan 'Sources in light' olarak adlandırılan loft, konuta dönüştürülmeden önce deri atölyesi olarak kullanılmıştır (Şekil 3.9). Doğal bir lofttan dönüştürülmüş olmasından dolayı gerçek loft özellikleri ile uyumludur. Loft sahip olduğu büyük pencereleri ile doğal ışığı mekâna almaktadır. Tavandaki ışıklık ve sokağa bakan pencereler ile daha fazla aydınlatma sağlanmaktadır. Şekil 3.9' da görüldüğü gibi, loftun endüstriyel karakterini korumak amacıyla deri

atölyesinden kalan, çıplak strüktür, metalik kolonlar ve demir işleri korunmuştur. Onarım için basit malzemeler kullanılmıştır. Zemin, sahip olduğu sıcaklık ve aydınlık niteliklerinden dolayı meşe ile kaplanmıştır (Şekil 3.9). Duvarlarda olduğu gibi, alçı panellerde de açık renkler kullanılarak mekân aydınlatılmaktadır. Parlaklık sayesinde demir sütunlar ve duvarlardaki sanat eserleri ön plana çıkmaktadır. Bölücü duvar kullanımına gerek kalmadan, bu lofta uyması için özel olarak tasarlanmış çelik mutfak, sanki bir mobilya parçasıymış gibi bütünleştirilmiştir. Bir masanın etrafında bulunan koltuklar oturma alanının, yemek odasının ve stüdyonun sınırlarını belirlemektedir. Loftta şeffaflık vurgulanarak mobilya ve donatı elemanları ile her köşede farklı bir ambiyans yaratılmıştır. Sadece belirli alanlara mahremiyet sağlamak için bölümlenen bu geniş alan, serbest plan anlayışına dayalı olarak tasarlanmış fakat farklı işlevsel alanlar arasındaki algı net olarak sağlanmaktadır (Bahamon 2005).

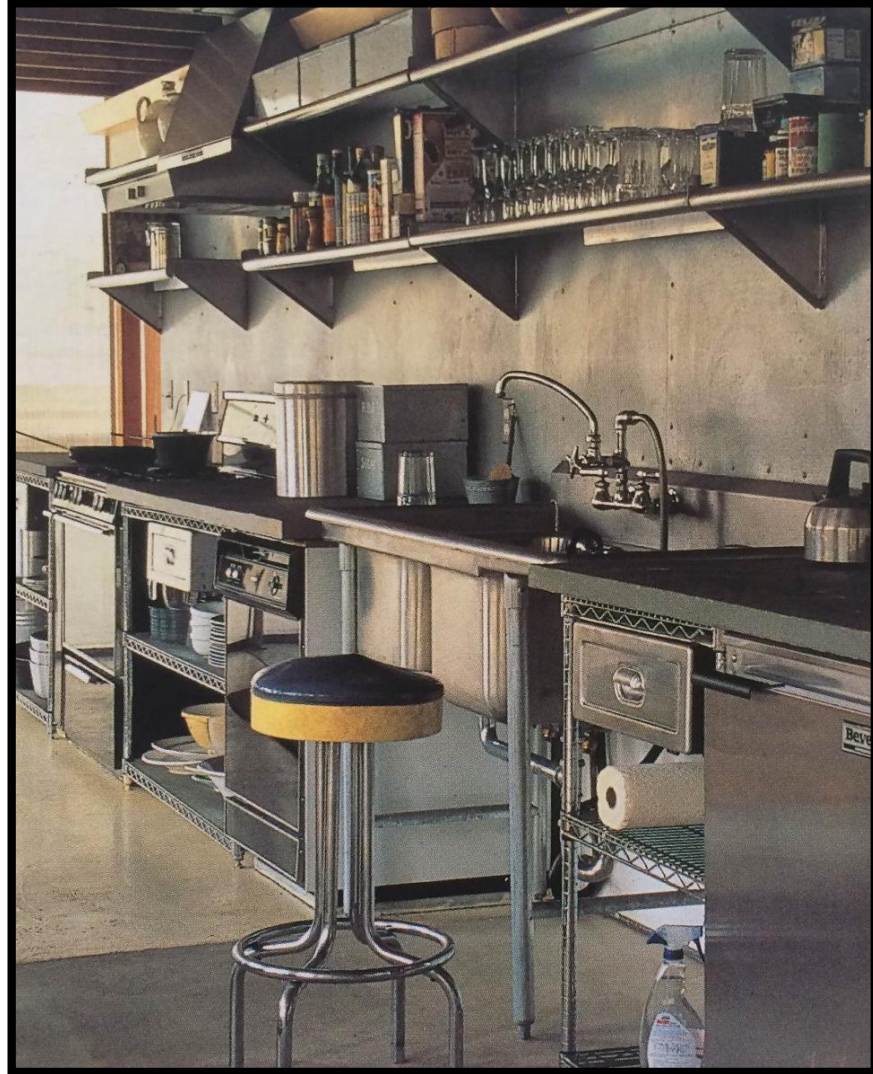
Şekil 3.10: Roof under roof loftu, Amerika

Kaynak: Marcus Field & Mark Irving, 'Lofts', Laurence King Yayınevi, 1999.

Şekil 3.10'da görülen *Roof under roof* loftu, New Jersey'de bir kanalın kenarında ormanda saklı bir yerde konumlanmaktadır (Şekil 3.10). Eski ve terk edilmiş bir tuğla fabrikası olan bu yapı çalışma alanı ve yaşam alanına dönüştürülmüştür. Gerçek loft özellikleri ile uyumludur. Onarım ve yenileme çalışması sırasında mekânı genişletmek için, ahşap levhalardan oluşan bir üst kat inşa edilmiştir. Metal parçalar ahşap yapıyı desteklerken orijinal havayı koruyup alanı ikiye bölen ev içinde ev gibi görüntü ortaya çıkarmaktadır (Şekil 3.10). Bu eski fabrikanın içine ahşap strüktüre sahip bir asma kat ilave edilmesi, orijinal endüstriyel havaya zarar vermemekte ve rahat bir yaşam alanı oluşturmaktadır.

Şekil 3.11: Roof under roof loftu endüstriyel elemanlar, Amerika

Kaynak: Alejandro Bahamon, Small Lofts, HarperCollins Yayınevi, 2005.

Ahşap ve alüminyum basamaklar ile bağlanmış olan üst katta odalar, atölye ve bir banyo bulunmaktadır. Üst kattaki küçük yaşama alanı diğer odalardan raylı paneller ile ayrılmaktadır ve böylece isteğe bağlı olarak alan genişletilebilir veya azaltılabilir durumdadır. Üst kat, büyük pencerelerden ve aşağıdan gelen gün ışığı sayesinde oldukça aydınlıktır. Bu özellikle şunun için önemlidir. Yapı, alanın sınırlarından ayrıdır. Kayar kapılar üst katın çeşitli odalarını bağlamaktadır. Loftda tuğla duvarlar ve beton zemin korunmuştur.

Yapı iç mekânının sıcaklığını döşeme ve mobilyaların çeşitliliği oluşturmaktadır. Loftda, büyük pencerelere büyük fotoğraf negatifleri, duvardan ahşap bir levha ile ayrılan yatağın üzerine ise cibinlik kumaşı asılmıştır. Mobilyaların doğal malzemelerden oluşması, mekân özelliklerine göre konumlandırılması ve endüstriyel özelliği açık alan hissini daha da vurgulamaktadır (Bahamon, 2005). Mobilyalar arasında eski, yenilenmiş, tasarım parçaları gibi muamele gören elemanlar bulunmaktadır. Şekil 3.11’de görüldüğü gibi, seçilen mobilyalar, alanın endüstriyel karakterini tamamlamaktadır (Şekil 3.11). Ahşap kitaplık, çalışma odasının bir duvarını kaplarken, mutfak ve çalışma odasının ambiyansı yarı saydam levhalar ile ayrılmıştır. Böylelikle büyük pencerelerden gelen ışık alanın her köşesine ulaşmaktadır.

Şekil 3.12: Renaud Loft, New York

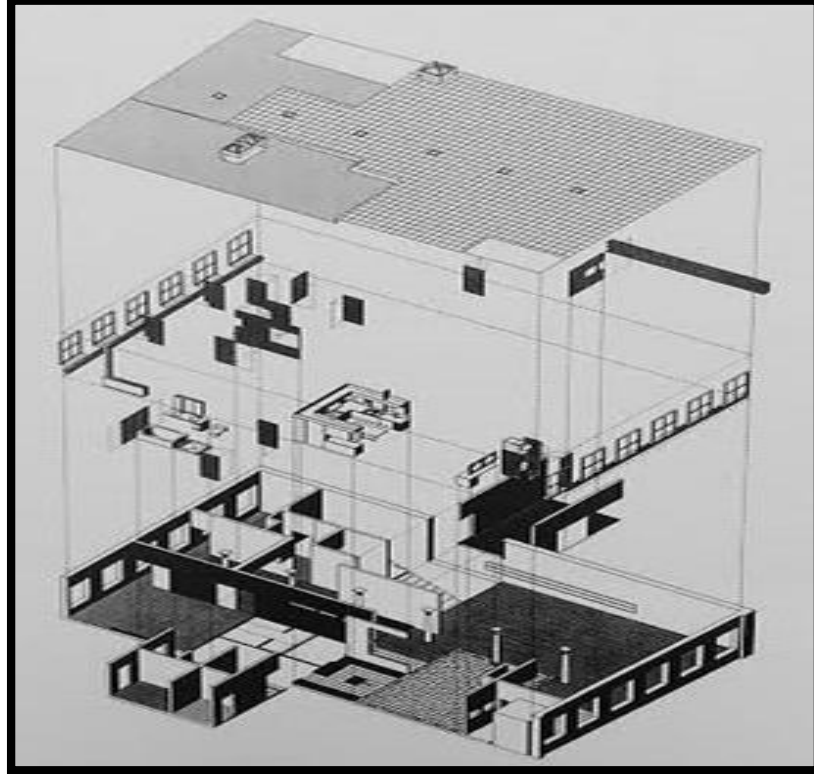

Kaynak: Felicia Eisenberg Molnar, *Lofts New Design For Urban Living*, Rockport Yayınevi, 1999.

Şekil 3.12’ de görülen *Renaud* loftu, düzlem ve hacmin, opaklık ve saydamlığın, klasik elemanlar ile modern temaların iç içe geçtiği, dönüştürülmüş beş katlı kent simgesi olan bir binada 371,6 metrekarelik bir konut olarak adapte edilmiştir (Şekil 3.12) (Molnar 1999). Gerçek loft örneği olan Renaud Loft temel loft ölçütleriyle uyumludur. Lofttaki hareket, modern ve klasiğin karşılıklı etkileşimi kiraz ağacı, ceviz ağacı, kireçtaşı ve buzlu cam gibi materyallerin kullanımı ile betimlenmektedir. Sürgülü ve döner kapılar,

çeşitli hareketli şeffaf düzlemlerin kullanımı; ışığın, alanın ve dokunun algılanmasını zenginleştirmektedir.

Şekil 3.13: *Renaud* loft aksonometrik görünüşü, New York

Kaynak: Felicia Eisenberg Molnar, *Lofts New Design For Urban Living*, Rockport Yayınevi, 1999.

Loft içerisinde var olan klasik kolonlar korunarak açıkta bırakılmış ve geniş alanda çıplak strüktür olgusu vurgulanmıştır (Şekil 3.13). Klasik kolonlar beyaz badana boya ile boyanmıştır. Mobilyalarda sade ve modern elemanlar kullanılarak klasik unsurların yanı sıra çağdaş mimarinin de yansıması vurgulanmıştır (Molnar 1999).

‘Ara loftlar’, gerçek loftlar gibi dönüştürülmüş endüstriyel binalarda yer alırlar. Temelde doğal loftun düzenlenmesiyle dönüştürülmüş mekânlardır, fakat buradaki endüstriyel karakter ve doku büyük ölçüde yok edilmiştir. Ara loftlarda, loft mekânların dört temel endüstriyel karakteristik ögesi olan ‘yüksek tavan, serbest plan ve geniş pencereler’ vurgulanmış fakat loft mekânının endüstriyel karakterine gönderme yapan ‘çıplak strüktürün’ vurgulanmayışı ile endüstriyel karakter büyük ölçüde yok edilmiştir (Karagöz, 2007).

Kullanıcı tercih ve ihtiyaçları, mekânın fonksiyonu doğrultusunda şekillenen gerçek loftlar gibi ara loftlarda, farklı mekân organizasyonları, renk ve dokular, donatılar, tefriş elemanları ile birçok tasarım örüntüsüne sahiptir.

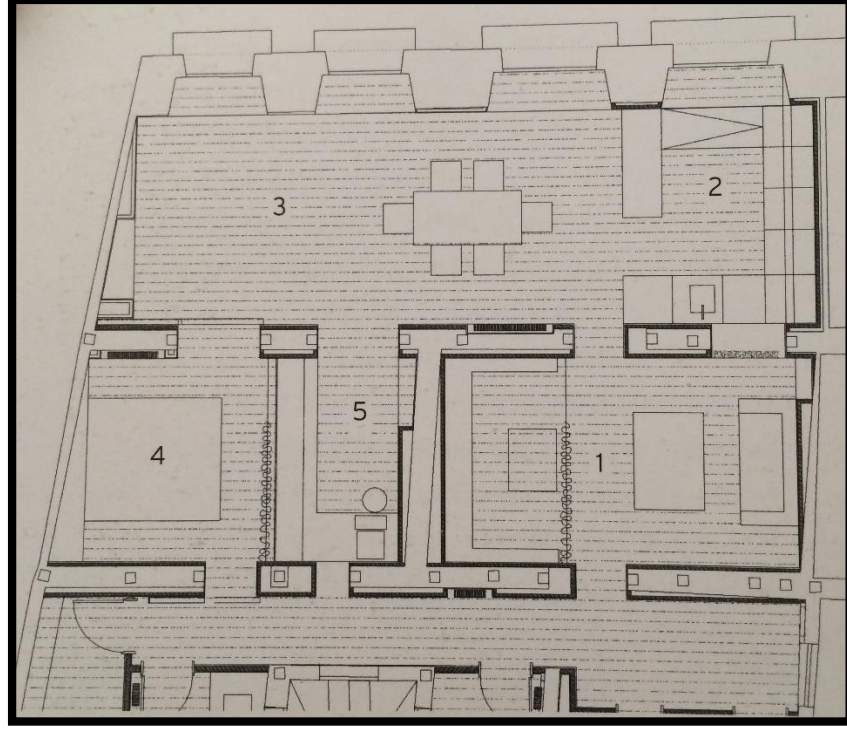
Şekil 3.14: Loft in plaza mayor, İspanya

Kaynak: Marcus Field & Mark Irving, 'Lofts', Laurence King Yayınevi, 1999.

Şekil 3.14'de görülen *Loft in plaza mayor* loftu, Madrid'de gibi dönüştürülmüş endüstriyel bir binalarda yer almaktadır (Şekil 3.14). Loft mekânların, 'yüksek tavan, serbest plan, çıplak strüktür, geniş pencereler' gibi tipik mimari ölçülerini karşılmasına rağmen, temel mimari ölçülerden olan 'çıplak strüktürün' vurgulanmayışı ve bitirme işleri ile gerçek lofttan farklılaşmaktadırlar. Mekânın bitirme işlerinde 'endüstriyel' çağrışımı olan malzemeler yerine, yapay malzemeler veya yüksek kaliteli malzemeler uygulanmıştır (Şekil 3.14). Bu bağlamda ara loft kriterleri ile uyumludur.

Şekil 3.15: Loft in plaza mayor plan, İspanya

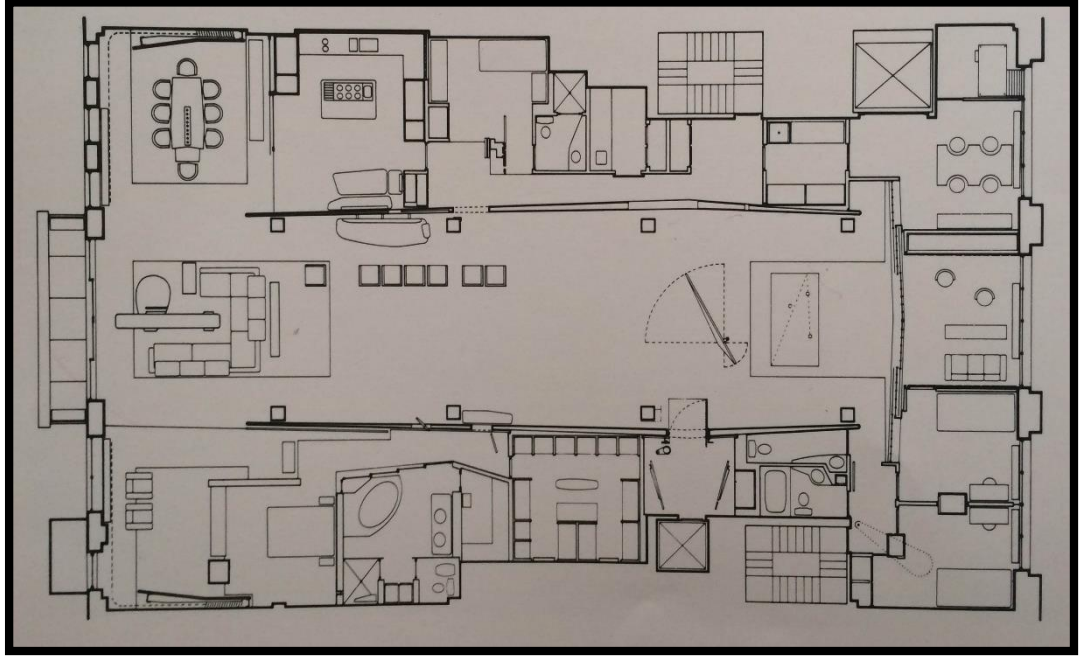

Kaynak: Alejandro Bahamon, Small Lofts, HarperCollins Yayınevi, 2005.

Loft iki alana ayrılmıştır. Oturma alanı olarak biri tamamen açık alan, diğeri ise daha küçük alanlara bölünen benzer boyutlarda bir başka alan (Şekil 3.15). Bu alanların onarımındaki ölçüt, loftun yapısal durumu zayıf olduğundan yapısal elemanları güçlendirmektir. Bu bağlamda taşıyıcı duvarlar güçlendirilmiştir. Kullanıcıların alanı bütün olarak algılaması için dolaşım yeniden organize edilmiştir. Kullanılan malzemeler ve yüzeyler, loftun yeni yapısının konseptini yansıtmaktadır (Bahamon 2005). Düzensiz bir dizi opak ve kalın bölme levha mekâna yeni bir alansan dağılım kazandırmaktadır.

Yatak odası, çalışma odası, televizyon odası ve oturma odası gibi farklı alanlar arasındaki ilişkiler cam ya da her bir bölgeyi ayırabilen basit bir perde gibi şeffaf öğeler ile sağlanmıştır. Koyu ahşap platform gibi orijinal yapıdan bazı elemanlar muhafaza edilmişse de yeni malzemeler, çağdaş bir imaj oluşturarak alanın karakterini değiştirmiştir. Mutfakta hem tezgâh hem de yemek masası olarak iş gören paslanmaz çelik masa, süreklilik sağlayan duvara iliştilmiş katlanabilir bir levha olarak görünmektedir. Duvarlardaki açıklıklar, televizyon odası ve mutfak gibi loftun çeşitli alanları arasında ilişkiler oluşturmaktadır. Bu açıklıklar aynı zamanda alanların aydınlatılması için kullanılmaktadır.

Şekil 3.16: Quandt loft plan, New York

Kaynak: Felicia Eisenberg Molnar, Lofts New Design For Urban Living, rockport Yayınevi, 1999.

Şekil 3.16’da görülen ve New York’ da yer alan ara loft özellikleri ile uyumlu Quandt loft 464,5 metrekarelik bir alana sahiptir (Şekil 3.16). Buradaki endüstriyel karakter büyük ölçüde yok edilmiştir. Mekânın bitirme işlerinde ‘endüstriyel’ çağrışımı olan malzemeler yerine, yapay malzemeler veya yüksek kaliteli malzemeler uygulanmıştır. Serbest plan anlayışının hâkim olduğu, ana yaşam alanı etrafında, çeşitli mekânların sürgülü yarı şeffaf paneller kullanılarak kapatıldığı veya açıldığı, böylece işlevsel farklılıkların yaratıldığı, bir mekân organizasyonuna sahiptir. Yarı şeffaf paneller, baş üstü ray ile askıya alınmıştır. Boyutunun aksine loftun planı basittir; dikdörtgen plana sahip olan alanın merkezinde ana yaşam mekânı bulunmakta ve yaşam alanını daha özel alanlar çevrelemektedir. Pencereleden oluşan uzun bir duvar, doğal ışığın içeri girmesine izin vermektedir (Şekil 3.16) (Molnar 1999).

Oturma alanı, ana yaşam mekânı açık sistemde konumlandırılmıştır. Loft girişi, hol gibi bir ara birim olmaksızın doğrudan oturma alanına açılmaktadır. Mekânın geniş hacminin en verimli kullanıldığı birimdir. Loft içerisinde, genellikle herhangi bir konut için sıra dışı unsurlar olabilecek olan görsel cazibe öğeleri olarak tanımlanabilen dinamik tasarım örüntüleri, oturma alanında konumlandırılmıştır. Quandt Loft’ta oturma alanının merkezinde siyah, kontrplak tavana kadar uzanmayan bir kütüphane yer almaktadır. Bu

bağlamda, tavanda yer alan açık kirişlerin sürekliliği devam etmiştir. Zemin yenilenmiş ve geniş ebatlı açık renkte seramik karolarla döşenmiştir. Duvarlar ise beyaz badana boya ile boyanmıştır (Şekil 3.17).

Şekil 3.17: Quandt loft yaşam alanı, New York

Kaynak: Felicia Eisenberg Molnar, Lofts New Design For Urban Living, Rockport Yayınevi, 1999.

Diğer birimler, banyo, yatak odaları, mutfak ise oturma alanını çevrelemekte ve ana yaşam mekânından bu mekânları ayırmaktadır. Bu ayırım yarı şeffaf hareketli öğeler ile sağlanmıştır. İstenildiğinde açık hale getirilerek mekânda kesintisizlik sağlanmış; istenildiğinde ise kapalı hale getirilerek birime mahremiyet kazandırılmıştır.

3.2.1.2 Loft kavramı benimsenerek tasarlanan yapılar

Günümüzde loft mekânlara karşı artan ilgi ve talepler ‘sahte loft’ ve yeni loft kavramlarını ortaya çıkarmıştır. Bu mekânlar dönüştürülmüş bir endüstriyel yapıda yer almayan, sonradan uygulanmış, gerçek loftlarda bulunan endüstriyel karakterin ve mimari ölçütlerin taklit edilmesiyle yeni düzenlenmiş ve tasarlanmış betonarme yapılardır. Mekânsal örgütlenme açısından gerçek loftlarda var olan dizilim ‘sahte loft’ ve ‘yeni loft’ türlerinde taklit edilmiştir (Karagöz, 2007).

‘Sahte loftlar’, loftların tipik mimari kriterlerine göre düzenlenmiş ve loft yapıların dört temel endüstriyel karakteristik ögesine sahiptirler. Sahte loft, mekân organizasyonunda gerçek loftlarda var olan mekânsal dizilim taklit edilir. Serbest plan anlayışı benimsenerek birimler konumlandırılabilir. Strüktürel öğeler açıkta bırakılarak ve mekânda ahşap, taş beton gibi sert malzemeler kullanılarak doğal loftlardaki endüstriyel karakter vurgulanır.

‘Yeni loftlar’, sahte loftlarda olduğu gibi dönüştürülmüş bir endüstriyel yapıda yer almamaktadırlar. Loft ölçütleri ışığında yeni tasarlanmış betonarme yapılardır. Yeni loftlar, loftların dört temel endüstriyel karakteristik ögesi olan ‘serbest plan, yüksek tavan ve geniş pencereleri’ karşılırlarken, çıplak strüktürü karşılamazlar. İç mekânda açıkta bir şekilde konumlandırılan kolon ve kirişler gibi yapısal öğelerini ve tesisat elemanlarını bu loftlarda görmek mümkün değildir.

Şekil 3.18’de görülen Berlin iLoft, Berlin yapı tarafından tasarlanmış ve ‘yeni loft’ özellikleri ile uyumlu bir yapıdır (Şekil 3.18). Proje A ve B olmak üzere iki bloktan oluşmakta ve 14 adet loft konutu barındırmaktadır. İstanbul, Göktürk’te yer almaktadır. Proje, dönüştürülmüş bir endüstriyel yapıda yer almayan, sonradan uygulanmış, gerçek loftlarda bulunan endüstriyel karakterin ve mimari ölçütlerin taklit edilmesiyle yeni düzenlenmiş ve tasarlanmış betonarme bir yapıdır.

Şekil 3.18: Berlin iLoft yaşam alanı, İstanbul

Kaynak: Berlin iLoft. 2010. <http://www.berlinyapi.com> [14, 05, 2014].

Şekil 3.19: Berlin iLoft daire planı, İstanbul

Kaynak: Berlin iLoft. 2010. <http://www.berlinyapi.com> [14, 05, 2014].

Berlin iLoft modern mimari tasarımı sahip ve akıllı ev konsepti ile tasarlanmıştır. Farklı metrekare ve hacimlere sahip birimlerden oluşmasına rağmen tüm birimler tipolojik açıdan benzer özellikler taşımaktadır. Şekil 3.19’ da, 194 ve 176 metrekarelik alanlara

sahip iki farklı birim incelenmiştir (Şekil 3.19). Bu birimlerde serbest plan anlayışı hâkimdir. Geniş bir yaşam alanı içerisinde; mutfak, yemek alanı ve oturma alanı yer almaktadır. Yatma alanlarını ana mekândan ayırmak için sürgü kapılar kullanılmıştır. Banyo ve hizmet alanları kapalı sistem içerisinde tasarlanmıştır. İç mekânda açıkta bırakılmış yapısal elemanlar yer almamış ve lüks bitirme öğeleri kullanılmıştır. Yerden tavana kadar uzanan geniş pencereler mekâna doğal ışığın girmesini sağlamıştır.

3.2.2 Kullanım Özellikleri Bakımından Loft Türleri

Loft mekânlar, farklı işlevlere göre tasarlanabilmektedir. Konut, atölye, kafe, restaurant, sergi alanları, ofis, müze gibi türlü amaçlara yönelik düzenlenebilmektedirler. Bu bağlamda kullanım ölçütleri bakımından loft mekânlar ‘konut loft’, ‘konut- atölye loft’ ve ‘ticari- kamusal loft’ olarak incelenmiştir.

Şekil 3.20: Konut Loft örnek mekânsal dizilim, Bermondsay Loft, İngiltere

Kaynak: Konut loft planı. 2014. <http://www.archdaily.com> [9, 05, 2014].

Şekil 3.20’de görüldüğü gibi ‘konut loftlar’, yaşama alanı olarak düzenlenmiş loftlardır (Şekil 3.20). Endüstri yapılarının dönüştürülmesiyle yeniden işlevlendirilen yapılarda veya loft kavramı benimsenerek tasarlanan yapılarda yer alabilirler. Mekânsal örgütlenmede yaşam alanı, yemek alanı, yatma alanı, mutfak, banyo ve hizmet alanı yer almaktadır. Kullanıcı mahremiyetini sağlamak amacı ile yalnızca banyo ve hizmet

alanları kapalı sistem içerisinde tasarlanmakta, diğer alanlar açık sistem içerisinde konumlanmaktadır. Tek mekân olgusu ve serbest plan anlayışı, yüksek tavan ve geniş pencerelere sahip olan yapılardır (Şekil 3.20). Oluşum özelliklerine göre açıkta bırakılan strüktürel öğelerin var olup olmaması, mekân içerisindeki algısı farklılık gösterebilmektedir. Tavan yüksekliğinin elverişli olduğu alanlarda asma kata sahip olabilirler.

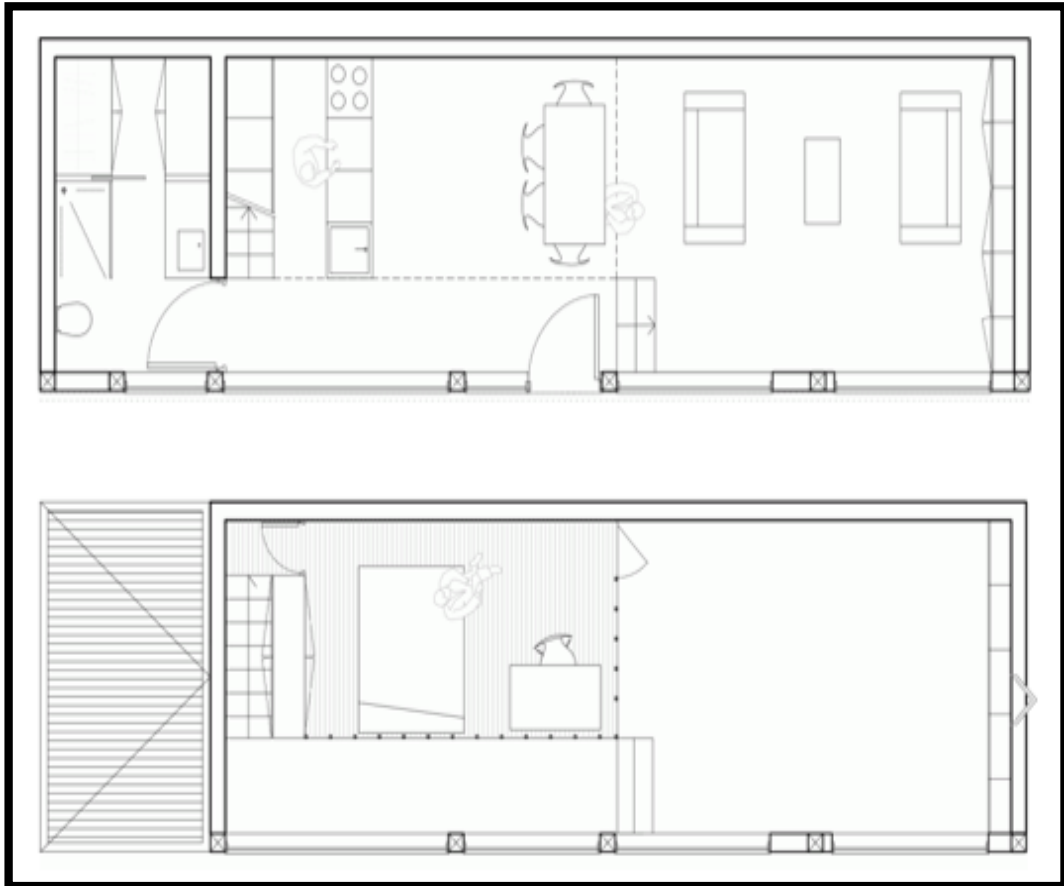
Şekil 3.21: Konut Loft iç mekânı, Bermondsay Loft, İngiltere

Kaynak: Bermondsay Loft. 2014. <http://www.dezeen.com> [23, 04, 2014].

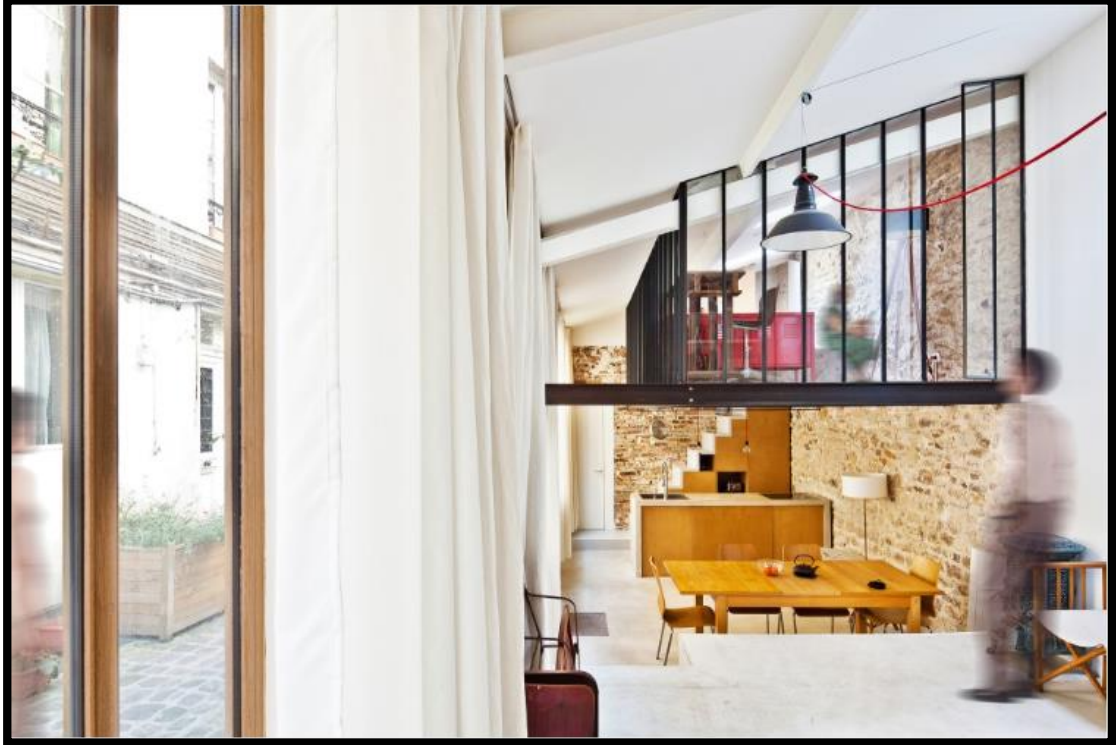
Şekil 3.22’de görüldüğü gibi ,‘konut- atölye loftlar’, hem yaşama alanı hem çalışma alanı olarak düzenlenmiş loftlardır (Şekil 3.22). Endüstri yapılarının dönüştürülmesiyle yeniden işlevlendirilen yapılarda veya loft kavramı benimsenerek tasarlanan yapılarda yer alabilirler. Mekânsal örgütlenmede çoğunlukla yaşam alanı, yemek alanı, yatma alanı, mutfak, banyo ve hizmet alanı ve bunlara ek olarak çalışma alanı bulunmaktadır. Tek mekan olgusunun hakim olduğu konut atölye loftlarda, gerekli görülürse, çeşitli paneller ve bölücü öğeler, asma kat ile çalışma ve yaşam alanları birbirlerinden ayrılabilirler. Genellikle asma kata sahip loftlarda bu kat atölye veya çalışma alanına yönelik olarak tasarlanarak mekân içerisinde mahremiyet artırılabilir (Şekil 3.23).

Şekil 3.22: Konut- atölye loft örnek mekânsal dizilim, Atelier en Loft, Fransa

Kaynak: Konut- atölye loft alt kat asma kat planı. 2014. <http://trends.archiexpo.com> [29, 04, 2014].

Şekil 3.23: Konut- atölye loft örnek mekânsal dizilim, Atelier en Loft, Fransa

Kaynak: Konut- atölye loft. 2014. <http://trends.archiexpo.com> [29, 04, 2014].

Şekil 3.24’de görüldüğü gibi ‘ticari-kamusal loftlar’ konut işlevi barındırmayan, sadece ticari-kamusal işlevler için yeniden işlevlendirilen ve dönüştürülen loftlardır (Şekil 3.24). Ofis, restaurant, müze, sergi alanları gibi fonksiyonlara hizmet ederler. Endüstri yapıları dönüştürülerek yeniden işlevlendirilen yapılarda veya loft kavramı benimsenerek tasarlanan yapılarda yer alabilirler.

Şekil 3.24: Kamusal loft planı, Ofis Loft F27, Avusturya

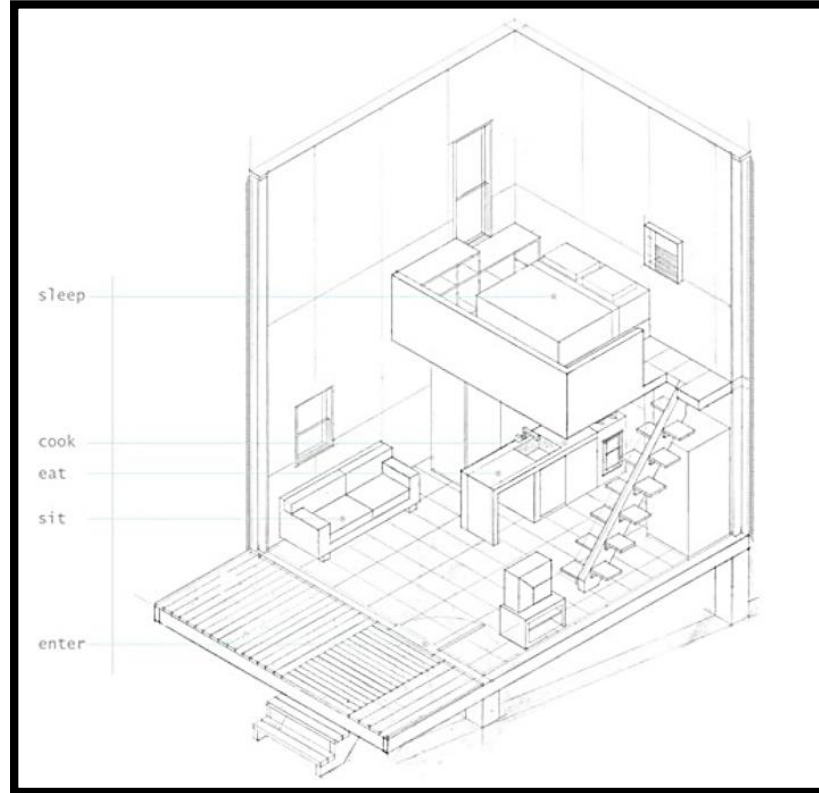
Kaynak: Loft ofis F27. 2009. <http://www.archdaily.com> [02, 03, 2014].

3.2.3 Yapısal Özellikleri Bakımından Loft Türleri

Loft yapılar, farklı yapısal özelliklere sahip olabilmektedir. Yapısal ölçütler bakımından loft yapılar 'loft ev', 'loft apartman' ve 'çatı loft' olarak incelenmiştir.

'Loft evler', loft yapıların tipolojik özellikleri göz önünde bulundurularak tasarlanmış müstakil evlerdir. Oluşum ölçütlerine göre, loft kavramı benimsenerek tasarlanmış olup sahte loft veya yeni loft özellikleri ile uyumludurlar (Şekil 3.25). Bu yapılar dönüştürülmüş bir endüstriyel yapıda yer almayan, sonradan uygulanmış, gerçek loftlarda bulunan endüstriyel karakterin ve mimari ölçütlerin taklit edilmesiyle yeni düzenlenmiş ve tasarlanmış betonarme yapılardır.

Şekil 3.25: Loft ev perspektif, Amerika

Kaynak: Loft ev. 2009. <http://www.archdaily.com> [9, 02, 2014].

'Loft apartmanlar' birden fazla kata sahip ve her katında bir veya birkaç daire bulunduran yapılardır. Loft kavramı benimsenerek yeni tasarlanan veya geniş hacimli ve büyük metrekarelere sahip çok katlı bir endüstriyel yapının bölünerek daha küçük ölçekli birimlere dönüştürülmesi ile oluşmaktadır (Şekil 3.26, Şekil 3.27). Tipolojik özellikler bağlamında loft yapıların temel ölçütleri ile örtüşürler (Şekil 3.28). Loft apartmanlar, birden fazla mekân tipolojisine sahip olabilmektedir; mekân büyüklükleri, asma katlı veya tek katlı birimlere sahip olmaları bunlardan bazılarıdır.

Şekil 3.26: San Isidro loft apartman örnek kat planı, Peru

Kaynak: Loft apartman planı. 2007. <http://atelierdeluz.com/san-isidro/?lang=en> [14, 05, 2014].

Şekil 3.27: San Isidro loft apartman kesitleri, Peru

Kaynak: Loft apartman kesitleri. 2007. <http://atelierdeluz.com/san-isidro/?lang=en> [14, 05, 2014].

Şekil 3.28: San Isidro loft apartman, konut birimi iç mekân görünüşü, Peru

Kaynak: Loft apartman görünüş. 2007. <http://atelierdeluz.com/san-isidro/?lang=en> [14, 05, 2014].

‘Çatı loflar’ yüksek bir yapının en üst katında yer almaktadırlar. Yapıda yer alan diğer birimlerden tipolojik özellikleri ile ayrılmaktadırlar. Özel bir giriş, ayrı bir asansör, yüksek tavanlar, mahremiyet bunlardan bazılarıdır. Lüks hayata özgü, pahalı yerleşim alanları olarak günümüzde karşılığını bulmuştur (Şekil 3.29).

Şekil 3.29: Collectors loft, Amerika

Kaynak: Collectors Loft. 2011. <http://www.archdaily.com> [2, 05, 2014].

4. LEVENT LOFT ÖRNEĞİNİN İNCELENMESİ

Kuramsal araştırmanın desteklenmesi amacı ile ofis binası olarak inşaatına başlanan, mevcut beton, karkas yapı korunarak ve küçük hacimlere bölünerek konut olarak tekrar ele alınan, gerçek bir loftun tüm özelliklerini barındıran, oluşum ölçütü bakımından sahte loft özellikleri ile uyumlu ‘Levent Loft’ projesi alan çalışması için seçilmiştir.

Levent Loft, yüksek tavanları, mümkün olduğu kadar az kullanılan duvarlarla kesintisiz alanları, serbest plan anlayışı, loft ruhunu taşıyan ana yapı strüktürünün gizlenmediği, kişisel tercihlere göre tanımlanabilir ve tasarlanabilir özgün mekânları ile tek parça geniş camları, kullanılan doğal malzeme ve detaylar ile dikkat çekici bir tasarım örüntüsüne sahiptir. Bu bağlamda konut yapısındaki, mekânsal ve donatısal endüstriyel izler, dönüşüm, iç mekânın niteliksel ve niceliksel karakteristiği, içeriği, mimari proje ve tasarım özelliklerinin analizi yapılmıştır.

Levent Loft kullanıcılarına yoğunluğu kapalı uçlu soruların oluşturduğu anket çalışması uygulanmıştır “Bkz. EK A.2: Levent Loft Anket Formu”. Uygulanan anket formu üç bölümden oluşmaktadır. Birinci bölüm, ‘demografik özellik ve sosyokültürel karakter, ikinci bölüm, ‘yaşam biçimi özellikleri’, üçüncü bölüm ise ‘komşuluk ilişkileri’ analizini kapsamaktadır. Çalışma sonunda 34 konut birimi kullanıcılarından geri dönüş alınmıştır. Doldurulmuş 34 anket formundaki veriler SPSS programına aktarılarak değerlendirilmiştir. Oluşturulan grafikler ve tablolar ile birlikte kullanıcı profili, loft mekân karakteri, kullanıcı-mekân arasındaki etkileşim ve yansımalar gibi unsurlar değerlendirilmiştir.

4.1 LEVENT LOFT TİPOLOJİK ÖZELLİKLER

Levent Loft' un, tipolojik özelliklerinin incelendiği bu bölümde yapının konumu ve genel özellikleri, konut iç mekânının karakteristiği ve niteliksel özellikleri incelenmiştir.

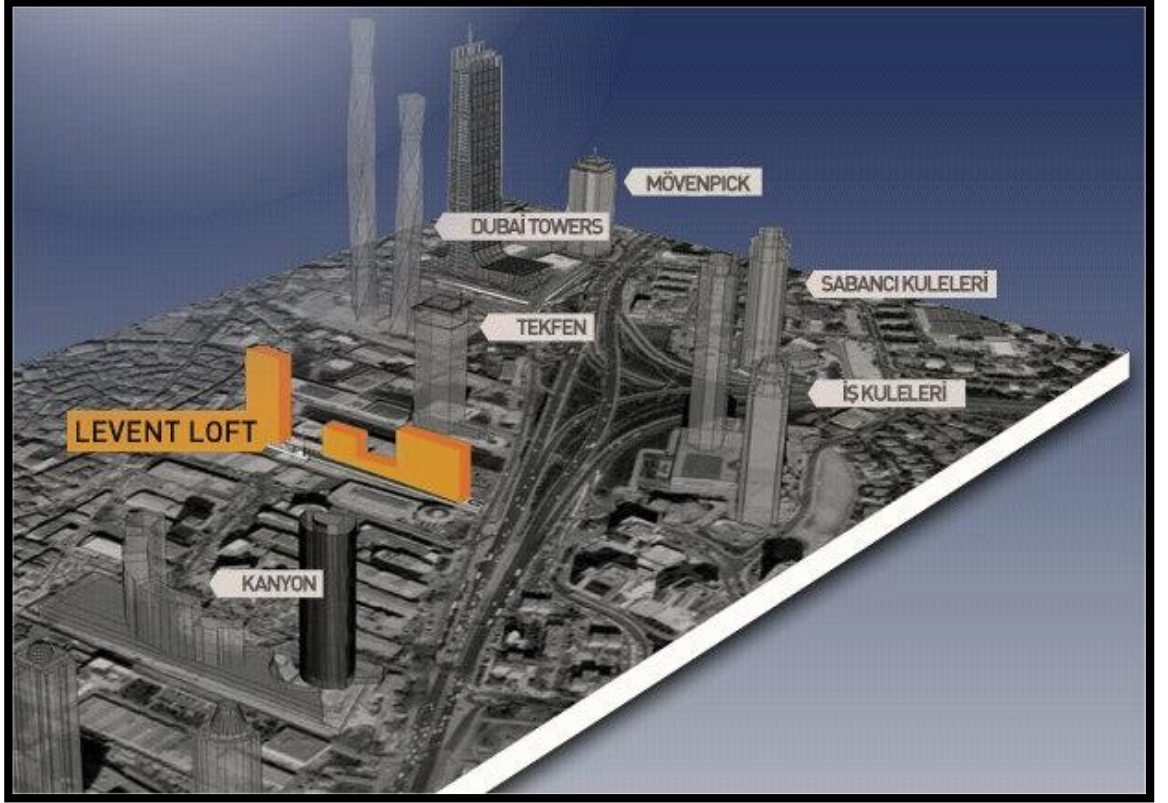
4.1.1 Yapının Konumu ve Genel Özellikleri

Tablo 4.1: Levent Loft genel özellikler

Proje adı: Levent Loft
Proje tipi: Loft Apartman
Kapalı alan:30.000 m ²
Arsa alanı:3.900 m ²
Yapım tarihi: 2006-2007
Konum: Büyükdere Cad. No: 201, Levent, İstanbul, Türkiye
Tasarım ekibi: Melkan Gürsel & Murat Tabanlıoğlu (Tabanlıoğlu Mimarlık)
Yardımcı mimar: Hacer Akgün, Volkan Lokumcu, Eda Lerzan Tunçbil, Süleyman Akkaş, Ahmet Çorapçioğlu, Ali Çalışkan, Emre Apak, Kaan Keleş, Handan Dama Bilgi
Statik proje: Balkar Mühendislik
Mekanik proje: Gn mühendislik
Peyzaj: Akgöze Landscape design
Ana yüklenici: Akfen İnşaat Turizm ve Ticaret A.Ş
Proje yöneticisi: Altaca İnşaat
Konut birimi: 30,159 metrekare ve 144 birim, 21 adet 68 ve 182 metrekare arası değişen farklı tipoloji örneği

Levent Loft, İstanbul, Levent'te, İstanbul'un iş hayatı açısından en dinamik hattı üzerinde olan Maslak- Levent aksında yer almaktadır. Tüm toplu taşıma araçlarına, Tem, E5, Fatih Sultan Mehmet ve Boğaz Köprüsüne yakın olarak inşa edilmiştir. Eğlence, alışveriş merkezlerine yakın, sosyal yaşamın tam ortasında ve kentin merkezinde yer alan bir konuma sahiptir (Şekil 4.1). Projenin genel özellikleri ve künyesi tablo 4.1' de görülmektedir (Tablo 4.1).

Şekil 4.1: Levent Loft konum

Kaynak: Levent loft konum. 2013. <http://www.toplukonutum.com/levent-loft> [11, 01, 2014].

Loft mimarisinin özelliğine göre, var olan bir binanın yeniden yorumlanmasıyla ortaya çıkarılmıştır. Levent Loft konut projesi olarak ele alınmadan önce, ilaç fabrikası olarak kullanılması düşünülmüş, fakat uygulanmamıştır. Ofis binası olarak inşaatına başlanan bina, mevcut beton, karkas yapı korunarak konut olarak tekrar ele alınmıştır. Bir yapının daha küçük ölçekli konutlara bölünmesinden oluşan Levent Loft, 'Loft Apartman' ölçütleri ile uyumludur. Mevcut yapının betonarme karkas elemanları (kolon, kiriş, tavan) gizlenmeden, yeni fonksiyonun gerektirdiği elemanlar sadelikle mekânın bir elemanı olarak, loft konseptiyle yeniden tasarlanmıştır. Tercih edilen endüstriyel estetik çevrenin yakın geçmişine ve yapının orijinine bağlantıyı desteklemektedir (V. LOKUMCU, yazılı görüşme).

Şekil 4.2: Levent Loft dış cephe görünüşü

Kaynak: Levent Loft. 2010. www.worldarchitecturefestival.com [8, 05, 2014].

Levent Loft sadece bir konut bloğu olarak değil aynı zamanda üst düzey nitelikte sosyal bir yaşam alanı olarak planlanmıştır. Yaşama alanları ve diğer alanlar binanın konseptine zarar vermeden oluşturulmuştur. Zemin kat 5.58 metre yüksekliğe sahip olmakla birlikte; giriş, lounge, resepsiyon, toplantı salonu ve fitness, spa alanlarının bulunduğu kattır. Ana giriş geniş bir lobiden sağlanarak ilk buluşma noktası oluşturulmuştur (Şekil 4.3). Lokumcu' ya göre, toplantı salonları, sağlık merkezi, kafe-lokantalar gibi ortak mekânların tasarlanmış olması, son on yıldır kent dışına taşınan seçkin yerleşimlere alternatif olarak kentin merkezinde düzenli, sakin ve kaliteli bir yaşama biçimini modern standartlarda sunmaktadır (V. LOKUMCU, yazılı görüşme).

Şekil 4.3: Levent Loft giriş bölümü

Kaynak: Tez yazarı tarafından çekilmiştir.

Bodrum katlarda yüz on araçlık üç katlı otopark, mekanik alanlar ve depo alanları bulunmaktadır. Yapı içerisinde dikey sirkülasyonu sağlamak amacı ile iki adet çekirdek oluşturulmuş ve asansörlerle doğrudan erişim katlara sağlanmıştır. Her daireye dört adet harici hat, bir adet özel kapalı otopark tahsil edilmiştir. Bunun yanı sıra her bir konut sahibi için, otopark katında dört metrekairelik depo alanı tahsil edilmiştir.

Şekil 4.4: Levent Loft spor alanı

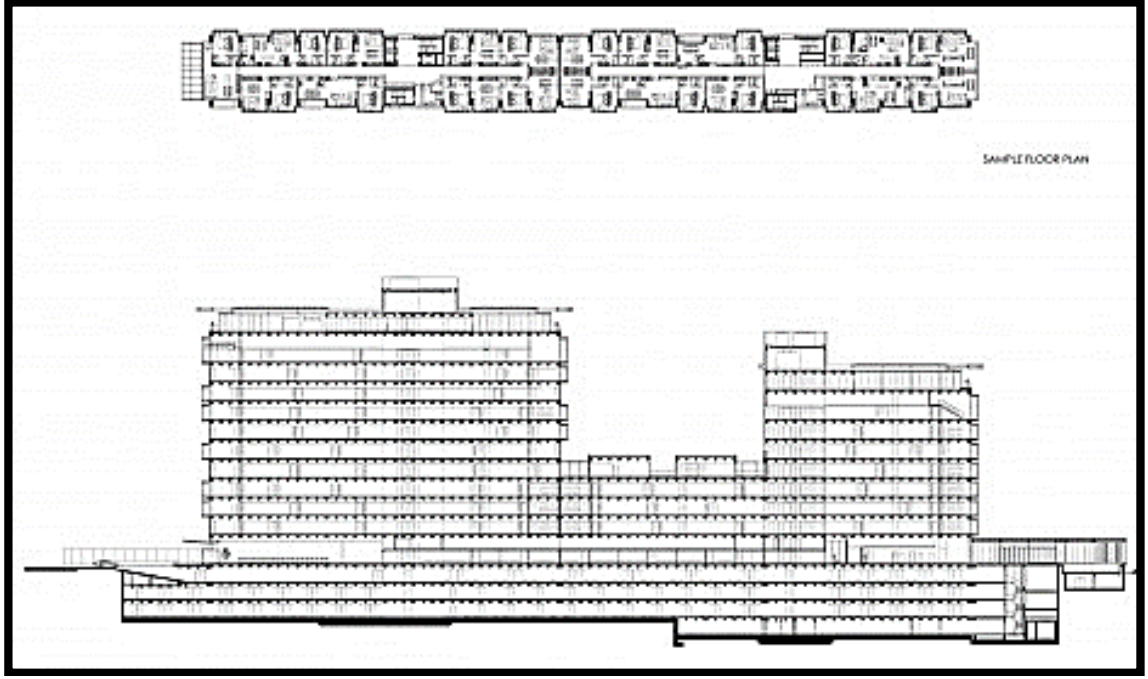
Kaynak: Tez yazarı tarafından çekilmiştir.

Spa, fitness ve lounge alanlarını kullanacak, konut sahibi dışındaki ziyaretçiler içinde de otopark alanları oluşturulmuştur. Ayrıca yapı içerisinde akıllı konut sistemiyle erişim kolaylığı sağlanmıştır. Kapalı devre güvenlik sistemi, merkezi jeneratör ve otoparkta acil anons sistemi yer almaktadır.

4.1.2 Konut İç Mekânının Karakteristiği ve Niteliksel Özellikleri

Levent Loft, 3870 metrekarelik bir arsa üzerinde uzun, ince dikdörtgen bir plana sahiptir. 144 adet 21 farklı daire olarak tasarlanmıştır. Ön blokta, zemine ek olarak 11 kat, arka blokta zemine ek olarak 7 kat bulunmaktadır (Şekil 4.5). Şekil 4.5’ de yer alan kesitte katların dağılımı görülmektedir.

Şekil 4.5: Levent Loft kesiti ve örnek kat planı

Kaynak: Levent Loft. 2009. <http://www.archdaily.com> [12, 05, 2014].

Şekil 4.6: Levent Loft konut iç mekan görünüşü

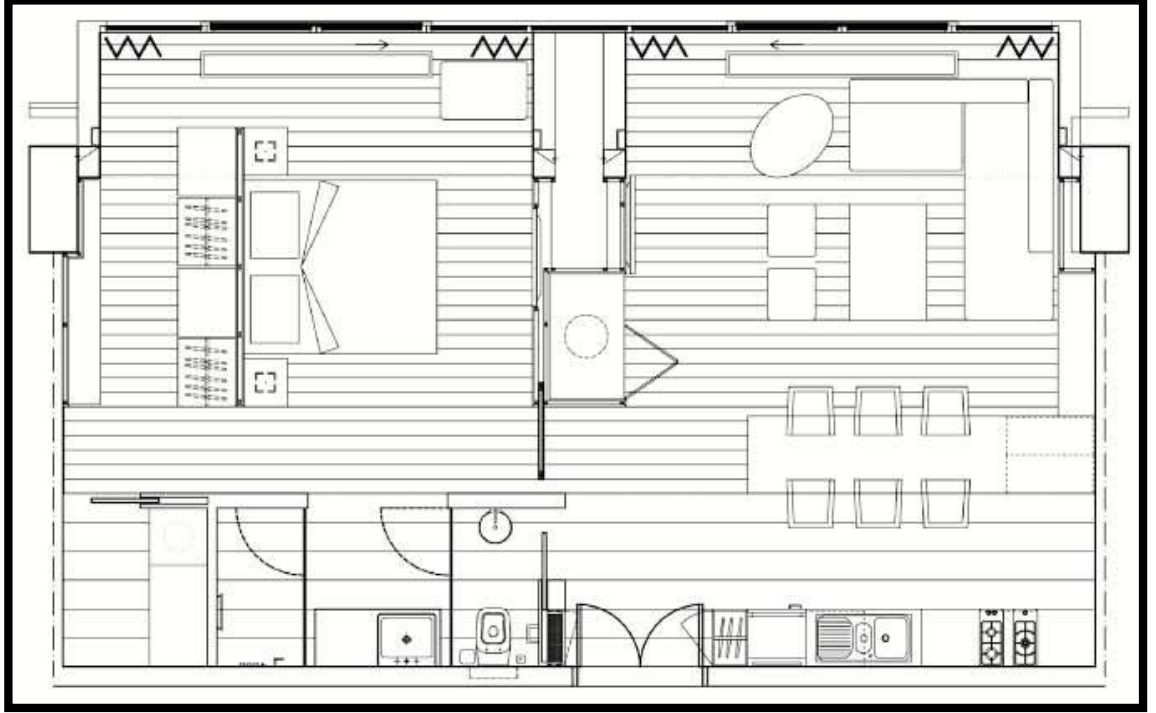

Kaynak: Tez yazarı tarafından çekilmiştir.

Farklı metrekare ve hacimlere sahip konutlardan oluşmuştur. Bu konutların net alanları 68 ve 182 metrekare arasında değişmektedir. Levent Loft’da yer alan tüm konut birimleri, loft tipi yapıların dört temel endüstriyel karakteristik ögesi olan ‘yüksek tavan, serbest plan, çıplak strüktür ve geniş pencerelere’ sahiptir (Şekil 4.6).

Tasarımı Tabanlıoğlu mimarlık tarafından gerçekleştirilen Levent Loft projesi, açık, ferah, yoğun ışık alan, yaşanılan mekânın tümüne hükmedebilen, pratik, dinamik ve özgür bir ev hayatı sunmaktadır. Levent loft daire planlarında, tek mekân olgusu hâkimdir. Açık, sabit bölmelerle dayatılmamış, endüstriyel çağrışımlı bu mekânlarda tüm birimler serbest plan anlayışı içinde örgütlenmiştir. İç mekânlarda genel olarak planlama; oturma alanı, yemek yeme alanı, yarı açık ya da açık mutfakın bulunduğu geniş bir ana mekân, bölücü bir elemanla ayrılmış yatma alanları, banyo-wc, çamaşır ve ütü alanı, yaşam mekanına açılan bir antre olarak tasarlanmıştır (Şekil 4.7, Şekil 4.8). Yatak odası ve banyonun mahremiyetini sağlayan sabit duvarlardaki ve mekânsal geçişlerdeki sürme kapı tek mekân olgusunu güçlendiren açık alan kurgusu ile kullanıcının mekânı kişileştirmesine müsaade eden bir esneklik sağlamaktadır. Keskin bölücü elemanlarla kısıtlanmamış, açık plan kurgusu, kullanıcının mekânı kişiselleştirmesine imkân sağlayan en önemli etkidir. Bu esneklik sayesinde kullanıcı içinde mutlu olduğu bir mekânı kendisi kurgular. Geçirgen alanlar hacmin ferahlığı sağlar ve aynı zamanda yaşam ve üretimin aynı mekânda uyumla sürdürülmesine de en uygun platformu oluşturur. Şekil 4.7’de, brüt alanı 105 metrekare olan daire planında, yaşam ve yemek alanı, mutfak, antre, banyo, yatma ve soyunma alanı, çamaşır ve ütü odası görülmektedir (Şekil 4.7). Proje içerisinde tüm birimler ve tipolojiler benzer plan anlayışı ve sistem içerisinde tasarlanmışlardır.

Şekil 4.7: Örnek daire planı

Kaynak: Levent Loft. 2009. <http://leventloft.com> [10, 03, 2014].

Şekil 4.8: Örnek daire kesit görünüşü

Kaynak: Levent Loft. 2009. <http://leventloft.com> [10, 03, 2014].

Daire tiplerinin çoğunda, plan şemaları büyük benzerlikler göstermekte, mekânda kullanılan bölüntü elemanları, mekânı tek bir birim olarak ele almayı sağlayan akıllı dolaplar ve sürme kapılar ile gerçekleştirilmekte ve böylece oda kavramı ortadan kaldırılmaktadır (Şekil 4.9).

Şekil 4.9: Levent Loft konut oturma bölümü

Kaynak: Tez yazarı tarafından çekilmiştir.

Şekil 4.10'da görülen, yatma alanı tavana kadar yükselmeyen akıllı dolaplar ile ana mekândan görsel olarak ayrılmıştır. Yatak başına yerleştirilen bir panelin sırt kısmına bir başka depolama elemanı konulmuş ve elektrik kabloları panelin içine gizlenmişlerdir. Bu depolama elemanı yatma alanında giyinme dolabı olarak kullanılmaktadır (Şekil 4.10).

Banyo ve hizmet alanları kullanıcı mahremiyetini sağlamak amacı ile kapalı sistem içerisinde konumlandırılmıştır. Mekân ve mekânlar arası geçişlerde kullanılan sürme kapılar, donatı elemanlarının işlevsel olarak gruplandırılması ve yerleştirilmesi gerçekleştirilen farklı eylemlerin görsel olarak birbirinden ayrılmasını sağlamaktadır.

Şekil 4.10: Levent Loft yatma alanı ve giyinme dolabı

Kaynak: Tez yazarı tarafından çekilmiştir.

Keskin bölücü elemanlarla kısıtlanmamış, açık plan kurgusu, kullanıcının mekânı kişiselleştirmesine imkân sağlayan en önemli etkidir. Levent loft kullanıcı ihtiyaçları, istek ve gereksinimleri doğrultusunda, değiştirilebilir bir iç organizasyon sağlayan kişiselleştirilebilir ve esnek mekânlar olarak tasarlanmıştır. Kat yükseklikleri ortalama üç, altı buçuk metre arasında değişmektedir. Loft dairelerin tavan yükseklikleri, binanın karkas yapısı korunduğundan, günümüz konutlarında olduğundan daha fazladır ve çeşitli katlarda farklılık göstermektedir. Birimlerde çıplak strüktür anlayışı hâkimdir, taşıyıcı kirişler ve kolonlar, mekân içinde algılanmaktadır, gizlenmemiştir.

Şekil 4.11: Levent Loft geniş pencereler

Kaynak: Tez yazarı tarafından çekilmiştir.

Tüm konut birimlerinde, zeminden tavana kadar yükselen sabit ve açılabilen geniş pencereler bulunmaktadır (Şekil 4.11). Kullanılan geniş pencereler, güneş ışığının içeri girmesini kolaylaştırarak iç mekânın aydınlık olmasını sağlamaktadır. Kullanıcı tercih ve ihtiyaçları doğrultusunda şekillenebilir alanlar ve bazı konut birimlerinde teras ve kat bahçeleri bulunmaktadır.

İç mekânda loft ölçütleri ile uyumlu doğal malzemeler kullanılmıştır. Daire giriş kapılarında; çift kanat doğal ahşap kaplı, çelik kasa, mat yüzey cila kullanılmıştır. Daire içlerinde kullanılan kapılar; tek kanat, yarı mat lake boyalı ahşap ve tek kanat kayar kapı; yarı mat lake boyalı ahşap özelliğindedir.

Şekil 4.12: Levent Loft konut yemek alanı ve mutfak görünüşü

Kaynak: Tez yazarı tarafından çekilmiştir.

Şekil 4.13: Levent Loft yatma alanı görünüşü

Kaynak: Tez yazarı tarafından çekilmiştir.

Duvarlarda; konut içi mekânlarda gaz beton üzeri su bazlı boya, iç mahallerde su bazlı yüzey boya, ıslak hacimlerde doğal taş kaplama, teraslarda güvenlik camlı korkuluk kullanılmıştır. Kolonlar ve kirişlerde brüt beton kullanılmıştır (Şekil 4.12, Şekil 4.13). Döşeme kaplamaları; antre ve koridorlar, mutfak, banyo ve tuvaletlerde doğal taş kaplamadır.

Salonlar ve yatak odaları masif, lamine ahşap parkedir. Teraslarda, döşeme malzemesi olarak dış hava koşullarına dayanıklı ahşap veya kompozit deck kullanılmıştır. Konutlarda bazı tesisat öğeleri tavanda açıkta yer almaktadır fakat konut içi antre ve ıslak hacim tavanlarına suya dayanıklı yeşil alçıpan asma tavan üstü hava alan iki kat boya uygulanmıştır.

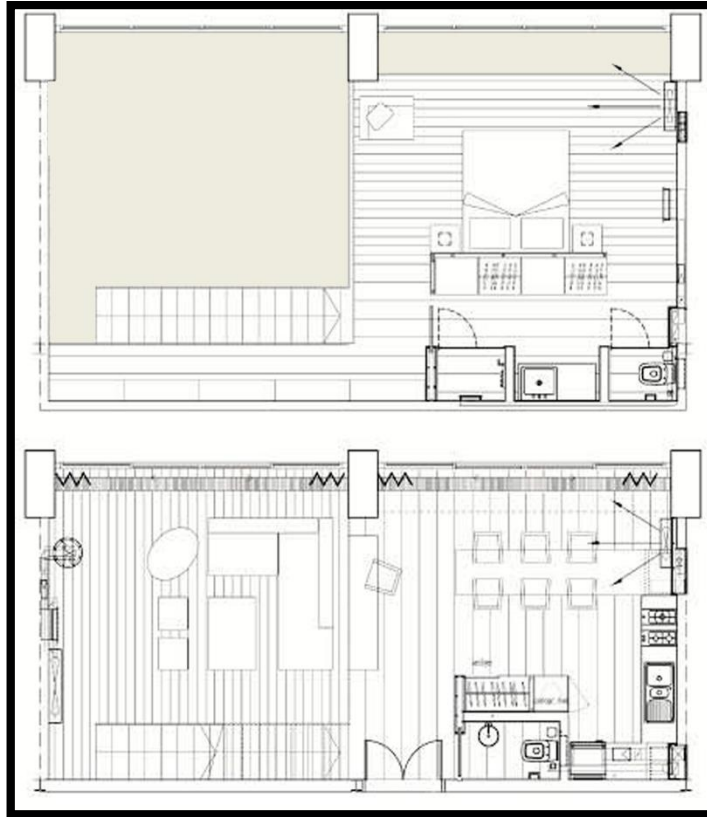
Şekil 4.15’de net alanı 96 metrekare olan asma katlı bir loftun planı görülmektedir (Şekil 4.15). Yapı genelinde var olan; serbest plan anlayışı, geniş pencereler, kullanılan malzeme ve detaylar, çıplak strüktür, yüksek tavan bu tipolojide de kendisini göstermektedir. Mekân organizasyonu bakımından asma katlı loftlar, diğer birimlerde olduğu gibi açık sistemde konumlandırılmışlar yalnızca mahremiyeti sağlamak amacı ile banyo ve wc alanları kapalı sistem içerisinde yer almışlardır. Asma kat yatma alanı ve banyodan oluşmaktadır. Daire içi merdivenleri metal konstrüksiyon üzeri ahşap kaplamadır. Asma kata, loftun yaşam alanından ulaşılmaktadır. Asma katın sahip olduğu galeri boşlukları, yaşam alanının oldukça yüksek olmasına ve kullanılan pencerelerin zeminden tavana kadar yükselmesine olanak sağlamaktadır (Şekil 4.14, Şekil 4.15). Bu bağlamda birim, kullanıcıya oldukça aydınlık ve ferah bir ortam sağlamaktadır.

Şekil 4.14: Asma katlı loft konut

Kaynak: Levent Loft asma katlı loft. 2009. <http://leventloft.com> [6, 01, 2014].

Şekil 4.15: Asma katlı loft konut planı

Kaynak: Levent Loft plan. 2009. <http://leventloft.com> [6, 01, 2014].

4.2 LEVENT LOFT KULLANICI PROFİLİ ANALİZİ

Levent Loft kullanıcılarına uygulanan anket formu ile birlikte kullanıcı profili analizinin yapılması hedeflenmiştir. Çalışma sonunda 144 konut birimine sahip yapıdaki, 34 konut birimi kullanıcılarından geri dönüş alınmıştır. Doldurulmuş 34 anket formundaki veriler SPSS programına aktarılarak değerlendirilmiştir.

Anket çalışması, kendi içinde alt bölümlere ayrılan üç ana bölümden oluşmaktadır. Kullanıcı profili analizini hedefleyen birinci bölüm; kullanıcıların demografik özellik ve sosyo-kültürel karakterini belirlemeye yönelik olarak hazırlanmıştır. Bu bağlamda bu bölümde yer alan sorular; kullanıcıların yaş, cinsiyet, medeni hal, konut birimini paylaşım durumları ve mülkiyet, eğitim ve mesleki durumları, gelirleri gibi konular hakkında bilgi almak üzere hazırlanmıştır. Anket çalışmasının ikinci bölümü kullanıcı ve loft mekân arasındaki ilişkinin analizini kapsamaktadır. Bu bağlamda bu bölümde yer alan sorular kullanıcıların; loft konutu tercih etme sebeplerinde etken olan unsurlar, loft dairelerini kullanma şekilleri, loft planlamasında etken olan 'tek mekan olgusunun' etkileri, aidiyet, kişiselleştirme, mahremiyet, endüstriyel öğeler ve mekana yansımaları, tefriş elemanları ve mekan organizasyonları gibi faktörlerin kullanıcı üzerindeki etkilerini ve analizini belirlemeye yönelik olarak hazırlanmıştır. Üçüncü bölümde ise Levent Loft komşuluk ilişkileri, kullanıcılara sağlanan sosyal olanakları kullanım sıklıkları, konularındaki görüşleri alınmıştır. Ayrıca kullanıcıların gelecek ile ilgili görüşleri sorgulanarak, taşınma düşünceleri ve bir sonraki konut tercihlerinin öngörülen tipolojisi ile ilgili sorular yöneltilmiştir. Son olarak kullanıcılardan loft yaşamını genel olarak değerlendirmeleri istenmiştir.

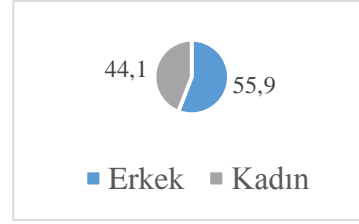
4.2.1 Demografik Özellik ve Sosyokültürel Karakter

Anket formunun bu bölümünde kullanıcılarının demografik özellik ve sosyokültürel karakterini belirlemeye yönelik bilgi edinilmesi amaçlanmıştır. İlgili soruların sonuçları aşağıdaki gibidir.

Levent Loft kullanıcılarının anket formunun uygulandığı 34 kişi arasında, yüzde 55,9 unun erkek, yüzde 44,1 'inin kadın olduğu saptanmıştır (Tablo 4.2).

Tablo 4.2: Cinsiyet

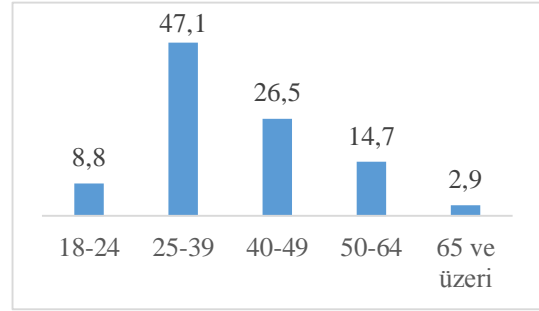
	Sıklık	Yüzde (%)
Erkek	19	55,9
Kadın	15	44,1
Toplam	34	100,0

Levent Loft kullanıcılarının anket formunun uygulandığı 34 kişi arasında yüzde 47,1'lik çoğunluğunun '25-39 arası' yaş grubuna ait olduğu belirlenmiştir. Kullanıcıların yüzde 26,5' i '40-49 arası', yüzde 14,7' si '50-64 arası', yüzde 8,8'i '18-24 arası' ve yüzde 2,9' u 65 ve üzeri yaş gruplarındandır (Tablo 4.3).

Tablo 4.3: Yaş Aralığı

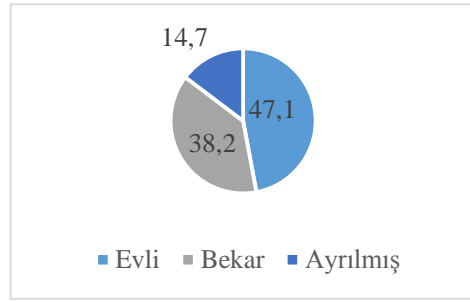
	Sıklık	Yüzde (%)
18-24	3	8,8
25-39	16	47,1
40-49	9	26,5
50-64	5	14,7
65 ve üzeri	1	2,9
Toplam	34	100,0

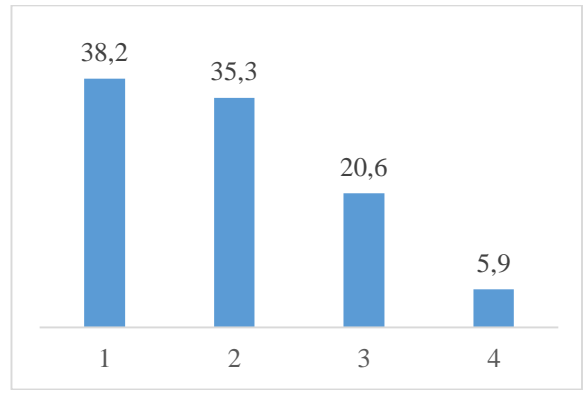
Levent Loft kullanıcılarının anket formunun uygulandığı 34 kişi arasında, yüzde 47,1'i evli, yüzde 38,2'si bekar ve yüzde 14,7'si eşinden ayrılmıştır (Tablo 4.4). Konut biriminde kendileri dahil kaç kişi olduğunun sorulduğu soruya cevap veren 34 kişinin yüzde 38,2'si yalnız yaşamakta olduğunu belirtmiştir. Yüzde 35,3' ü ise konut biriminde kendileri dahil 2 kişi yaşadığını belirtmiştir (Tablo 4.5).

Tablo 4.4: Medeni durum

	Sıklık	Yüzde (%)
Evli	16	47,1
Bekar	13	38,2
Ayrılmış	5	14,7
Toplam	34	100,0

Tablo 4.5: Konut biriminde yaşayan kişi sayısı

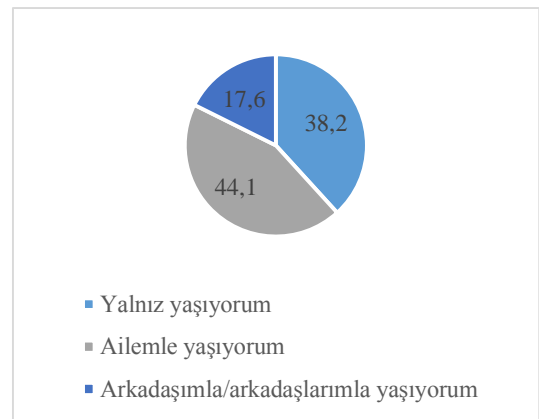
	Sıklık	%
1	13	38,2
2	12	35,3
3	7	20,6
4	2	5,9
Toplam	34	100,0
Ailede ortalama yaşayan kişi sayısı	1,94	

34 kişiden, yüzde 38,2' sinin yalnız yaşadığı, yüzde 44,1' inin ailesi ile yaşadığı tespit edilmiştir. Yüzde 17,6'lık kısım ise arkadaşları/arkadaşı ile yaşadığını belirtmiştir (Tablo 4.6).

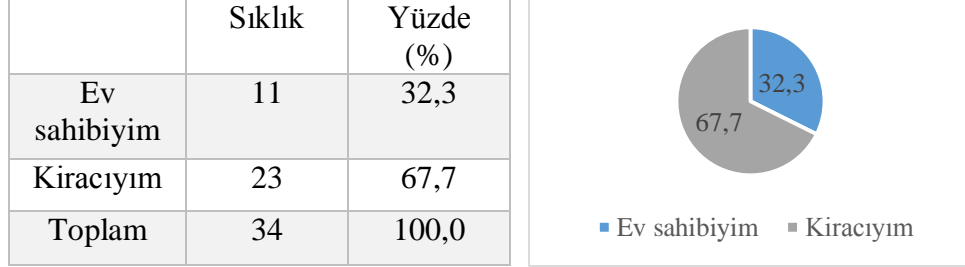
Tablo 4.6: Konut birimini paylaşma durumu

	Sıklık	Yüzde (%)
Yalnız yaşıyorum	13	38,2
Ailemle yaşıyorum	15	44,1
Arkadaşım/Arkadaşlarımla yaşıyorum	6	17,6
Toplam	34	100,0

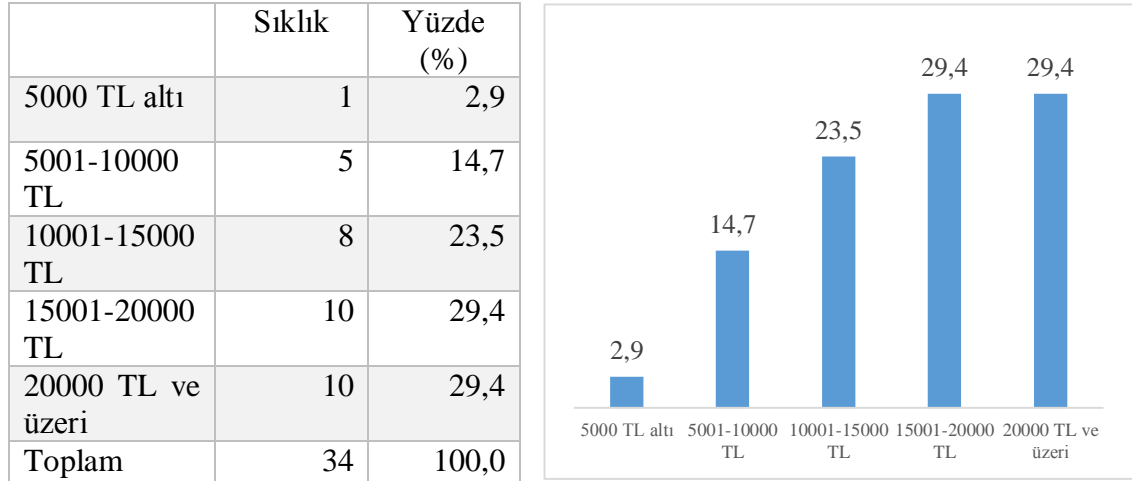
Kullanıcıların yüzde 67,7'si kiracı, yüzde 32,3'ü ise ev sahibidir (Tablo 4.7).

Tablo 4.7: Mülkiyet durumu

Levent Loft kullanıcılarının hane halkı toplam gelir aralıkları ile ilgili soruya yanıt veren kişilerin yüzde 29,4'lük ve yüzde 29,4'lük eşit dağılan çoğunluğu aylık gelirlerini 15.000 TL-20.000 TL arası ve 20.000 TL üzeri ve olarak belirtirken, yüzde 23,5'i 10.000 TL-15.000 TL arası, yüzde 2,9'u 5.000 TL'den az seçeneklerini işaretlemişlerdir (Tablo 4.8).

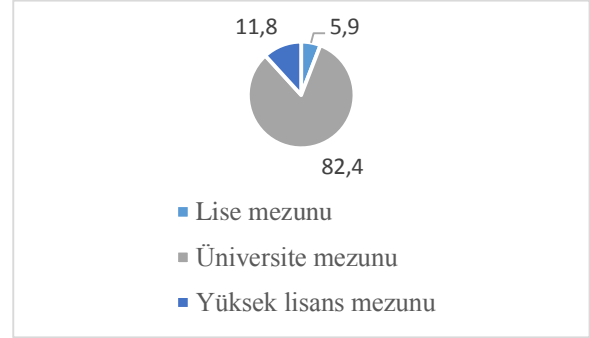
Tablo 4.8: Hanehalkı aylık gelir aralığı

Kullanıcıların eğitim seviyeleri ile ilgili sorunun yanıtlarına göre, kullanıcıların %82,4'ü üniversite, %11,8'inin ise yüksek lisans mezunu olduğu saptanmıştır (Tablo 4.9)

Tablo 4.9: Eğitim durumu

	Sıklık	Yüzde (%)
Lise mezunu	2	5,9
Üniversite mezunu	28	82,4
Yüksek lisans mezunu	4	11,8
Toplam	34	100,0

Levent Loft kullanıcılarının demografik yapısına bakıldığında homojen bir kitleye sahip olduğu; ekonomik olanakları yüksek, eğitilmiş, genç, yalnız yaşayan bireylerin veya çoğunlukla çocuksuz çiftlerin yaşadığı saptanmıştır.

4.2.2 Loft Mekân ve Kullanıcı Etkileşimi

Bu bölümdeki sorular, kullanıcıların loft yaşamını tercih sebeplerini ve Levent Loft' un mekânsal özellikleri ve bu özelliklerin kullanıcı üzerindeki etkileşimini sorgulamayı hedeflemiştir.

Tablo 4.10: Loft yaşam biçimini tercih etmede etkili olan unsurlar

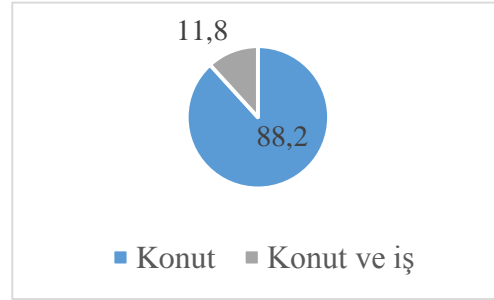
	Ortalama	Araştırmaya katılan kişi sayısı
Güvenlik	4,76	34
Kapalı otopark	4,74	34
Kent merkezinde oluşu	4,41	34
İç mekân kurgusu ve esnek tasarım anlayışı	4,35	34
Bulunduğu kentsel çevre	4,21	34
Kentsel aktivite ve servislere ulaşım	4,15	34
Çalışma alanına ulaşım	4,09	34
Mimari proje özellikleri	4,09	34
Prestij-Statü	3,88	34
Metro hattına kolay ulaşım	3,74	34
Hizmetler ve olanaklar	3,53	34
Komşuluk ilişkileri	1,97	34

Kullanıcıların, loft yaşam biçimini tercih etmede etkili olan unsurlar tablo 4.10' da olduğu şekilde ortalama değerler alınarak unsurlara göre etkili olma durumlarına göre büyükten küçüğe doğru sıralanmıştır. Sonuçlara göre, kullanıcıların loft yaşamını tercih etmelerinde en çok etkisi olan maddeler; güvenlik, kapalı otopark, kent merkezinde oluşu, loft iç mekân kurgusu ve esnek tasarım anlayışı, bulunduğu kentsel çevre, kentsel aktivite ve servislere ulaşım, çalışma alanına ulaşımıdır. Daha az etken faktörler tabloda yer almakta ve komşuluk ilişkilerinin loft yaşam biçimini tercihte etken olmadığı görülmektedir (Tablo 4.10).

Anket formunu dolduran 34 kişiden, yüzde 88,2'lik çoğunluğu Levent Loft' u konut olarak kullanmaktadır (Tablo 4.11).

Tablo 4.11: Loft daire kullanım şekli

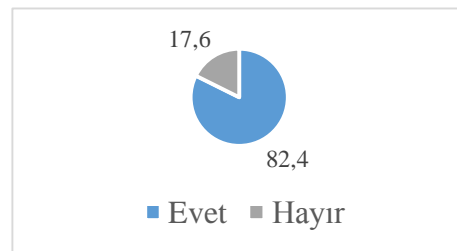
	Sıklık	Yüzde (%)
Konut	30	88,2
Konut ve iş	4	11,8
Toplam	34	100,0

Anket formunu dolduran 34 kişiden, yüzde 82,4'lük çoğunluğu konut birimini kişiselleşmeye uygun bir mekân olarak tanımlamıştır. Yüzde 17,6'lık bölüm ise konut birimini kişiselleşmeye uygun olmayan bir mekân olarak görmektedir (Tablo 4.12).

Tablo 4.12: Loft konutun kişiselleştirilebilmeye uygun bir mekân olması

	Sıklık	Yüzde (%)
Evet	28	82,4
Hayır	6	17,6
Toplam	34	100,0

Anket formunu dolduran 34 kişiden, loft konutlarını kişiselleştirmelerinde etken olan unsurları etkinliklerine göre değerlendirmeleri istenmiştir. Ortalama değerler alınarak unsurlara göre etkili olma durumları büyükten küçüğe doğru sıralanmıştır. Bu bağlamda sırası ile mobilya, renk ve doku, dekorasyon elemanları, aydınlatma elemanları, donatı elemanları, sanatsal öğeler kullanıcıların konutlarını kişiselleştirmelerinde etkili olmuştur. Endüstriyel elemanlar ise en az etkili olan unsur olarak saptanmıştır (Tablo 4.13).

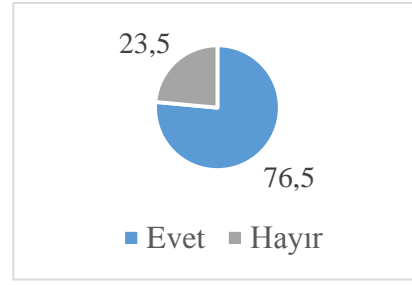
Tablo 4.13: Konutu kişiselleştirmede etkili olan maddeler

	Ortalama	Araştırmaya katılan kişi sayısı
Mobilya	4,59	34
Renk ve doku	4,06	34
Dekorasyon elemanları	4,00	34
Aydınlatma elemanları	3,71	34
Donatı elemanları	3,62	34
Sanatsal öğeler	3,26	34
Endüstriyel elemanlar	3,24	34

Anket formunu dolduran 34 kişiye, konutlarında özel ve yarı özel mekân ayrımı olup olmadığı sorulmuştur. Yüzde 76,5'lik kullanıcı konutunu özel ve yarı özel mekânlar olarak ayırmış, yüzde 23,5'lik kullanıcı ise bu ayrımı yapmadığını belirtmiştir (Tablo 4.14). Mekânsal ayrım sağlayan kullanıcıların büyük bir çoğunluğu yatma alanı ve yaşam alanlarını birbirlerinden ayrı olarak kullandıklarını belirtmiştir.

Tablo 4.14: Loft konutta özel ve yarı özel ayrımı

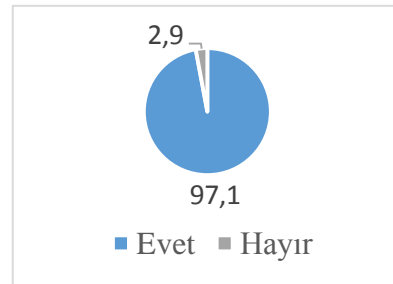
	Sıklık	Yüzde (%)
Evet	26	76,5
Hayır	8	23,5
Toplam	34	100,0

Anket formunu dolduran 34 kişiye, kullandıkları tefriş elemanlarının mekânsal örgütlenmede etkin olup olmadığı sorulmuştur. Kullanıcıların büyük çoğunluğu, yüzde 97,1'lik kısmı tefriş elemanlarının mekânsal örgütlenmede etkisi olduğunu belirtmiştir (Tablo 4.15).

Tablo 4.15: Tefriş elemanlarının mekânsal örgütlenmeye etkisi

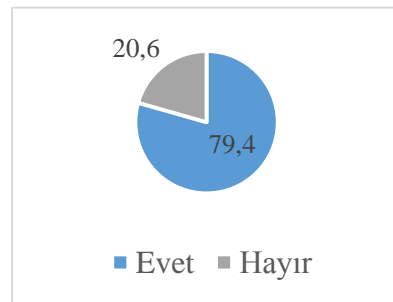
	Sıklık	Yüzde (%)
Evet	33	97,1
Hayır	1	2,9
Toplam	34	100,0

Levent loft kullanıcılarından yüzde 79,4'lük kısmı konutlarında mahremiyet sağlayabildiklerini, yüzde 20,6'lık kısmı ise konutlarında mahremiyet olmadığını belirtmiştir (Tablo 4.16).

Tablo 4.16: Mahremiyetin sağlanması

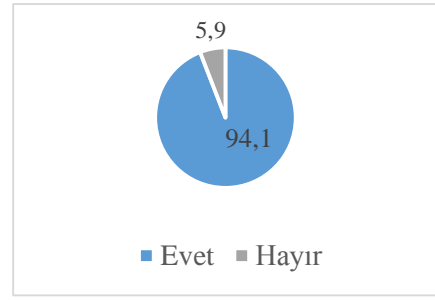
	Sıklık	Yüzde (%)
Evet	27	79,4
Hayır	7	20,6
Toplam	34	100,0

Levent Loft kullanıcılarına, bir dönüşüm projesi olan konutlarının ve iç mekânda kullanılan malzeme ve detayların endüstriyel dönemi anımsatma durumu sorulmuş, yüzde 94,1'lik çoğunluğu konutlarında endüstriyel dönemi anımsadıklarını belirtmiştir (Tablo 4.17). ‘Yüksek tavan, geniş pencereler, serbest plan anlayışı, çıplak strüktür, renk doku ve malzemeler, kullanılan mobilya ve donatı elemanları, detaylar’ unsurlarından hangilerinin loft konuta endüstriyel karakter kazandırdığını belirlemek amacı ile kullanıcılardan bu unsurlara katılıp katılmadıklarını belirtmeleri istenmiştir. Bu doğrultuda kullanıcılar sırası ile; yüksek tavan, geniş pencereler, çıplak strüktür, serbest plan anlayışının loft konuta endüstriyel karakter kazandırdığını belirtmişlerdir (Tablo 4.18).

Tablo 4.17: İç mekânda kullanılan malzeme ve detayların endüstriyel dönemi anımsatması

	Sıklık	Yüzde (%)
Evet	32	94,1
Hayır	2	5,9
Toplam	34	100,0

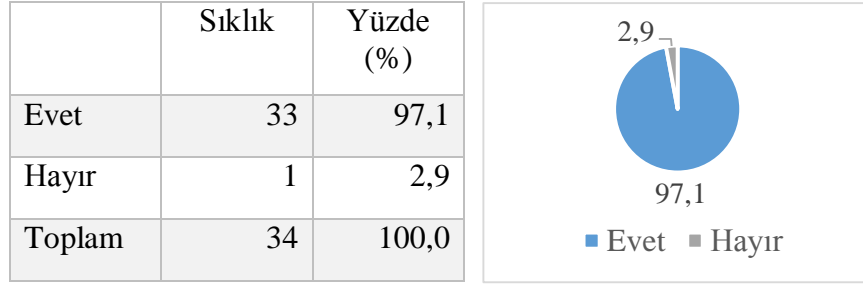
Tablo 4.18: Endüstriyel karakter yansıtan unsurlar

	Sıklık	%
Yüksek tavan	33	97,1%
Geniş pencereler	32	94,1%
Serbest plan anlayışı	28	82,4%
Çıplak strüktür	30	88,2%
Renk doku ve malzemeler	17	50,0%
Kullanılan mobilya ve donatı elemanları	8	23,5%
Detaylar	4	11,8%

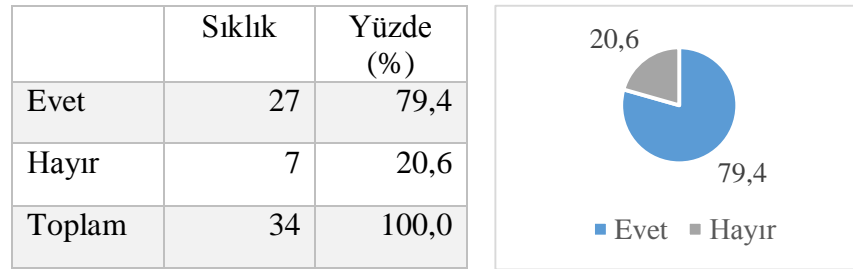
Anket formunu dolduran 34 kişiye, yaşadıkları konutun kullanıcıyı yansıtabilirliği ve kendilerini ifade edebilmekte özgür bir birim olup olmadığı sorulmuştur. Kullanıcıların 97,1'lik büyük çoğunluğu konutlarının kendilerini yansıttığını ve kendilerini ifade etmekte özgür bir birim olduğunu belirtmiştir (Tablo 4.19).

Tablo 4.19: Loft konutun özgür bir birim olması

Levent Loft kullanıcılarına, konutlarında yer alan mobilyaların çok amaçlı kullanıma uygun olup olmadığı sorulmuştur. Kullanıcıların yüzde 79'4 lük bölümü konutlarında yer alan mobilyaları çok amaçlı kullanıma uygun bulmuş, yüzde 20,6'lık bölümü ise konutlarında yer alan mobilyaları çok amaçlı kullanıma uygun bulmamıştır (Tablo 4.20)

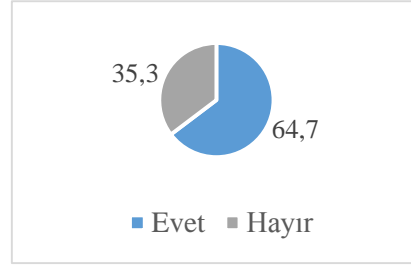
Tablo 4.20: Mobilyaların çok amaçlı kullanıma uygunluğu

Kullanıcıların, loft konut iç mekânlarında sanatsal değeri olan ve endüstriyel izler taşıyan objeleri kullanım durumu sorgulanmıştır (Tablo 4.21, Tablo 4.22). Bu bağlamda kullanıcıların, yüzde 64,7'lik bölümü iç mekânlarında sanatsal değeri olan objelerin, yüzde 32,4'lük bölümü ise endüstriyel izler taşıyan objelerin yer aldığını belirtmişlerdir.

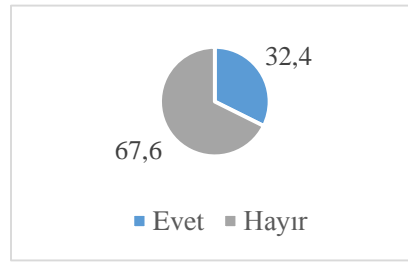
Tablo 4.21: İç mekânda sanatsal değeri olan objelerin yer alması

	Sıklık	Yüzde (%)
Evet	22	64,7
Hayır	12	35,3
Toplam	34	100,0

Tablo 4.22: İç mekânda endüstriyel izler taşıyan objelerin yer alması

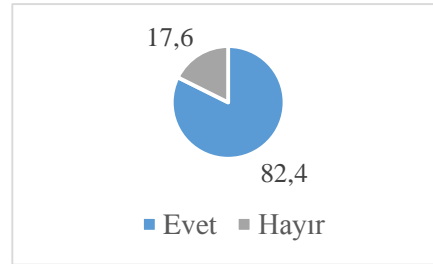
	Sıklık	Yüzde (%)
Evet	11	32,4
Hayır	23	67,6
Toplam	34	100,0

Kullanıcılara, hayallerindeki loft konutta yaşayabilme durumu sorulmuştur. Bu bağlamda yüzde 82,4'lük bölüm hayallerindeki loft konutta yaşadıklarını, yüzde 17,6'lık bölüm ise hayallerindeki loft konutta yaşamadıklarını belirtmiştir (Tablo 4.23).

Tablo 4.23: Levent Loft' un kullanıcının hayalindeki konut olması

	Sıklık	Yüzde (%)
Evet	28	82,4
Hayır	6	17,6
Toplam	34	100,0

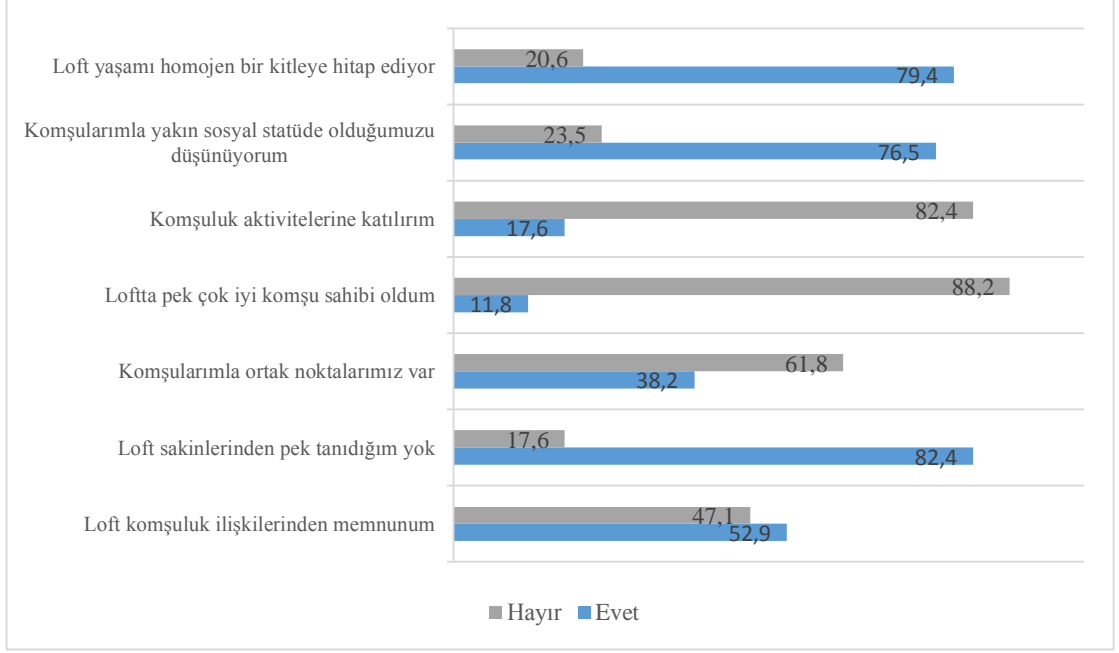
4.2.3 Komşuluk İlişkileri ve Sosyal Olanaklar

Levent Loft komşuluk ilişkilerinin ve sosyal olanakların irdelendiği bölümde; Levent Loft kullanıcılarını, komşuluk ilişkileri, kullanıcılara sağlanan sosyal olanakları kullanım sıklıkları konularındaki görüşleri alınmıştır. Ayrıca kullanıcıların gelecek ile ilgili görüşleri sorgulanarak, taşınma düşünceleri ve bir sonraki konut tercihlerinin öngörülen tipolojisi ile ilgili sorular yöneltilmiştir. Son olarak kullanıcılardan loft yaşamını genel olarak değerlendirmeleri istenmiştir.

Anket formunu dolduran Levent Loft kullanıcılardan ilk olarak komşuluk ilişkileri ile ilgili analiz yapmak amacı ile çeşitli önermeleri olumlu veya olumsuz olarak değerlendirmeleri istenmiştir. Önermeler ve sonuçları tablo 4.24'deki gibidir. Kullanıcıların %60'ından fazlasının belirttiği görüşler; loft yaşayanlarının birbirlerini tanımadıkları, taşındıktan sonra komşu sahibi olmadıkları, komşuları ile ortak noktaları olmadığı, komşuluk aktivitelerine katılmadıkları yönündedir. Bunların yanında, kullanıcıların geneli; loft yaşayanlarının birbirleri ile yakın sosyal statüde olduğunu ve loft yaşamının homojen bir kitleye hitap ettiğini belirtmiştir (Tablo 4.24).

Tablo 4.24: Levent Loft komşuluk ilişkileri

	Evet	Hayır
Loft komşuluk ilişkilerinden memnunum	52,9	47,1
Loft sakinlerinden pek tanıdığım yok	82,4	17,6
Komşularıyla ortak noktalarımız var	38,2	61,8
Loftta pek çok iyi komşu sahibi oldum	11,8	88,2
Komşuluk aktivitelerine katılırım	17,6	82,4
Komşularıyla yakın sosyal statüde olduğumuzu düşünüyorum	76,5	23,5
Loft yaşamı homojen bir kitleye hitap ediyor	79,4	20,6

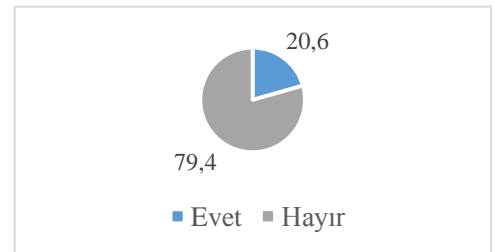

Levent Loft kullanıcılarından, kendilerine sağlanan olanakları kullanım sıklıklarına göre değerlendirmeleri istenmiştir. Elde edilen sonuçlara göre kullanıcıların en çok kullandıkları hizmetin kapalı otopark olduğu, en az kullanılan hizmetin ise temizlik hizmeti olduğu saptanmıştır. Buna ek olarak kullanıcıların genelinin; konut birimi deposu, lobby ve resepsiyon hizmetlerini sık kullanmakta olduğu, restoran, kat görevlisi, kuaför hizmetlerini nadiren kullanmakta olduğu saptanmıştır.

Levent Loft'tan taşınma düşünceleri ile ilgili soruya, kullanıcıların %79,4'ü taşınmayı düşünmüyorum yanıtını vermiştir (Tablo 4.25).

Tablo 4.25: Loft konuttan taşınma düşüncesi

	Sıklık	%
Evet	7	20,6
Hayır	27	79,4
Toplam	34	100,0

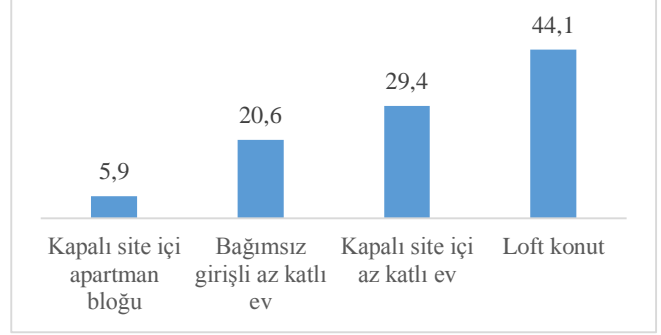

Anket formunu dolduran Levent Loft kullanıcılarına, loft konutlarından taşınmayı düşündüklerinde hangi konut tipolojisini tercih edecekleri sorulmuştur (Tablo 4.26). Bu soruya yanıt veren 34 kişinin yüzde 44,1'i loft konut seçeneğini işaretlemiştir. Loft konut

tipolojisinden sonra en fazla kişi tarafından seçilen konut tipi; yüzde 29,4' lük oranla kapalı site içi az katlı ev seçeneği olmuştur.

Tablo 4.26: Kullanıcıların tercih ettiği bir sonraki konut tercihi

	Sıklık	%
Kapalı site içi apartman bloğu	2	5,9
Bağımsız girişli az katlı ev	7	20,6
Kapalı site içi az katlı ev	10	29,4
Loft konut	15	44,1
Toplam	34	100,0

Loft konuttan sonra tercih edecekleri konut tipolojisi ile ilgili olarak 'loft' seçeneğini işaretlemeyen kişilerden; bu düşüncelerinin nedeni olabilecek çeşitli görüşlere katılıp katılmadıklarını belirtmeleri istenmiştir (Tablo 4.27). Elde edilen sonuçlara göre, kullanıcıların büyük çoğunluğu, bir sonraki konut tercihlerinin loft konut olmayışının nedenleri; çocuklara uygun alanların olmayışı, açık alan kullanımının kısıtlı oluşu, aidat miktarının yüksek oluşu şeklinde belirtmişlerdir.

Tablo 4.27: Bir sonraki konut tercihinin loft konut olmamasının nedenleri

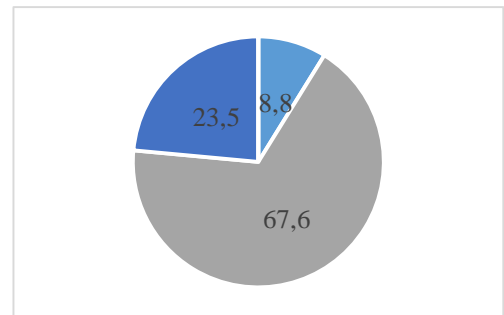
	Sıklık	%
Bu yaşam tarzı bana göre değil	3	15,8%
Serbest plan anlayışı ve tek mekân olgusu yaşam tarzıma uygun değil	5	26,3%
Aidat miktarı çok yüksek	16	84,2%
Kendimi buraya ait hissetmiyorum	2	10,5%
Kent merkezinde yaşamaktan memnun değilim	2	10,5%
Özel hayatımı dilediğim gibi yaşayamıyorum	2	10,5%
Açık alan kullanımı kısıtlı	18	94,7%
Çocuklara uygun bulmuyorum	19	100,0%

Neden	%
Bu yaşam tarzı bana göre değil	15,8%
Serbest plan anlayışı ve tek mekân olgusu yaşam tarzıma...	26,3%
Aidat miktarı çok yüksek	84,2%
Kendimi buraya ait hissetmiyorum	10,5%
Kent merkezinde yaşamaktan memnun değilim	10,5%
Özel hayatımı dilediğim gibi yaşayamıyorum	10,5%
Açık alan kullanımı kısıtlı	94,7%
Çocuklara uygun bulmuyorum	96,8%

Anket formunu dolduran kullanıcılardan tüm sorular ışığında, Levent Loft ile ilgili genel değerlendirme yapımları istenmiştir. Kullanıcıların yüzde 67,6'sı loft yaşamının tatmin edici olduğunu, yüzde 8,8'i kesinlikle tatmin edici olduğunu, yüzde 23,5'i emin olmadıklarını belirtmiştir. Kullanıcılar içerisinde tatmin edici değil ve kesinlikle tatmin edici değil seçeneklerini işaretleyen kullanıcı bulunmamaktadır (Tablo 4.28).

Tablo 4.28: Genel değerlendirme

	Sıklık	%
Kesinlikle tatmin edici	3	8,8
Tatmin edici	23	67,6
Emin değilim	8	23,5
Tatmin edici değil	-	-
Kesinlikle tatmin edici değil	-	-
Toplam	34	100,0

5. SONUÇ VE TARTIŞMA

Geçmişte alt gelir sınıfına mensup insanların barınma gereksinimlerine yanıt verebilmek amacıyla, fonksiyonunu yitirmiş depo, fabrika, atölye gibi endüstriyel alanların dönüştürülmesi loft yapıları ortaya çıkarmıştır. Endüstriyel yapılardan dönüşmenin kazandırdığı serbest plan anlayışı ve tek mekân olgusu, endüstriyel dokunun ve mevcut malzemelerin korunması, strüktürel öğelerin yapı içerisinde açıkta bırakılması bu yapılara bir mimari anlayış olan loft konseptini yüklemiştir. Bu konseptin en belirgin özellikleri; serbest planlara, yüksek tavanlara, çıplak strüktüre ve geniş pencerelere sahip oluşudur.

Fonksiyonunu yitirmiş olan endüstriyel alanlar, kullanıcı profiline bakılmaksızın orta alt sınıf olan bu alanların sahipleri tarafından ucuza kiralanmıştır. Bu sayede hem boş kalan endüstriyel alanlar değerlendirilmiş hem de gelir gücü düşük olan kesimin evsizlik sorununa alternatif bir çözüm getirmiştir.

Yapıların endüstriyel havası, hem çalışma hem barınma potansiyeline sahip serbest planları, düşük kiralari ilk kullanıcıları olan, ucuz, geniş ve fonksiyonel yaşam alanı arayan sanatçıları cezbetmiştir. Mevcut yapı malzemelerinin ve endüstriyel dokunun korunması yeniden yapım maliyetlerini ortadan kaldırarak, kullanım maliyetlerinin düşük oluşunu sağlamıştır. Bakım, onarım, temizlik ve bunun gibi tüm yapı gereksinimleri kullanıcıları tarafından karşılanmıştır. Pek çok sanatçı yer değişimi sonucu boşalan endüstriyel yapıları barınma ve çalışma alanları olarak kullanarak, bu yapılara hem konut hem de bohem yaşam tarzlarının kimliğini yüklemişlerdir.

Serbest planlara sahip loft yapılarda, mekânı kullanıcıların ihtiyaçları, gereksinimleri, kullanım amaçları tanımlamıştır. Bu yapıların oluştuğu dönemde, barınma amacına yönelik olarak kullanılması yasal olmadığından mekan içerisinde geçicilik havası hakim olmuştur. Bu nedenle iç mekânda yerleşik bir düzen kullanıcı tarafından sağlanmamış ve çalışma ve yaşam alanı dağınık bir düzen içerisinde birbiri ile iç içe geçmiştir.

Günümüzde loft yapılar, çoğunlukla boş kalan atıl durumdaki fabrika, atölye, depo gibi endüstriyel yapıların değerlendirilerek dönüştürülmesi yerine loft yapıların tipolojik

özelliklerinin en belirgin noktaları kullanılarak ve bu yapıların dönüşümünün mimari bir ekip tarafından taklit edilerek tasarlanması ile ortaya çıkmaktadır.

Eski loft yapılarda, mevcut malzemeler ile endüstriyel doku korunurken, yeni yapılarda endüstriyel doku son teknoloji ürünü, pahalı malzemeler kullanılarak oluşturulmaya çalışılmaktadır. Yüksek fiyatlı malzemelerin kullanılması yapım maliyetlerini dolayısıyla kullanıcının mekâna sahip olma veya mekânı kiralama maliyetini arttırmakta, bu durumda loftların ilk kullanıcıları olan alt gelir sınıfına mensup insanların tam tersine yüksek gelir sınıfına mensup insanları loft mekânların yeni kullanıcıları haline getirmektedir.

Günümüzde, sanatçılar yerlerini beyaz yakalılara, yansıttıkları loft mekânlar ile özdeşleşmiş bohem yaşam tarzları ise yerini şaşalı ve lüks bir yaşama bırakmıştır. Son dönemde loft konutlar; İstanbul'da, çoğunlukla genç, eğitilmiş yalnız yaşayan bireylerin veya çoğunlukla çocuksuz çiftlerin tercih ettiği, adeta bir moda akımı haline gelerek statü sembolüne dönüşmüş ve buda yatırımcılar için sayıları giderek artan kullanıcıları ile talep ve tercih edilir hale gelmelerini sağlamıştır.

Her ne kadar loft yapıların endüstriyel karakteristik ögesi olan serbest planları, yüksek tavanları, açıkta bırakılmış strüktürel öğeleri, geniş pencereleri günümüzde var olan loft yapılarda yer alsada, bu yapıların ruhunu oluşturan, serbest plan anlayışı ve gereksinimler çerçevesinde ortaya çıkan, dağınık mekân organizasyonları, geçicilik havası ve mekânın çok fonksiyonlu oluşunun (barınma ve çalışma potansiyeli) yerini düzenli, kullanıcı ve mimar tarafından oluşturulmuş yapay mekân organizasyonlarına ve tek fonksiyonlu mekânlara bıraktığı düşünülmektedir. Tek fonksiyonlu ve genellikle sadece konut olarak kullanılan bu yapıların kullanıcı profiline üst gelir sınıfına yükselmesiyle, kullanıcı ihtiyaçları bakım, onarım, temizlik ve bunun gibi tüm konut gereksinimleri ile ilgili hizmetlerin yapı bünyesinde çalışan elemanlar tarafından karşılandığı; lobi, havuz, spa, spor salonu gibi birçok sosyal aktivite alanı barındıran otel konseptine yakın yapılar haline geldikleri de söylenebilir.

Sonuç olarak, ‘Konut’ Endüstri Devrimi’nden günümüze gelene dek teknolojik gelişmelerin, sosyal, kültürel, ekonomik koşulların değişimi gibi nedenler ile dönüşüme uğramıştır. Bu dönüşümde kullanıcı profili ve bu profilin değişen konut talebi etkin rol oynamıştır. Günümüzde kendine has tipolojik özelliklere sahip oluşları, esnek, kullanıcıya özgü, kişiselleştirilebilir, duvarlar ile sınırlandırılmayan, kesintisiz alanlar sunmaları bunlara ek olarak pazarlama ve yapı firmalarının üst gelir sınıfının ilgisini çekmek amacıyla loft yaşamını bir statü sembolü haline dönüştürmeleri loft konutları talep edilen bir yaşam anlayışı olarak karşımıza çıkarmaktadır. İstanbul’da son dönemde yeni tasarlanan loft yapıların oluşumunun medya ve yapı sektörünün etkisi ile artmaya başlaması, gelecekte bu yapı tipinin daha geniş bir kitleye ve çevreye yayılacağı izlenimini vermektedir.

KAYNAKÇA

Kitaplar

- Bahamon, A., 2005. *Small lofts*. İspanya, HarperCollins Press.
- Banks, O., Tanqueray, R., 1999. *Lofts, living in space*. New York, Universe Yayıncılık.
- Bayram, A., 2004. *İngilizce Teknik Terimler Sözlüğü*. İstanbul: Fono Yayınları.
- Berens, C., 2011. *Redeveloping industrial sites: a guide for architects, planners and developers*. New Jersey: John Wiley & Sons Yayıncılık.
- Curl, J. S., 2006. *A dictionary of architecture and landscape architecture*. İngiltere: Oxford Üniversitesi Basım.
- Deane, P., 1979. *The first Industrial Revolution*. Cambridge: Cambridge Üniversitesi Basım.
- Fairbridge, K., 1976. *Loft living, recycling warehouse space for residential use*. New York: Saturday Review Basım.
- Field, M., Irving, M., 1999. *Lofts*. Amerika: Gingko Yayınları.
- Garvin, A., 2002. *The American City: what works, what doesn't*. New York: McGraw-Hill.
- Glass, R., 1964. *Introduction: aspects of change. In London: Aspects of Change, Centre for Urban Studies*. Londra: MacKibbon and Kee.
- Gür, Ö., 2000. *Konut kültürü*. İstanbul: Yem Yayınevi.
- Hudson, J., 1987. *The unanticipated city: loft conversions in Lower Manhattan*. Amerika: Massachusetts Üniversitesi Basım.
- Lorente Pedro, J., 2000. *Art neighbourhoods, the city's beating art-locality, Regeneration & Divers[cities]*.
- Molnar, F., 1999. *Lofts new design for urban living*. Londra: Rockport Yayınevi.
- More, C., 2000. *Understanding the Industrial Revolution*. Londra: Psychology Basım.
- O'Kelly, E., Dean, C., 2007. *Conversions*. Londra: Laurence King Basım.
- Slesin, S., Cliff, S. ve Rozensztroch, D., 1986. *The book of lofts*. Londra: Thames and Hudson Press. Tolliver, J., 2002. *Loft style*. Friedman/ Fairfax Basım.
- Southcliffe Ashton, T., 1948. *The industrial revolution, 1760-1830*. Londra: Oxford Üniversitesi Basım.
- Zukin, S., 1989. *Loft living, culture and capital in urban change*. Amerika: Rutgers Üniversitesi Basım.

Sürekli yayınlar

- Başdoğan, S., 2011. Konutun modernleşmesi ve modern dünyada mimarın meşruiyet sorunu. *Güney Mimarlık Dergisi*. (5), ss. 17-23.
- Bilgin, İ., 2007. Dünyada hiza alınabilecek toplumsal projenin olmaması, pek çok şeyin içini boşaltıyor. *Mimar.ist*. **21**, ss. 52-56.
- Bırol, G., 2006. Modern mimarlığın ortaya çıkışı ve gelişimi. Balıkesir Üniversitesi, Megaron, *Mimarlar Odası Balıkesir Şubesi Dergisi*. **3**, ss. 3-16.
- Hamnett, C., Whitelegg, D., 2007. Loft conversion and gentrification in London: from industrial to postindustrial land use. *Environment and Planning A*. **39**(1), ss. 106 - 124.
- Hornick, S., O'Keefe, S., 1984. *Reusing Industrial Loft Buildings for Housing: Experiences of New York City in Revitalization and Misuse*, **27**. Journal of Urban and Contemporary Law

Diğer yayınlar

- Artist Loft. 1900, Paris. 2012. <http://12moc.com/tag/artist-studios/> [8, 02, 2014].
- Berlin iloft. 2010. <http://www.berlinyapi.com> [14, 05, 2014]
- Berlin iloft. 2010. <http://www.berlinyapi.com> [14, 05, 2014].
- Bermondsey Loft. 2014. <http://www.dezeen.com> [23, 04, 2014].
- Bingöl, Ö., (2001). Modernleşme ve konut mimarisi endüstri devriminden sonra barınma kültürünün değişimi, *Yüksek Lisans Tezi*. İstanbul: MSÜ, Fen Bilimleri Enstitüsü.
- Blesso Loft. 2011. www.houseidea.wordpress.com[13, 04, 2014].
- Collectors Loft. 2011. <http://www.archdaily.com> [2, 05, 2014].
- Endüstri devrimi. 2011. <http://merryfarmer.net> [21, 12, 2013].
- Haughwout binası, New York. 2013. www.oda-architecture.com [13, 04, 2014].
- İşçi konutu. www.schoolshistory.org.uk. [5, 12, 2013].
- Karagöz, Z., (2007). Tasarımda Loft Anlayışı. *Yüksek Lisans Tezi*. İstanbul: Kültür Üniversitesi, Fen Bilimleri Enstitüsü.
- Konut- atölye loft alt kat asma kat planı. 2014. <http://trends.archiexpo.com> [29, 04, 2014].
- Konut- atölye loft. 2014. <http://trends.archiexpo.com> [29, 04, 2014].
- Konut Loft planı. 2014. <http://www.archdaily.com> [9, 05, 2014].
- Levent Loft asma katlı loft. 2009. <http://leventloft.com> [6, 01, 2014].
- Levent Loft konum. 2013. <http://www.toplukonutum.com/levent-loft> [11, 01, 2014].
- Levent Loft. 2009. <http://leventloft.com> [10, 03, 2014].
- Levent Loft. 2009. <http://www.archdaily.com> [12, 05, 2014].
- Levent Loft. 2010. www.worldarchitecturefestival.com [8, 05, 2014].
- Loft apartman görünüş. 2007. <http://atelierdeluz.com/san-isidro/?lang=en> [14, 05, 2014].
- Loft apartman kesitleri. 2007. <http://atelierdeluz.com/san-isidro/?lang=en> [14, 05, 2014].
- Loft apartman planı. 2007. <http://atelierdeluz.com/san-isidro/?lang=en> [14, 05, 2014].
- Loft ev. 2009. <http://www.archdaily.com> [9, 02, 2014].
- Loft ofis F27. 2009. <http://www.archdaily.com> [02, 03, 2014].
- Lord Taylor Binası. <http://fineprintnyc.com> [18, 05, 2014].
- Manhattan Loft Gardens. 2012. www.manhattanloftgardens.co.uk/press/ [15, 04, 2014].
- Nyc Loft. 2013. <http://renovatingnyc.com> [11, 03, 2014].
- Olumsuz yaşam koşulları. 2013. <http://blogs.isb.bj.edu.cn> [8, 12, 2013].
- Sanayi devrimi. 2014. www.timarchive.freeuk.com/html/town_housing.htm [11, 01, 2014].
- Sırt sırta evler. 2009. <http://fet.uwe.ac.uk/conweb/backtoback>. [6, 10, 2013].
- Soho Loft. 2013. <http://renovatingnyc.com> [5, 02, 2014].
- Telli, D., (2010). Konutun toplu konuta kadar evrimi ve toplu konut örneklerinin iç mekânlarının incelenmesi. *Yüksek Lisans Tezi*. İstanbul: MSÜ, Fen Bilimleri Enstitüsü.
- Yücel, O., (2008). Toplu konutlarda modülerlik ve esneklik kavramları, İstanbul'daki toplu konutların plan tipi üzerinden analizi. *Yüksek Lisans Tezi*. İstanbul: İTÜ, Fen Bilimleri Enstitüsü.

EKLER

EK A.1: Levent Loft proje ekibinde yer alan Volkan Lokumcu ile yazılı görüşme, Levent Loft'un değerlendirilmesi

1. İstanbul'da Levent bölgesinde yer alan Levent Loft projesini mimari tasarım ve yatırım anlamında nasıl değerlendirmektesiniz?

Proje nitelikleri, projenin yapıldığı bölgenin iş hayatı içerisinde önemli bir nokta olması ve buradaki taleplere karşılık verebilmesi ve de hitap ettiği hedef kitleye ulaşmış olmasıyla yatırım olarak iyi bir değerlendirmedir.

2. Levent Loft ne tür kullanıcı profili ve sosyal sınıfa hitap etmektedir? Bu yaşam tarzının Türkiye'deki karşılıkları sizce nelerdir?

Yapının lokasyonu olarak, İstanbul'un iş hayatı açısından en dinamik hattı üzerinde yer alması nedeniyle, daha çok bu yaşam içinde bulunan kişilere hitap etmektedir. Sadece bir konut bloku olarak değil aynı zamanda üst düzey nitelikte sosyal bir yaşam alanı olarak planlanmıştır. Ana giriş geniş bir lobiden sağlanarak ilk buluşma noktası oluşturulmuş, toplantı salonları, sağlık merkezi, kafe-lokantalar gibi ortak mekânlar tasarlanmış olması, Son on yıldır kent dışına taşınan seçkin yerleşimlere alternatif olarak kentin merkezinde düzenli, sakin ve kaliteli bir yaşama biçimi modern standartlarda sunulmaktadır.

3. Levent Loft' da var olan mekan organizasyonunu nasıl değerlendirmektesiniz? Yeni teknolojiler ve malzemeler kurgulanan yaşam tarzını hangi açılardan destekliyorlar?

Sabit bölmelerle dayatılmamış açık plan kurgusu ile düzenlenmiş yaşam mekânlarıdır. Yaşam alanlarının gereksinimi olan malzemeler ve teknik altyapılar, günümüz teknolojileri ile kendilerini göstererek mekân içerisinde yer almaktadırlar.

4. Levent Loft' da hâkim olan tek mekân olgusunun (iç mekânda bölüntü elemanlarının olmayışı) etkilerinin kullanıcı ve mekân üzerindeki etkilerini nasıl değerlendirmektesiniz?

Yatak odası ve banyonun mahremiyetini sağlayan sabit duvarların ve mekânsal geçişlerdeki sürme kapı tek mekân olgusunu güçlendiren açık alan kurgusu ile kullanıcının mekânı kişileştirmesine müsaade eden bir esneklik sağlamaktadır.

5. Levent Loft mekânsal açıdan kullanıcıya kişiselleştirme imkânı sağlayan birimlerden oluşmaktadır. Bu bağlamda sizce kullanıcı hangi etken maddeler ile iç mekânı kişiselleştirebilir ve bu kişiselleştirmenin kullanıcı ve mekân üzerindeki etkileri nelerdir?

Keskin bölücü elemanlarla kısıtlanmamış, açık plan kurgusu, kullanıcının mekânı kişiselleştirmesine imkân sağlayan en önemli etkidir. Bu esneklik sayesinde kullanıcı içinde mutlu olduğu bir mekânı kendisi kurgular. Geçişken alanlar hacmin ferahlığı sağlar ve aynı zamanda yaşam ve üretimin aynı mekânda uyumla sürdürülmesine de en uygun platformu oluşturur.

6. Bir dönüşüm projesi olan Levent Loft' da hangi unsurların endüstriyel karakter yansıttığını düşünmektesiniz? Levent Loft sizce kullanıcıya eski bir fabrika anlayışının nostaljisini yansıtabilmekte midir?

Mevcut yapının betonarme karkas elemanlarının(kolon, giriş, tavan) gizlenmeden ve yeni fonksiyonun gerektirdiği elemanlar tüm sadeliği ile mekânın bir elemanı olarak, Loft konseptiyle yeniden tasarlanmıştır. Tercih edilen endüstriyel estetik çevrenin yakın geçmişine ve yapının orijinine bağlantıyı destekler.

7. Levent Loft' da yaşayan bir kullanıcıya ne tarz ve hangi döneme ait mobilya ve dekorasyon elemanları kullanımını önerirsiniz? Önerinizde hangi renk ve dokular ön planda olurdu?

60'lı – 70'li yılların modern elamanları ve günümüzün yenilikçi çizgilerini taşıyan mobilyalar.

8. Loft yaşam tarzının Türkiye'deki geleceğini nasıl görüyorsunuz?

Levent Loft' un erken öngörüsü bir konut estetiğı ve alternatif doğurdu; öncelikle İstanbul ve daha sonra diğerkentlerde de bir tercih unsuru olan loft yaşam tarzı, yoğun çalışan, sık seyahat eden, sosyal yaşamı renkli ve etkin, genç beyaz yakalı konut kullanıcıları tarafından tercih edilmektedir.